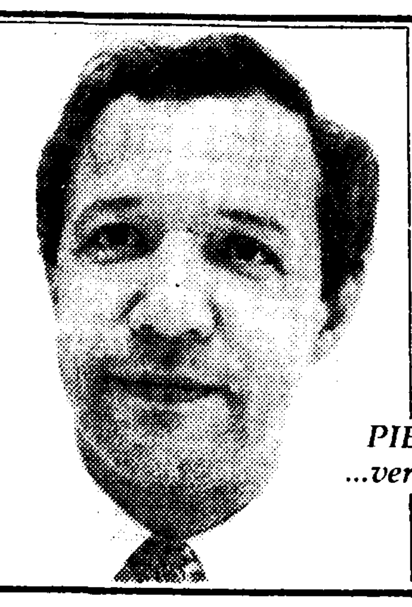
107E JAARGANG - NO.: 29 ZATERDAG 3 FEBRUARI 1990

AMIGOE

VANDAAG

PIETERSZ ...verklaring...

Preke

Antilliaanse politie: Hallo, hallo? Krrrr.... Hallo, hallo...

Positieve reacties op toezeggingen van Pretoria

ANC: Nog niet voldoende voor begin dialoog

PRETORIA - Allerwege is over het algemeen positief gereageerd op de toezegging door de Zuidafrikaanse president Frederik de Klerk dat Nelson Mandela binnenkort vrijkomt en dat het verbod op organisaties als het African National congres (ANC) wordt opgeheven. Het uitvoerende orgaan van het ANC liet echter wel weten dat deze toezeggingen, welke men 'politieke manoeuvres' noemt, nog niet voldoende zijn voor het begin van een dialoog tussen regering en zwarten in Zuidafrika. Dit is ook de mening van de Amerikaanse president George Bush. In Zuidafrika werd door de zwarten over het algemeen feestelijk gereageerd op de belangrijke uitspraken van president De Klerk.

De Nationale uitvoerende raad van het ANC, het hoogste orgaan binnen de anti-apartheidsorganisatie, veroordeelt de "politieke manoeuvres" van de Zuidafrikaanse regering. Dit heeft de raad vrijdag in een communique laten weten via de ANC-radiozender in Addis Abeba. "Het regime in Pretoria heeft nog niet het juiste klimaat geschapen voor onderhandelingen", aldus de raad. De toezegging van de vrijlating van Mandela noemt men "een politieke manoeuvre die niets te maken heeft met een serieuze poging om een voor allen aanvaardbaar akkoord te bereiken over de beeindiging van de apartheid". Van onderhandelingen kan nog geen sprake zijn, omdat de "democratische krachten" niet dezelfde rechten genieten als de regerende Nasionale party. "Zolang de onderdrukking voortduurt zullen wij haar blijven bestrijden", aldus het communique.

Oliver Tambo, president van het ANC, liet vanuit Zweden weten dat Mandela niet "spoedig", maar "onmiddellijk" moet worden vrijgelaten. Tambo, die in Zweden herstelt van een ernstige ziekte, noemde de toespraak van De Klerk "een belangrijke bijdrage aan het scheppen van een klimaat dat op den duur moet leiden tot onderhandelingen".

President Bush vindt dat de Zuidafrikaanse regering verdere stappen moet ondernemen ter ontmanteling van de apartheid alvorens gedacht kan worden aan opheffing van de economische boycotmaatregelen tegen dat land. Bush zei vrijdag dat hij met leiders in het congres zal praten over beeindiging van de boycotmaatregelen, maar dat de uitkomst van die gesprekken sterk zal afhangen van de vraag of de Zuidafrikaanse politici zullen doorgaan op de nu ingeslagen weg.

Het radicale Pan African congress (PAC), dat zich in 1959 van het ANC afscheidde en op het ogenblik vanuit Tanzania opereert, noemde de aangekondigde stappen van De Klerk "zonder betekenis" en "een uitnodiging tot verheviging van de strijd tegen apartheid".

BINNEN WEEK

ANC-leider Mandela zal wellicht binnen een week worden vrijgelaten, zo is vrijdag uit Zuidafrikaanse regeringsbronnen vernomen. Ik denk dat het hooguit nog een week duurt, aldus een zegsman na het aanhoren van president F.W. de Klerk. Volgens de anonieme zegslieden is de vrijlating van de 71-jarige Mandela mede afhankelijk van de politieke onrust in het land. Ondanks de noodtoestand die in juni 1986 werd ingevoerd, is het niet overal in Zuidafrika rustig. Vrijdag zelf nog trad de polite bij het feestbetoon van de zwarten soms met geweld op waarbij gewonden vielen.

Na de rede van De Klerk gingen in Johannesburg honderden mensen de straat op die door de politie met honden en traangas werden verspreid. Hoewel dit de laatste jaren een vertrouwd beeld is wil de Zuidafrikaanse regering voorkomen dat de zaak uit de hand loopt wanneer Mandela wordt vrijgelaten. Volgens de zegslieden zal daarom de datum waarop hij wordt vrijgelaten van tevoren worden bekendgemaakt. Het ANC en de Communistische partij van Zuidafrika zullen in Zweden bijeenkomen om de verdere strategie te bespreken in de politieke situatie die nu is ontstaan.

PARIJS - Het Afrikaans Nationaal congres (ANC), dat dertig jaar geleden verboden werd verklaard door de Zuidafrikaanse regering, is veruit de belangrijkste anti-apartheidsbeweging. Haar legaliseren was een van de voornaamste eisen die Nelson Mandela, de historische leider van het ANC, had gesteld voor zijn vrijlating die weldra een feit zal zijn.

In een stuk van het ANC dat 21 januari vorig jaar in de Zimbabwaanse hoofdstad Harare werd aanvaard door de Organisatie van Afrikaanse eenheid (OAE) eiste de organisatie als voorwaarde voor het openen van onderhandelingen met Pretoria vrijlating van de politieke gevangenen, legalisering van verboden organisatie en opheffing van de ruim drie jaar oude noodtoestand.

UIT CLANDESTINITEIT

Het ANC, opgericht in 1912, is de oudste nationalistische beweging van het Afrikaanse continent. Sinds 1960, toen de beweging in Zuidafrika werd verboden, is zijn hoofdkwartier gevestigd in de Zambiaanse hoofdstad Lusaka. Alfred Nzo (64) is secretaris-generaal, een functie die hij al zo'n twintig jaar bekleedt, maar ook tijdelijk voorzitter als vervanger van Oliver Tambo die in augustus vorig jaar werd getroffen door een hersenbloeding en nog steeds in het ziekenhuis ligt.

Sinds het aantreden van de Zuidafrikaanse president Frederik de Klerk vier maanden geleden is het ANC uit de clandestiniteit getreden: op 29 oktober hield het in de buurt van de zwarte woonstad Soweto vlakbij Johannesburg zijn eerste massabijeenkomst sinds dertig jaar naar aanleiding van de vrijlating van zeven ANC-leiders, onder wie Walter Sisulu, op 15 oktober.

NA SHARPEVILLE

Het ANC besloot in 1961, na vijftig jaar lang de geweldloze weg te hebben gevolgd, de wapens op te pakken naar aanleiding van het bloedbad in Sharpeville waarbij 69 zwarten die tegen de pasjeswet betoogden door de politie werden doodgeschoten. Er kwam een gewapende vleugel, Umkhonto we sizwe, ofwel Speer der natie die volgens het Londense instituut voor Strategische studies IISS over zo'n tienduizend strijders beschikt.

Het ANC, dat samenwerkt met de Communistische partij, is voor een multiraciale samenleving overeenkomstig zijn handvest voor de vrijheid, een socialistisch manifest uit 1955, en verschilt daarmee van mening met het meer radicale Panafrikaans congres (PAC), een zwarte nationalistische organisatie.

Het ANC wordt erkend door de Verenigde Naties als een belangrijke vertegenwoordiger van de zwarte Zuidafrikaanse bevolking en beschikt over zo'n veertig buitenlandse vertegenwoordigingen. Zo is er een ANC-kantoor in Amsterdam.

Commandant Sovjettroepen in Bakoe:

Terugtrekking is binnenkort feit

BAKOE - De terugtrekking van het Sovjetleger uit de zuidelijke republiek Azerbajdzjan zal binnen enkele weken haar beslag krijgen. Dit is in Bakoe door de militaire bevelhebber van de stad bekendgemaakt.

"Een exacte datum kan ik niet geven, maar ik verwacht dat de terugtrekking half februari haar beslag krijgt", zo zei commandant Vladimir Dubinyak. Moskou stuurde op 20 januari vijfduizend soldaten en twaafduizend man van het ministerie van Binnenlandse zaken naar Azerbajdzjan om een einde te maken aan etnische rellen en aan de opstand van Azerbajdzjaanse nationalisten. Hierbij zijn ten minste 142 doden gevallen, zo maakte de Sovjetpartijkrant Pravda vrijdag bekend.

Dubinyak en het zich tegen het Sovjetingrijpen verzettende Nationalistische volksfront in Azerbajdzjan, dat op steun van de meeste Azerbajdzjanen kan rekenen, zijn sinds donderdag in overleg. Het Volksfront heeft bij de commandant aangedrongen op een schema voor de troepenterugtrekking. Het Volksfront heeft daarij geen eisen op tafel gelegd voor grotere zelfstandigheid. Autonomie is niet ons doel, zo lichtte men toe.

Kuwayt vangt gesprek over democratie aan

KUWAYT - De Emir van Kuwayt, sjeik Jaber, en kroonprins annex premier sjeik Saad hebben besprekingen met vooraanstaande burgers geopend om een formule te vinden voor deelneming van de bevolking in de regering. Na de jongste betogingen waartegen de politie hard optrad zei premier Saad dat de regering in de kwestie tewerk gaat met "wijsheid en geduld", maar dat Kuwayt elke bedreiging van 's lands veiligheid resoluut tegemoet zal treden.

Er is in Kuwayt wekelijks betoogd voor het herstel van het vijftig leden tellende parlement, dat in 1986 werd ontbonden op het hoogtepunt van de Golfoorlog tussen Iran en Iraq. Maar de organisatoren hebben de betogingen opgeschort nadat de emir van Kuwayt, sjeik Jaber Al-Ahmed Al-Sabah, tot een dialoog opriep. De betogingen waren door de regering illegaal verklaard en de betogers zijn in de afgelopen twee maanden verscheidene malen verspreid door de politie.

Nieuwe leiders van Tucayana-indianen:

Leger van Suriname stelt zich achter acties op

PARAMARIBO - De situatie in de indiaanse gemeenschap in Suriname is er niet duidelijk op geworden na recente verklaringen van Tucayana-leiders. De commandanten Pico en Mike, die zich als nieuwe leiders van de gewapende groepering hebben uitgeroepen hebben het Nationale leger beschuldigd van betrokkenheid bij aanvallen die maandag en dinsdag op dorpen in het Tucayana-gebied zijn uitgevoerd.

De beschuldiging werd geuit in een brief aan president Ramsewak Shankar die vanuit het dorp Apura in west-Suriname is verstuurd. Volgens Pico en Mike gaat het niet om een onderlinge machtsstrijd in de Tucayana-gelederen maar om een strijd van het Nationale leger tegen indianen die wel het belang van de indiaanse bevolking voor ogen hebben. Men laat de regering weten dat als deze niet in staat is dit probleem op te lossen men de hulp van het buitenland zal inroepen.

Vrijdagmiddag zei commandant Thomas, die door Pico en Mike zou zijn afgezet als Tucayana-leider, echter dat het Nationale leger geen enkele bemoeienis heeft met de strijd in de indianengemeenschap. Pico behoorde volgens Thomas tot voor kort tot de zes belangrijkste Tucayana-commandanten en zou verantwoordelijk zijn voor aanslagen op politieobjecten. "Het is beter dat de opdrachtgevers hem terugroepen, anders kunnen er ergere dingen gebeuren", aldus Thomas. Hij wilde niet aangeven uit welke hoek de opdrachten zouden komen. "Dat zal vroeg of laat wel blijken".

Treinramp in Bondsrepubliek

■ *RUESSELSHEIM - Bij een botsing tussen twee passagierstreinen in de Bondsrepubliek Duitsland zijn zeker vijftien mensen om het leven gekomen en raakten er zeventig gewond. Na de ramp probeerden reddingswerkers mensen onder de stalen ruines vandaan te halen. (AFP)*

Eerste hulp in Karachi

■ *KARACHI - Eerste hulp wordt verleend aan een man die gewond is geraakt in de Pakistaanse stad Karachi tijdens een betoging van inwoners van Kashmir die protesteerden tegen het feit dat onlangs Moslims om het leven zijn gekomen door het optreden van de Indische politie in de deelstaat Kashmir. De betogers waren op weg naar de Indische missie in Karachi toen de politie tussenbeiden kwam. Tijdens het verlenen van de eerste hulp ontbrandde er een discussie met een Pakistaanse politieman. (AFP-satellietfoto)*

Explosie kostte KAE 5 miljoen

WILLEMSTAD — Het onderzoek naar het vorig jaar ontplofte fornuis van een stoomketel op het KAE-terrein heeft uitgewezen dat er voor vijf miljoen gulden schade aangericht is. De onderhandelingen met de verzekeringen zijn nog niet afgerond.

De explosie kon plaats vinden door een samenloop van omstandigheden, zonder dat menselijk handelen daar schuldig aan was. Dit stelt algemeen directeur G. Gouverneur van de KAE. De vooralsnog niet exact aanwijsbare oorzaak van de ontploffing moet vermoedelijk gezocht worden in kleine afwijkingen die bestonden in de meet- en regelapparatuur. Door een combinatie van die afwijkingen op één en hetzelfde ogenblik is vermoedelijk een explosief mengsel ontstaan, met alle gevolgen van dien. Volgens de bedrijfsleiding kunnen minieme ongeregeldheden als bijvoorbeeld roetopeenhoping in de opening van een afsluitklep tot een te grote toevoer van gas en zuurstof geleid hebben in een omgeving met een ontbrandingstemperatuur. Het blijft vooralsnog speculeren over de feitelijke oorzaken van de explosie, maar besloten is om de nauwkeurigheid van de regel- en beveilgingsapparatuur van de machineriën te verbeteren, aldus de algemeen directeur.

NAPA

AMIGOE-abonnees ontvangen vandaag zoals elke zaterdag de weekend-bijlage NAPA met reportages en interviews over aktuele gebeurtenissen zowel in binnen- als buitenland. Daarnaast een aantal interessante rubrieken voor jong en oud. Degenen die zich nog niet op de AMIGOE hebben geabonneerd, kunnen de **zaterdag-editie** van de AMIGOE inclusief NAPA ver-krijgen voor de prijs van **één gulden** bij de diverse verkooppunten.

'Integriteit Openbaar Ministerie wordt in twijfel getrokken'

VERKLARING PROCUREUR-GENERAAL IN ZAAK-MOENIRALAM:

Henderson heeft negen maanden om klacht in te dienen

WILLEMSTAD — Naar aanleiding van de berichtgeving rond de zaak-Moeniralam heeft procureur-generaal mr Robert Pietersz twee persberichten uitgegeven, waarvan wij de letterlijke tekst hierna laten volgen. Zoals bekend, heeft de advocaat mr Irving Moeniralam zijn ontslag ingediend als secretaris-generaal van de politieke partij MAN en heeft hij gesteld dat hij geen zitting zal nemen in de Staten van de Nederlandse Antillen indien hij op 16 maart wordt gekozen. Moeniralam staat op de zesde plaats van de MAN-kandidatenlijst.

Mr Irving Moeniralam besloot hiertoe, nadat hij op 23 januari voor de rechter-commissaris moest verschijnen voor een vijf uur durend verhoor in verband met zijn gedragingen tegenover de vader van een voormalige cliënt van zijn zuster, de advocate mr Elvia Moeniralam. Irving Moeniralam wordt door die vader, de Amerikaan Henderson, beschuldigd van 'chantage', terwijl er sprake van is dat de advocaat de zoon Henderson zou hebben 'geholpen' bij of na diens ontvluchting uit het Huis van Bewaring op Curaçao.

In de pers is uitvoerig aandacht besteed aan deze affaire. Temeer daar het verhoor van mr Irving Moeniralam plaats vond één dag nadat de kandidatenlijst van de MAN voor de Statenverkiezingen 1990 was volgetekend.

Het commentaar van de procureur generaal luidt als volgt.

'Naar aanleiding van perspublicaties waarbij de integriteit van het Openbaar Ministerie betwijfeld wordt, hecht ik eraan de navolgende verklaring af te leggen.

Naar aanleiding van bekomen inlichtingen als zouden er na de ontvluchting van D.H. uit het Huis van Bewaring, in juli 1989, onregelmatigheden hebben plaatsgevonden die mogelijk als misdrijven kunnen worden gekwalificeerd, heeft het Openbaar Ministerie in het kader van Voorlopige Informatiën op 11 december 1989 een vordering ingediend bij de heer Rechter-Commissaris.

De vordering was toen niet tegen een bepaalde persoon gericht, maar had tot doel via de Rechter-Commissaris Voorlopige Informatiën in te winnen omtrent de *aard van de veronderstelde misdrijven* en *omtrent de mogelijke dader of daders*.

In het kader daarvan heeft de Rechter-Commissaris in de maand december 1989 zowel de ex-gedetineerde als zijn vader gehoord.

Beiden hebben *onder ede* belastende verklaringen afgelegd tegen onder meer de advocaat I. Moenir-Alam.

De verklaringen zijn zoals gebruikelijk vastgelegd in een proces-verbaal.

Ter staving van zijn beweringen heeft de vader aan de Rechter-Commissaris een bandopname overhandigd van telefoongesprekken die hij met de betrokken advocaat heeft gevoerd.

Aangezien door de bandopname de afgelegde verklaringen niet op zichzelf zijn blijven staan, maar juist een versterking betekenden van de onder ede afgelegde verklaringen, heeft het Openbaar Ministerie bij de Rechter-Commissaris op 22 januari 1990 een vordering ingediend tegen de betrokken advocaat terzake van de volgende misdrijven: kort gezegd:

- *Oplichting, dan wel poging tot oplichting, dan wel het opzettelijk een door justitie gezochte persoon verbergen of behulpzaam zijn, dan wel afdreiging.*

Met uitzondering van het misdrijf 'afdreiging' zijn bovengenoemde misdrijven alle 'ambtshalve' vervolgbaar, dat wil zeggen dat er niet noodzakelijkerwijze een klacht (dat is een aangifte met verzoek tot strafvervolging, ingediend bij een officier van Justitie, dan wel een hulpofficier van Justitie) terzake één of meer van die misdrijven moet zijn gedaan.

Op 23 januari 1990 werd genoemde advocaat door de Rechter-Commissaris in kennis gesteld van de vordering van de officier van Justitie en werd hij verzocht naar het kantoor van de Rechter-Commissaris te komen voor verhoor.

Op diezelfde 23 januari 1990 heeft dat verhoor in aanwezigheid van de raadsman van mr I. Moenir-Alam, te weten zijn vader, en in aanwezigheid van de hoofdofficier van Justitie plaatsgevonden.

De advocaat I. Moenir-Alam heeft niet ontkend dat de stem op de band, die toen is afgedraaid, van hem was. Naar aanleiding van zijn verdere verklaring, die naar de mening van het Openbaar Ministerie een bekentenis inhoudt van één der genoemde misdrijven is het onderzoek voortgezet, waarbij ook een getuige is gehoord.

Dit onderzoek is nog niet afgesloten zodat het Openbaar Ministerie geen gedetailleerde informaties daaromtrent kan verschaffen.

Met betrekking tot de vereiste van het bestaan van een klacht voor de vervolging van het misdrijf 'afpersing' is omstandig in de publiciteit het ontbreken van deze klacht benadrukt om de integriteit van het Openbaar Ministerie in twijfel te trekken.

Welnu, volgens de vaste leer van de Hoge Raad der Nederlanden is voor de ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie terzake een klacht-delict slechts vereist dat *ter terechtzitting* het bestaan van die klacht blijkt.

Ingevolge artikel 68 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen kan de tot klacht gerechtigde die in het buitenland verblijf houdt gedurende *negen maanden* nadat hij kennis heeft bekomen van het gepleegde feit nog een klacht indienen. In een brief dd. 26 januari 1990 gericht aan de vader van D.H. heeft de officier van Justitie verzocht schriftelijk te bevestigen hetgeen hij reeds eerder telefonisch aan de officier van Justitie heeft verklaard, en wel dat hij een klacht wenst in te dienen terzake van 'afdreiging'. Dat betekent geenszins dat het onderzoek met betrekking tot het gehele feiten-complex (waaruit 2 tot 3 misdrijven gedestilleerd kunnen worden) daarmede op losse schroeven is komen te staan of dat het gehele onderzoek geen enkele gerechtvaardigde basis heeft.

Namens het Openbaar Ministerie verklaar ik het zeer ernstig te betreuren dat op grond van eenzijdige, niet volledige en verdraaide weergave der feiten zo nadrukkelijk in de pers de integriteit van het Openbaar Ministerie in twijfel is getrokken'.

De Procureur-Generaal
mr R.F. Pietersz

Later op de dag stuurde procureur-generaal mr Robert Pietersz een tweede persbericht, een vervolg op het eerste. De tekst hiervan luidt als volgt.

'Ter aanvulling van mijn vanmorgen gegeven verklaring moge ik U het volgende nog mededelen.

Juist vanwege de negatieve berichtgeving en aantijgingen tegen de gevoerde procedure van het Openbaar Ministerie in de zaak van mr I. Moenir-Alam heeft de om-cier van Justitie eerder daar gepland heden (2 februari) bij het gerecht in Eerste Aanleg de rechtsingang gevorderd. Dat betekent dat aan de rechter de vraag is voorgelegd of op grond van het thans beschikbare materiaal voldoende aanwijzingen van schuld zijn.

De vordering is gebaseerd geweest op de reeds eerder vermelde misdrijven, te weten - kort gezegd
- Oplichting of poging daartoe,
- Het opzettelijk een door de justitie gezochte persoon verbergen of behulpzaam zijn.

Aangezien op het tijdstip der indiening van de vordering de klacht terzake het misdrijf 'afdreiging' nog niet was ontvangen, heeft de officier van Justitie dit misdrijf (nog) niet in de vordering opgenomen.

Zodra bedoelde klacht is ontvangen, zal alsnog ook terzake de 'afdreiging' dezelfde vraag aan de rechter voorgelegd worden: namelijk: vindt U dat er op grond van het tot op heden beschikbare materiaal voldoende aanwijzingen van schuld zijn?

Op de reeds ingediende vordering heeft het gerecht in Eerste Aanleg terzake de misdrijven 'Oplichting, poging tot oplichting en het opzettelijk een door justitie gezochte persoon verbergen of behulpzaam te zijn', die vraag bij beschikking van heden, 2 februari, bevestigend beantwoord.

Met deze beslissing zal het voor eenieder duidelijk moeten zijn dat de door het Openbare Ministerie tot nu toe gevoerde procedure gesanctioneerd is door de rechter, met andere woorden de gevolgde procedure ook in de ogen van het gerecht volkomen gerechtvaardigd is geweest.

Zoals reeds eerder gezegd, is het onderzoek nog niet afgerond. Zodra dat het geval is, kan verwacht worden dat mr I. Moenir-Alam gedagvaard zal worden. Op grond van welke van die misdrijven precies zal dan wel blijken.

Tot slot wil ik zeer nadrukkelijk aan eenieder vragen zich over deze kwestie zoveel mogelijk te onthouden van ongegronde aantijgingen jegens personen of instanties en - zoals gebruikelijk in een rechtsstaat - het justitiële verloop afwachten. Juridische betogen zullen straks in de rechtszaal een vervolg kunnen krijgen.

Het Openbaar Ministerie heeft altijd, in elk geval zeker onder mijn leiding, speciale aandacht gewijd aan de bescherming van de privacy van personen, ook in geval het betreft zij die beschuldigd worden van strafbare feiten.

Ik zou wensen dat anderen dat ook doen'.

De Procureur-Generaal
mr R.F. Pietersz

O.M. wachtte veertig dagen na geuite aantijgingen

VERBAZING OVER GEBEURTENISSEN ROND ZAAK-MOENIRALAM

Beschuldigde advocaat heeft nog geen copie van klacht ontvangen

WILLEMSTAD — In kringen van de advocatuur wordt met verbazing gesproken over de persverklaringen van procureur-generaal mr Robert Pietersz naar aanleiding van de gebeurtenissen rond de persoon van mr ir Irving Moeniralam, de voormalige secretaris-generaal van de MAN en nummer zes op de kandidatenlijst van die partij voor de aanstaande Staten-verkiezingen. Deze persverklaringen worden 'uniek' genoemd; het komt namelijk niet vaak voor, dat een procureur-generaal dergelijke communiqués verspreid en bovendien een beroep op de media doet de publiciteit rond deze zaak op een laag pitje te houden.

Uiteraard, zo wordt nadrukkelijk gesteld, is het Openbaar Ministerie geheel vrij in het bepalen van het vervolgingsbeleid, maar het tijdstip waarop Irving Moeniralam, die het beroep van advocaat uitoefent, werd opgeroepen voor een 'onderzoek' bij de rechter-commissaris, wordt 'wat ongelukkig gekozen' genoemd. Advocaat Moeniralam werd namelijk op 23 januari, één dag nadat de kandidatenlijst van de MAN - waarop hij de zesde plaats inneemt - was volgetekend, voor dat 'onderzoek' uitgenodigd.

Het is inmiddels bekend geworden, dat de Amerikaan Donald Henderson (die door mr Irving Moeniralam een 'chanteur-oplichter' wordt genoemd; red.) op 13 december 1989 een voor de Curaçaose advocaat belastende getuigenis heeft afgelegd. Dat zou zijn gebeurd, zo vernam de Amigoe, nadat David Henderson was gegarandeerd dat hij niet gearresteerd zou worden voor zijn eventuele betrokkenheid bij de vlucht van zijn zoon Danny Henderson uit de gevangenis op Curaçao.

GARANTIE

Twee dagen tevoren, op 11 december 1989, was zoon Danny Henderson begonnen met belastende verklaringen af te leggen tegen mr Irving Moeniralam. Daarin had Danny gesteld, dat zijn vader die verklaringen zou kunnen onderschrijven, waarna David Henderson naar Curaçao kwam, nadat hij de garantie had gekregen dat hij niet zou worden gearresteerd.

In kringen van de advocatuur wordt erop gewezen, dat het Openbaar Ministerie veertig dagen nodig had om Irving Moeniralam, tegen wie dergelijke zware beschuldigingen waren geuit, te horen; precies één dag na het voltekenen van de MAN-kandidatenlijst.

De dag erna diende de advocaat zijn ontslag in als secretaris-generaal van de MAN. De partijraad zag onmiddellijk geen reden om de ontslagaanvrage te aanvaarden, daar dit onderzoek niet van doen had met betreking tot de partij, zo stelde MAN-voorzitter ir Harold Anastatia, en gezien het feit, dat Moeniralam de functie van secretaris-generaal 'altijd tot volle tevredenheid van de partij en met toewijding had vervuld'. Moeniralam insisteerde, omdat hij niet wenste dat dit onderzoek tegen hem op welke wijze dan ook de politiek of zijn partij zou kunnen schaden. Hij wilde bovendien zijn tijd volledig besteden aan het weerleggen van de aantijgingen van David Henderson, die vermoedelijk in de Verenigde Staten verblijft.

Deze week verschenen er berichten in het dagblad La Prensa, waarin melding werd gemaakt van verscheidene inbraken ten huize van en in het kantoor van de familie Moeniralam (zoals bekend, zijn vele leden van de familie betrokken bij het advocatenkantoor; red.). In die artikelen werd gesteld, dat de inbrekers met name geïnteresseerd waren in de file-kasten.

'ONDER DRUK'

Het getuigenis van David Henderson heeft betrekking op de houding van mr Irving Moeniralam tegenover de Amerikaan, nadat mr Elvia Moeniralam (een zuster van Irving; red.) als raadsvrouwe was opgetreden voor zoon Danny Henderson. Irving Moeniralam zou David Henderson, aldus Hendersons getuigenis, 'onder druk' hebben gezet vanwege achterstallige betaling van het aan mr Elvia Moeniralam toekomende honorarium. Mr Elvia Moeniralam zou vervolgens beslag hebben gelegd op de gelden van zoon en vader Henderson, waarna er spanningen zijn gerezen tussen de Hendersons en het advocatenkantoor Moeniralam.

Mr Elvia Moeniralam wilde over een en ander slechts kwijt dat zij nimmer heeft gereageerd op deze 'spanningen'.

'ILLEGAAL'

Werd mr Irving Moeniralam op 23 januari 'gehoord' door de rechter-commissaris, eerst afgelopen donderdag (1 februari) kregen de raadslieden van mr Irving Moeniralam bevestiging, dat er geen klacht was ingediend tegen hem, waarna Irving Moeniralam het Openbaar Ministerie van 'illegaal handelen' betichtte.

Donderdagavond heeft MAN-leider en voormalig premier van de Nederlandse Antillen, ir Don Martina, tijdens een gesprek met minister mr Ivo Knoppel van Justitie zijn verontrusting uitgesproken over de gang van zaken rond MAN-kandidaat Moeniralam. In een telefonisch gesprek tussen de bewindsman en officier van Justitie mr Dick Piar, liet laatstgenoemde de minister weten dat hij (Piar; red.) David Henderson had opgebeld met het verzoek alsnog een klacht in te dienen.

Tot vanmorgen bij het sluiten van deze editie hadden de raadslieden van mr Irving Moeniralam nog geen copie ontvangen van de door David Henderson eventueel in te dienen klacht.

Abraso van Wilsoe

WILLEMSTAD — Gezaghebber drs Elmer Wilsoe ontving de afgelopen week de nieuwe consul van Colombia, Gloria Flores de Pardo, met een hartelijke abraso in het bestuurskantoor. De nieuwe consul heeft haar opwachting gemaakt bij tal van Curaçaose autoriteiten om zich zo snel mogelijk 'thuis' te voelen in haar nieuwe land.

Financiële positie ALM verstevigd

WILLEMSTAD — De leningen van de regering van de Nederlandse Antillen aan de Antilliaanse Luchtvaart maatschappij, ALM, worden omgezet in aandelen, waardoor de financiële positie van het luchtvaartbedrijf verstevigd wordt. Zo is unaniem overeengekomen in een vergadering van de centrale commissie van de Staten van de Nederlandse Antillen. Bij de bespreking waren ook premier Maria Liberia-Peters (als vertegenwoordiger van de aandeelhouders van de ALM) en de ALM-directeuren Kitland Chong en Phillip Martis aanwezig.

Met hulp van Nederland zal de vloot van de Antilliaanse 'carrier' vernieuwd worden, terwijl er voortvarend gewerkt gaat worden aan verdere privatisering van het bedrijf. Zoals bekend, vinden er besprekingen plaats met de KLM. In een persbericht wordt vermeld dat geconcludeerd mag worden dat alles wat nu ter tafel ligt 'in het voordeel van beide partijen' is.

Samenwerking kan betekenen dat de diensten tussen de eilanden zullen worden verbeterd, en dat de ALM intensiever kan werken aan de bevordering van het toerisme.

Wandeling Malpais

Zondag is er een excursie door het natuurgebied Malpais. Wederom een wandeling die de milieuorganisaties Defensa Ambiental en Amigu di Tera organiseren. Meer dan 2000 personen namen reeds deel aan de ochtendwandelingen die om 08.00 uur starten bij de parkeerplaats van Vaersenbaai. Na de recente regens staat het gehele gebied in bloei. Het natuurgebied was de afgelopen maanden meer dan eens in de belangstelling vanwege industrie-ontwikkelingsplannen die het milieu nadelig zouden treffen, zo stelden de twee organisaties.

Aanhouding

WILLEMSTAD — A.C. (32) is donderdag in de buurt Steenmijn door agenten aangehouden wegens drie pakjes base die hij bij zich had.

"VEEL OVER, WEINIG MÉT ELKAAR PRATEN"

Doorlichtingrapport KPNA wijst uit:

Communicatiestoornissen spelen onderbezet politiekorps NA parten

WILLEMSTAD — Het 813 man sterke Korps Politie Nederlandse Antillen (KPNA) is in principe een goed en zelfs bijzonder korps, maar kampt met enkele vrij ernstige struikelblokken, die zich onder meer uiten in botsingen in de interne structuur van de organisatie. De ernst van het grote personeelstekort wordt versterkt door problemen als onderling wantrouwen, oneigenlijke taken en gebrek aan motivatie. Daarnaast spelen zaken als het gebrek aan een eigen identiteit, waardoor de tendens bestaat 'de eigen zaken te regelen', een gebrek aan een samenhangend beleid, te ver doorgevoerde mate van specialisaties, concentratie van beslissingsbevoegdheden en de onduidelijke status van de politievakbond, het KPNA eveneens parten. Zo blijkt uit een doorlichtingsrapport dat werd samengesteld door acht medewerkers van de stafafdeling Inspectie Korps Rijkspolitie.

Presentatie van de bevindingen aan minister Ivo Knoppel van Justitie vond eerder deze week plaats. Mr Knoppel beloofde gisteren tijdens een persconferentie, gegarandeerd wat met het rapport te zullen doen en ervoor te zorgen dat het document niet in de bekende 'la' verdwijnt. 'Wat in dit rapport staat, moet bekend zijn. Het is de realiteit en dáár ga ik van uit', aldus de bewindsman, die zei dat ieder lid van het Korps het rapport ontvangt. Hij noemde het een 'spiegel waarin het Korps zichzelf moet herkennen' en pleitte voor een positieve benadering ervan. De eerste stap om de gesignaleerde problemen het hoofd te bieden wordt de opstelling van een 'activiteitenplan', dat uiterlijk 1 juni rond moet zijn. Het concept zal met de Nederlandse deskundigen worden besproken.

POLITIE EN JUSTITIE

In de vergaderzaal van de Raad van Ministers werd gisteren het 46-pagina's tellende rapport aan journalisten overhandigd. Dat gebeurde onder het toeziend oog van de Inspecteur-Generaal van het Korps Rijkspolitie, W. Frackers en diverse Antilliaanse en Curaçaose justitiële en politiële autoriteiten, waaronder Procureur-Generaal mr Robert Pietersz, Hoofdofficier van Justitie, mr Dick Piar, hoofdcommissaris van politie, mr Fred Wiel, commissaris van politie van Curaçao Wim Tweeboom en de voorzitter van de politievakbond Roy Henriquez.

INTERVIEWS EN ENQUETES

Het doorlichtingsonderzoek is het gevolg van een samenwerkingsprotocol dat vorig jaar minister Knoppel en de voormalige minister van Justitie van Nederland, Korthals-Altes, tekenden. De stafafdeling van de algemene inspectie van het Korps Rijkspolitie verrichtte het onderzoek tussen 30 oktober en 18 november vorig jaar. Men deed dat aan de hand van 73 interviews en 175 enquêtes. Driekwart van de interviews werd gedaan met medewerkers binnen het Korps, de overige met instanties daarbuiten. Ook hebben de acht mensen in het onderzoeksteam de nodige documenten als jaarverslagen en begrotingen doorgenomen. Men bezocht alle eilanden.

NIEUWE KOERS

Als een rode draad door het onderzoek en de bevindingen loopt het gegeven dat het KPNA met de tijd mee moet en aan veranderingen onderhevig is, of het korps het wil of niet, bracht één van de opstellers van het rapport Van der Meeberg, gisteren naar voren. 'De samenleving verandert en het veertig jaar oude korps moet ook veranderen. De nieuwe hoofdcommissaris heeft al enige initiatieven genomen. Er wordt een nieuwe koers uitgezet'.

Ook de Inspecteur-Generaal van het Korps Rijkspolitie, Frackers, wees op het belang en de noodzaak van aanpassing, het op de hoogte zijn van de 'stand van zaken' om zo goed mogelijk op de ontwikkelingen binnen de gemeenschap te kunnen inspelen en zo goed mogelijk te functioneren. Ook hij sprak van een 'spiegel' en zei dat deze methode, een doorlichtingsonderzoek, in Nederland al diverse malen werd toegepast.

NUTTIG

Het onderzoek is zeer nuttig geweest en zal zeker verder inhoud worden gegeven, beloofde de Antilliaanse minister van Justitie. Hij benadrukte het rapport heel bewust naar alle leden van het KPNA en andere relevante instanties te zullen sturen: dat werkt, volgens Knoppel stimulerend en zal de betrokkenheid van de medewerkers vergroten. Op die manier is het ook veel aannemelijker dat er iets met de bevindingen gedaan wordt, stelde de bewindsman. Hij zei dat het rapport niet een opsomming van feiten en gegevens is, maar 'het resultaat van ontwikkelingen van de afgelopen tien jaar'.

FOLLOW UP

Heel belangrijk wordt nu het 'activiteitenprogramma' dat de Antilliaanse politieleiding, in samenwerking en overleg, met Nederlandse collega's, zal samenstellen. Die follow-up is inderdaad van essentieel belang, stelde Van der Meeberg tijdens de gistermiddag gehouden presentatie. Het werk begint nu eigenlijk pas, constateerde hij. 'Dit onderzoek is pas geslaagd, als er binnen enkele jaren veranderingen optreden'. Het KPNA noemde hij een 'goed' en zelfs 'bijzonder Korps' dat echter met de nodige 'blokkades' te kampen heeft. En daarmee bedoelt hij niet zozeer de knelpunten als het overwerk en het tekort aan mensen. Dat die blokkades er zijn, is op zich niet zo merkwaardig, voegde de Nederlandse functionaris daar aan toe. 'Bij iedere doorlichting blijkt wel dat er dingen beter kunnen'.

COMPLEX

Uit het rapport blijkt dat de krappe sterkte door velen als een knelpunt wordt gezien. Men moet zich daar, volgens de onderzoekers echter niet op blindstaren. 'Wij wijzen er in dit rapport op, dat het aantal politieambtenaren weliswaar de aandacht verdient, maar wij vinden vooral dat de sterkte problematiek ook kwalitatief bezien moet worden. Dat betekent dat het een taak van de leidinggevenden is om de medewerkers die er zijn optimaal tot hun recht te laten komen'. En verder: 'Het beleidsproces binnen het KPNA verloopt moeizaam. Met name door de hoofdcommissais worden veel activiteiten ontplooid om dat te verbeteren. Er is sprake van een complexe situatie. De instructie voor de plaatselijk hoofden van politie (gezaghebbers, RED.) dragen niet bij tot helderheid. Vervolgens is de differentiatie tussen en binnen het Korps zo groot dat de vraag gesteld kan worden of er plaats is voor uniform beleid. Wij zijn van mening dat er onvoldoende samenhang is tussen de verschillende beleidsactiviteiten binnen het KPNA. We stellen voor, vooral bezig te zijn met de thema's verbinding, doelgerichtheid en het uitvoeren van plannen'.

Inspecteur-generaal van het korps Rijkspolitie W. Frackers.

In het rapport wordt verder voorgesteld de politievakbond te erkennen en plaats te geven in het beleidsproces.

De stijl van leidinggeven wordt door de medewerkers van het Korps niet als stimulerend ervaren. Dit roept in de organisatie veel weerstand op waardoor veel capaciteit en kwaliteit van medewerkers niet wordt gebruikt. De communicatie en informatie-uitwisseling kan, volgens de medewerkers, ook beter, terwijl op brede schaal wordt erkend dat er vooral veel óver elkaar en weinig mét elkaar wordt gepraat. De horizontale én verticale communicatie moeten veranderen.

PROCEDURES

Veel medewerkers hebben verder last van procedures. Tijdens het onderzoek werd melding gemaakt van procedures met betrekking tot bijvoorbeeld opleidingen, detacheringen en de aanschaf van middelen. De regels en procedures bij het KPNA, zo concluderen de onderzoekers, werken niet ondersteunend maar belemmerend.

Wat betreft de specifieke problemen waarmee het Korps op Curaçao te kampen heeft, blijkt uit het document dat dit op de eerste plaats de sterkte is. Hierdoor kampt vooral de normale surveillancedienst met tekorten en is voor nieuwe ontwikkelingen nauwelijks capaciteit. De inrichting van de centrale meldkamer wordt evenzo genoemd, alsook een (gebrek aan) verantwoorde opvang van jong personeel en (gebrek aan) samenwerking tussen de verschillende diensten.

GEEN BELEID

Onder het chapiter 'beleid en werkelijkheid' wordt onder andere gesteld dat binnen het KPNA overeenstemming bestaat over de opvatting dat er geen beleid is. Zowel de leidinggevenden als de uitvoerenden zijn van mening dat nieuw beleid niet van de grond komt. Ook is het voor hen niet duidelijk wat er van hen wordt verwacht. De hogere officieren zijn van mening dat er alleereerst eenheid moest zijn onder de autoriteiten van het bevoegde gezag en de hoofdcommissaris alvorens een beleid tot stand kan komen. In de korpsonderdelen zelf, met name op Curaçao en Bonaire, is men de mening toegedaan dat er wel een ad hoc beleid is, maar dat de relatie met de uitvoering van de politietaak niet altijd duidelijk is.

Het beleid, zo oordelen vooral de jongere medewerkers, richt zich vooral op de uitvoering van de politietaak en is intern gericht op de handhaving van de waarden en normen uit de oprichtingstijd van het KPNA.

WEINIG SAMENHANG

De onderzoekers houden er een andere mening op na: zij vinden dat er wel, juist véél beleid is: individueel beleid, beleid tussen de korpsonderdelen en het korpsbeleid. Met name de hoofdcommissaris tracht hierin samenhang te brengen. Dit geschiedt top-down, waarbij slechts het topje van de ijsberg zichtbaar wordt. Volgens de onderzoekers is het nodig dat er een totaal beleidsproces tot stand komt en dat er op hoog niveau meer gesproken wordt over beleidsuitgangspunten. Er is op dit moment te weinig samenhang. Er moet een visie zijn en het hoger en middenkader moeten ingeschakeld worden bij de ontwikkeling van het beleid. Als het beleid gericht is op het vasthouden van de bestaande situatie dan zal de inhoud voor velen in de organisatie onherkenbaar en onduidelijk zijn.

Op het justitieel topoverleg tussen de minister van Justitie en gezaghebbers wordt volgens de onderzoekers meer gesproken over verantwoordelijkheden dan over de inhoud van het beleid. Hen viel op dat veel van het bestaande beleid niet is vastgelegd. Inhoud van beleid is géén onderwerp van overleg tussen en binnen de korpsonderdelen.

De politievakbond, zo oordelen de onderzoekers, wordt te weinig bij het beleidsproces betrokken. Wel wordt geprobeerd in ad hoc-besprekingen de vertegenwoordigers van de bond te informeren. De organisatiegraad binnen het KPNA is zeer hoog; de mogelijkheid tot deelname door de bond is daarentegen gering. Veel medewerkers zijn van mening dat de bond door de leiding niet serieus worden genomen. Het gevolg is dat de vakbond een defensieve houding aanneemt: het begin van een vicieuze cirkel, aldus het rapport.

AANDACHTSPUNTEN

Onder het chapiter 'aandachtspunten' worden ten slotte elf punten genoemd, waaronder de noodzaak voor het KPNA een eigen identiteit te zoeken, de noodzaak samenhangende beleidsprocessen te ontwikkelen en daarbij onder meer te letten op personeelsbeleid: dat werkt nu met te lange lijnen en te veel niveaus en heeft daardoor weinig effect.

Structurering van de organisatie is nodig. Er is een overvloed aan specialisaties, deconcentratie van beheer is nodig, de sterkte-problematiek verdient aandacht en de onderlinge relaties tussen de medewerkers moet worden verbeterd. Zaken als een goede opleiding en een goede begeleiding zijn evenzo noodzakelijk om het politiepersoneel in staat te stellen zijn werk naar behoren te doen.

...De presentatie van het rapport over het Antilliaanse politiekorps...

Man (22) slaat zijn vrouw (21) met ijzerenstaaf

WILLEMSTAD — Een getrouwde man van 22 heeft donderdag zijn vrouw S.B. met een ijzeren staaf in elkaar geslagen. De vrouw kwam aangifte doen bij het recherchebureau te Punda. Zij had een bloedneus en haar rechterarm en haar rug zaten onder de bloeduitstortingen. De recherche heeft het onderzoek, zo meldt de afdeling voorlichting van de politie. De vrouw werd door een patrouille van Rio Canario verwezen naar de recherche.

Kledingdieven

WILLEMSTAD — De winkeldief W.B. (41) is donderdag door politie van de wacht aan het Molenplein overgenomen van de eigenaar van Baba's Bargain Center, een winkel in de Breedestraat van Otrobanda. B. wilde een hemd stelen.

Een dergelijk geval deed zich voor te Punda. Daar poogde de man S.V. (31) drie t-shirts bij Omni te stelen. Bewakers grepen hem en droegen hem over aan de politie.

Dieselgeneratoren Riffort ruimen veld voor toerisme

WILLEMSTAD — De KAE heeft serieuze plannen om de dieselmotoren bij het Riffort uit gebruik te nemen. Daardoor zou het Riffort tot ontwikkeling gebracht kunnen worden als toeristisch uitgaansgebied. De generatoren maken teveel lawaai en maken het Riffort tot nu toe weinig aantrekkelijk.

KAE-directeur Gouverneur meldt dat over ongeveer twee weken een groep van acht Japanners naar Curaçao komt om advies te geven in de keuze van nieuwe machines die de dieselgeneratoren gaan vervangen. Ook zullen de Aziaten bijstaan in het zoeken naar de beste lokatie voor de stroomopwekkers. De dieselgeneratoren zijn al afgeschreven, en leveren KAE boekhoudkundig geen verlies. De tijd van vervanging is echter aangebroken. Nu moet de directie de keuze maken tussen de aanschaf van nieuwe dieselgeneratoren of machines die draaien op zware stookolie. De huidige dieselgeneratoren zijn noodgeneratoren die betrekkelijk snel gestart kunnen worden, maar zware stookolie is goedkopere brandstof. Uit voorlopig onderzoek is gebleken dat het gebruik van zware stookolie een besparing van twee miljoen gulden oplevert. Uit die besparing zou de aanschaf van de nieuwe units terugbetaald kunnen worden. Deze afbetaling is mogelijk daar de Japanse onderneming die eerder al installaties leverde aan de KAE, afbetaling op lange termijn mogelijk maakt.

Waar de nieuwe generatoren komen, hangt af van de uitbreidingsmogelijkheden voor KAE in het gebied van Mundo Nobo. Van tijd tot tijd duikt de issue op in de media of KAE moet verhuizen of moet blijfen op het Rif. Het gaat hier om een beslissing die de politiek moet nemen. Enerzijds werd in het verleden gesproken over de ongepastheid van fabrieksschoorstenen in een zone voor hotels en toeristische activiteiten, anderzijds heeft de KAE een machinepark van rond de 500 miljoen gulden. Verhuizing is economisch niet haalbaar. De onlangs aangeschafte nieuwe machines hebben een afschrijvigsperiode van 25 jaar voor de boeg. Dat impliceert dat pas ver na 2010 verhuizing bespreekbaar wordt.

De KAE breidt in het komende jaar verder uit. De 25 megaWatt installatie van unit 11 is begin 1991 operationeel. De 21 miljoen dollar kostende verdamper voor de produktie van drinkwater wordt in oktober geïnstalleerd. Deze verdamper heeft een verwerkingscapaciteiit van 10.000 ton water per dag.

Salarisuitkering vóór Karnaval?

WILLEMSTAD — De Algemene Bond van Overheïdspersoneel (ABVO) heeft aan het bestuurscollege en aan premier Liberia gevraagd of de salarissen van de lands- en eilandsambtenaren vóór de karnavalsviering uitgekeerd kunnen worden. Eigenlijk moet de betaling plaatsvinden op dinsdag 27 februari. Het verzoek is om vrijdag 23 tot betaling over te gaan. De karnavalsviering begint zondag 25, maandag is een vrije dag en dinsdag zal een drukke dag worden in verband met de voorbereidingen voor de verbranding van Rey Momo in de avonduren ter afsluiting van de karnavalsviering, zo voert de vakbond aan. De ABVO wacht op beantwoording van het schriftelijk verzoek.

■ *ORANJESTAD — Een groep Amerikaanse toeristen kreeg van de regering de onderscheiding 'eregast' uitgereikt. Eén van deze personen is Keith Jones die al twintig jaar lang ieder jaar naar Aruba komt en die dit maal samen met vrouw Wilma hun gouden bruiloft viert.*

Keith Jones is tevens voorzitter van Friends of the Handicapped, een charitatieve vereniging van leden van Aruba Beach Club en Casa del Mar, die jaarlijks fondsen verzamelt voor de gehandicapten op Aruba.

Minister Nicolaas op vragen Rudy Croes:

Sectie Beveiliging moet goed getrainde eenheid zijn

ORANJESTAD — Minister van Vervoer en Communicatie Elio Nicolaas heeft drie vragen beantwoord die Statenlid Rudy Croes indiende over de status van werknemers van de Luchthavendienst.

De minister bevestigt aan het Statenlid dat verschillende personen - als ambtenaar - in dienst genomen werden bij de sectie Beveiliging en Bewaking van de Luchthavendienst. Op de vraag of het overige personeel van de sectie Beveiliging, dat al jaren wacht op de ambtenaar-status gelijktijdig met de nieuwkomers hun benoeming kregen, antwoordde de minister dat het de bedoeling is dat de sectie Beveiliging getransformeerd wordt in een eenheid van goedgetrainde personen met de mogelijkheid bevorderd te worden volgens een carrièreschaal en studie. Dit is slechts mogelijk - aldus de minister - in een homogeen systeem, dus alle werknemers met de ambtenaarstatus.

De derde vraag van Croes was of het geen tijd wordt om de bestaande discriminatie tussen arbeider en ambtenaar op te heffen in alle overheidssectoren. Een studie is al aan de gang - aldus minister Nicolaas - om deze discriminatie integraal te elimineren. Deze inspanning werpt al vruchten af sinds 1 januari 1990, de datum waarop de discrepantie in salaris van overheidsdienaren opgeheven werd. Tot zover de antwoorden van de minister.

Jongkind door bestuur als bestuurslid aangesteld

Striders: algemene vergadering van Atletiekbond niet geldig

ORANJESTAD — De atletiekclub Striders is van mening dat de deze week gehouden jaarlijkse algemene ledenvergadering van de Arubaanse Atletiek Bond (AAB) ongeldig is.

Volgens Stiders mag één der bestuursleden niet in het bestuur zitten daar hij volgens de AAB-statuten geen lid is en dientengevolge niet mag stemmen als bestuurslid. Twee weken voor de algemene vergadering - aldus het Striders-bestuur - heeft de voorzitter van de AAB hals over kop een bestuursvergadering bijeengeroepen om Hans Jongkind tot bestuurslid te benoemen. Op de algemene vergadering bracht Striders naar voren dat volgens de AAB-statuten Jongkind geen bestuurslid kan zijn. Aangehaald werd artikel 6, lid 1 van de statuten: 'Bestuursleden zijn natuurlijke personen welke daartoe worden gekozen door de algemene vergadering'. Nergens in de statuten staat geschreven dat een bestuurslid in een bestuursvergadering kan worden gekozen, aldus Striders.

Daar de AAB-voorzitter niet van mening wilde veranderen en de overige leden aanwezig op de algemene vergadering het standpunt van Striders niet verdedigden, besloten de Striders-afgevaardigden de algemene vergadering te verlaten. Striders beschouwt de stemming op de algemene vergadering als ongeldig en vindt dat de voorzitter zeer spoedig een nieuwe algemene vergadering bijeen moet roepen zonder Jongkind als bestuurslid.

ARA-races

ORANJESTAD — De Aruba Racing Association (ARA) heeft overeenstemming bereikt met de stichting Raceway Park voor het houden van twee dragrace-programma's te Palo Marga. Op 18 maart wordt de 'Himno y Bandera Race' gehouden, gevolgd op 30 april, Koninginnedag, met de 'Royal Nationals'.

MOSKOU - Als logisch gevolg van de politieke veranderingen in Europa is het nieuwe wapenbeheersingsvoorstel van de Amerikaanse president Bush zowel in Oost als West over het algemeen gunstig ontvangen. De Sovjetunie vroeg echter om verdere opheldering.

Woordvoerder Gennadi Gerasimov van het Sovjet-ministerie van Buitenlandse zaken merkte op dat het plan van Bush "in de goede richting" gaat.

ORANJESTAD — De Antillean Public Library Association (APLA) begint in maart met de cursus 'basisopleiding bibliotheek personeel' voor deelnemers uit de Nederlandse Antillen en Aruba. De cursus duurt twaalf maanden en bestaat uit elf schriftelijke en 29 mondelinge lessen. Belangstellenden kunnen zich tot en met 15 februari inschrijven bij de Nationale Bibliotheek. Nadere informatie is in de bibliotheek verkrijgbaar bij Susan de Lange (tel.: 21540) en Belkys Flores (21580).

■ *ORANJESTAD — De regering is een contract aangegaan met AC and R Advertisement Agency and Respond Production voor het maken van een dertig seconden durend 'promotion spot'. Deze reclameboodschap zal op de Amerikaanse televisie verschijnen met het doel meer Amerikaanse toeristen aan te trekken.*

Foto: de Amerikaanse filmploeg bezig met de opnames op Palmbeach.

WASHINGTON - Het aantal arbeidsplaatsen in de Verenigde Staten, exclusief de landbouw, is in januari met 275.000 toegenomen.

Zo heeft het Amerikaanse ministerie van Arbeid vrijdag meegedeeld. Dit cijfer is aanzienlijk hoger dan de in doorsnee verwachte 160.000 a 170.000. Daar staat tegenover dat de banengroei in december flink is herzien in neerwaartse richting 142.000 tot 96.000. Het werkloosheidspercentage bedroeg in januari onveranderd 5,3.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-743.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur **Millennium** (science-fiction, 14 jr).
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur **Startrek V: The final frontier** (science-fiction, 14 jr).

*****

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter A. v/d Linden, Beatrixstraat 31, tel.: 28337.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter J. Tromp, via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833).

*****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: **38989 (24 uur per dag).**

*****

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

*****

FADA (Paardenbaaistraat 3, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

*****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Father Murphy: 'Laddie'; 18.50 Style with Elsa Klensch; 19.00 Leu fo'i kas; 20.00 Love Boat: 'Floating bridge game'; 21.00 CNN interntional news; 21.45 Estreno: 'Chicago Story'; 23.30 Sports late night; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Spotlight on sports; 17.50 Musical Extravaganza: 'Princess Trust'; 18.50 Health Week; 19.10 Just for the record; 19.30 Showtime; 20.30 CNN international; 21.00 Quo Vadis; 22.00 Anno Domini; 22.54 Week in Review; 23.30 Sports late night; 24.00 Sluiting.

*****

ZONDAG
BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur **Millennium** (science-fiction, 14 jr.
DRIVE-IN: 21.00 uur **Startrek V: Thefinal frontier** (science-fiction, 14 jr.).

*****

DIVERSEN
ARUBA SECRETARIES ASSOCIATION: 10.00 uur alg. ledenvergadering - Trocadero.

'HMCS PROTECTEUR': 13.30-16.00 uur gelegenschip om Canadees marineschip te bezichtigen - Fritz-kade.

SPORT
ATLETIEK: 06.00 uur start 12 uur durend marathonloop bij Seaport Village Mall.

SOFTBALL (ASB): 10.00-14.00 uur voortzetting competitie op het Caribe- en Duracellveld.

*****

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 Of 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

*****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

*****

FTA-leider Anselmo Pontilius:

TV-uitzending van Staten brengt Aruba jaren terug

ORANJESTAD — 'De rechtstreekse tv-uitzending van het Coastal-debat in de Staten brengt Aruba vele jaren terug', aldus FTA-leider Anselmo Pontilius, die het geheel een bijzonder slecht voorbeeld voor de gemeenschap noemt.

'Niet alleen kost dit debat van dagen veel geld, maar ook is bekend dat de TeleAruba-werknemers veel hebben moeten inleveren vanwege de precaire financiële situatie van TeleAruba'.

'Maar is er wel geld om dergelijk kostbare Statenuitzending te betalen? Het belastinggeld wordt misbruikt en het publiek kan nu met eigen ogen zien en horen wat voor politiek er bedreven wordt'.

'Ik zie in deze uitzending geen enkele ernst. Het onderwerp Coastal, dat besproken zou worden, krijgt bijna geen aandacht en de vergadering wordt alleen maar voor politieke doeleinden gebruikt. Opnieuw wordt bewezen', aldus Pontilius, 'dat de politici Aruba niet naar de onafhankelijkheid kunnen brengen'.

KOSTEN

Inmiddels zijn er op Aruba discussies ontstaan over de kostbare tv-uitzending, die vanmorgen om half negen haar derde dag inging. Het idee van de regering om een Statenvergadering live uit te zenden, wordt geen slecht idee genoemd, maar wat de telekijkers de afgelopen dagen te zien kregen, tart iedere beschijving en heeft in feite weinig met Coastal te maken.

De berichten, dat de uitzending voor TeleAruba veertigduizend florin per dag kost, werd desgevraagd door de directie van TeleAruba naar het rijk der fabelen verwezen. Er werd geen bedrag genoemd. Zakelijk werd gesteld: 'Als wij uren kunnen verkopen, doen we dat als we ze vrij hebben'.

Uit een andere bron vernam de Amigoe, dat de kosten van deze uitzending gemiddeld op twintigduizend florin per dag komen. Vandaag de derde dag - met de ministers aan het woord - dus reeds zestigduizend florin in totaal. Terwijl gisteravond voor TeleAruba het programma met het internationale nieuwe moest wijken om de telekijkers nog eens te laten 'genieten' van de vergadering van gisteren.

De berichten, dat de uitzending voor TeleAruba veer-

Statenvergadering Aruba geschorst

ORANJESTAD — Kort voor elf uur schorste voorzitter Felix Flanegin noodgedwongen de openbare vergadering van de Staten over Coastal tot maandagochtend negen uur vanwege de chaos die dreigde te ontstaan tijdens diens uiteenzetting door minister Guillermo Trinidad, die volgens de AVP te veel in het vage bleef en geen namen noemde.

Voor Noriega status van krijgsgevangene

MIAMI - De Amerikaanse regering heeft er vrijdag mee ingestemd Manuel Noriega als krijgsgevangene te erkennen. Het ministerie van Justitie schrijft dit in een rapport in antwoord op vragen van de advocaten van de Panamese ex-dictator. Onder zijn nieuwe status zal de generaal zich toch voor een Amerikaanse rechtbank moeten verantwoorden.

"Niets in de Geneefse conventie onderstreunt de bewering dat dit het niet bevoegd is om een vonnis tegen de verdachten te vellen", aldus de openbare aanklagers. De verdediging wilde Noriega en een van zijn medewerkers, Luis del Cid, als krijgsgevangenen erkend zien omdat de twee zich in Panama aan de Amerikaanse invasiemacht hadden overgegeven. Om deze reden zou Noriega niet voor een Amerikaanse civiele rechtbank kunnen worden gedaagd, en moest hij naar een neutraal land worden overgebracht om daar te worden berecht.

Als krijgsgevangene zal Noriega zich over de omstandigheden van zijn detentie kunnen beklagen bij een onlangs benoemde liaison-officier, aldus een woordvoerder van het ministerie.

■*ORANJESTAD — Bij Paradise Beach Villas was de huldiging van vier timeshareverkopers die in het afgelopen jaar voor meer dan één miljoen dollar verkochten. Deze succesvolle verkopers zijn: Alean Ross, Dora Franca, Ronald Maduro en Martha Quiroga.*

Kohl: juiste signaal op juiste moment

Reacties op troepenvoorstel Bush positief

BONN - "Het juiste signaal op het juiste moment". Zo heeft kanselier Helmut Kohl van de Bondsrepubliek Duitsland donderdag de voorstellen van de Amerikaanse president George Bush voor troepenvermindering in Europa betiteld.

Volgens Kohl markeren de voorstellen van Bush de weg naar "een nieuwe Europese veiligheidsstructuur". De Westduitse minister van Buitenlandse zaken Hans-Dietrich Genscher noemde de plannen een belangrijke stap voorwaarts ten aanzien van de ontwapeningsbesprekingen in Wenen. Bush wil dat de VS en de Sovjetunie elk hun troepensterkte in Europa tot 195.000 man terugbrengen.

Iets voorzichtiger uitte de Westduitse minister van Defensie, Gerhard Stoltenberg, zich. Hij zei dat na het realiseren van de plannen van Bush het niveau van de troepenmacht niet verder moet worden aangetast. "Het is in het belang van de Bondsrepubliek en van West-Europa dat de Amerikaanse president de aangegeven limiet beschouwt als een lange termijn verplichting", merkte Stoltenberg op.

Een woordvoerder van het Britse ministerie van Buitenlandse zaken zei donderdag dat de VS premier Margaret Thatcher hebben verzekerd niet aan verdere troepenvermindering te denken dan door Bush is voorgesteld. "Die verzekering garandeert een voortgezette sterke Amerikaanse aanwezigheid in Europa", aldus de woordvoerder, die er aan toevoegde dat de Britse regering de ideeen van Bush steunt.

Ook van de zijde van de Poolse regering werd donderdag steun uitgesproken voor de plannen van Bush, "al zullen de details in het kader van de besprekingen in Wenen door de betreffende landen moeten worden ingevuld".

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen; zondagsschool op dezelfde tijd.

*****

AMSTERDAM - Op het stadhuis van Amsterdam wapperde sinds vrijdagmiddag de vlag van de Zuidafrikaanse bevrijdingsbeweging ANC.

Illegale werknemers aangehouden

ORANJESTAD — Uit een onderzoek, ingesteld door de Immigratiedienst, bleek dat vier Dominicanen bij de reparaties van een gebouw aan de L.G. Smith Boulevard zonder werkvergunning aan het werk waren. Zowel de vier buitenlanders als de opdrachtgevers werden verhoord. De vier vreemdelingen werden met hun spullen naar de politiewacht gebracht en zullen per eerstvolgende gelegenheid naar hun land worden teruggezonden. Zij waren naar Aruba gekomen omdat er hier volop werk was en arbeiderstekort, terwijl zij in hun land niet aan de slag konden komen.

KARNAVAL ARUBA

IN de Bonaireclub wordt morgenmiddag om vier uur het calypsofestival voor de jeugd gehouden. Voor de titel van kindercalypsokoning hebben ingeschreven: Villamar Hassell (Mighty Eagle), Micah Landsmark (Walk up Star), Perucho Jack (Mighty Marvelous), Rose-Marie Lints (Singing Rose), Jeffrey Landsmark (Mighty Shark), Fan McDougal (Mighty Cobra), Tessa Mohammed (Queen Mohira) en Edmee (Queen E); voor de jeugdtitel: Allan Howell (Mighty Gold Teeth), Kenworthj Meyers (Mighty Hands), Rudolf Enser (King MOnarch), Jairzinho de Windt (Might Bamboo), Arlene Beyde (Queen Arlene), Kenneth Bosnie (Mighty Dumbo), Antonio Mingo (Mighty Melody), Marlon de Palm (Mighty Killer), Arston Henry (Mighty Crazy) en Giovanni Farrell (Mighty Stykey).

****

AANSTAANDE donderdag om zes uur wordt in het SAC-kantoor een vergadering gehouden met de leiders van de groepen die deelnemen aan de kinder- en grote parades in San Nicolas en Oranjestad.

****

MORGEN om elf uur vergaderen de deelnemers van 'Cabalgata Carnavalesco', welke maandag na de grote parade in Oranjestad zal plaatsvinden, in Rancho El Paso. Daar zullen de nodige afspraken en voorbereidingen worden getroffen. Het ligt in de bedoeling gekostumeerd te paard door Oranjestad te 'draven'. Zij die willen deelnemen, worden morgenochtend om elf uur in Rancho El Paso verwacht.

****

MET de tumba 'Mi tumba mester ser'e' won Gislène Semerel gisteravond de titel van kindertumbakoningin, terwijl bij de jeugd de tumbatitel ging naar Lionel Croes met 'E trein di carnaval'.

****

VOOR het grote Tumbafestival - volgende week vrijdag in het Don Elias Mansur Ballpark - bestaat weer grote belangstelling. Reeds is bekend dat 21 bands aanwezig zullen zijn, terwijl het aantal ingeschreven zangers boven de 25 ligt. Volgende week komen er nadere bijzonderheden over dit festival dat Aruba weer in de jaarlijkse tumbasfeer zal brengen.

****

IN Santa Cruz wordt achter de karnavalsschermen hard gewerkt. Voor de jeugdafdeling hebben reeds 2.151 kinderen ingeschreven en zijn er nog 35 plaatsen beschikbaar. Er kan als volgt voor de verschillende afdelingen worden ingeschreven: voor roadpiece 29177, groep Sneeuwwitje 35061, Cinderella 28899, Rattenvanger van Hamelen 28405 of 32660. Keuze genoeg voor deze groep die reeds zestien praalwagens heeft alsmede zes bodypieces en vier roadpieces. De groep gaat onder de leuze 'Kinderdroom'.

****

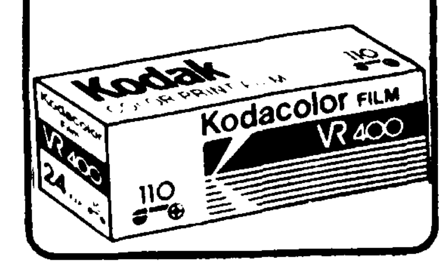
DE 'kleintjes en jeugd' hebben gisteravond tijdens het tumbafestival voor de jeugd duidelijk laten zien en horen dat men wat de tumba betreft voor het Arubaanse karnaval in de toekomst geen gevaar loopt. Niet alleen was er een uitstekende organisatie voor geluid, maar vooral het optreden van de jeugd belooft veel. Zoals reeds gezegd Gislène Semerel werd bij de kindertumba's nummer één, gevolgd door Sylvyhanah Vrolijk, waardoor zij na twee jaar de kroon gedragen te hebben deze (tijdelijk?) dit jaar moest afstaan. Bij de jeugd werd Lionel Croes één, gevolgd door Sue-Jeen Dania en Raquel Maduro.

****

BUURTCENTRUM Brasil was weer in karnavalsstemming. Gisteravond werd Jennifer Wever tot de kinderkoningin gekozen en als zodanig gekroond door Eloy Koolman.

****

Veel duurder dan in Nederlandse Antillen

FTA is ontevreden over verhoging van gasprijs

ORANJESTAD — Terwijl in de Nederlandse Antillen aanmerkelijk minder voor gas wordt betaald, worden op Aruba de prijzen verhoogd. Hiermee kan de FTA het niet eens zijn.

Reeds in 1984 heeft de FTA de minister van Economische Zaken Don Mansur benaderd om een onderzoek te laten instellen waarom de gasprijs op Aruba zo hoog is. Het antwoord was, aldus Pontilius, dat Aruba gas moet importeren, terwijl in de Antillen ter plaatse het gas geproduceerd wordt. 'Dat kan wel zo zijn, aldus de FTA, 'maar in de Lagotijd waren de prijzen van gas ook al hoger dan elders'.

Inderdaad werden op Curaçao de prijzen verhoogd in verband met de wereldprijs, maar nu de prijs verlaagd is, betaalt men op Curaçao 25,25 gulden en op Aruba 38 florin voor een gasfles. Wat de stelling van Esso Petrolera betreft, dat de APA de prijzen heeft verhoogd, is de FTA van mening dat de gehele situatie terdege geëvalueerd dienst te worden.

Na gewezen te hebben op het feit dat de bakkers de broodprijs op eigen houtje verhoogden, wijst hij erop dat de gasprijzen nu met instemming van de overheid zijn verhoogd. Zonder uitstel dient er duidelijkheid te komen in deze gang van zaken, aldus de FTA.

Twaalfurige werkdag afgewezen

Spanningen onder werknemers Lago-terrein

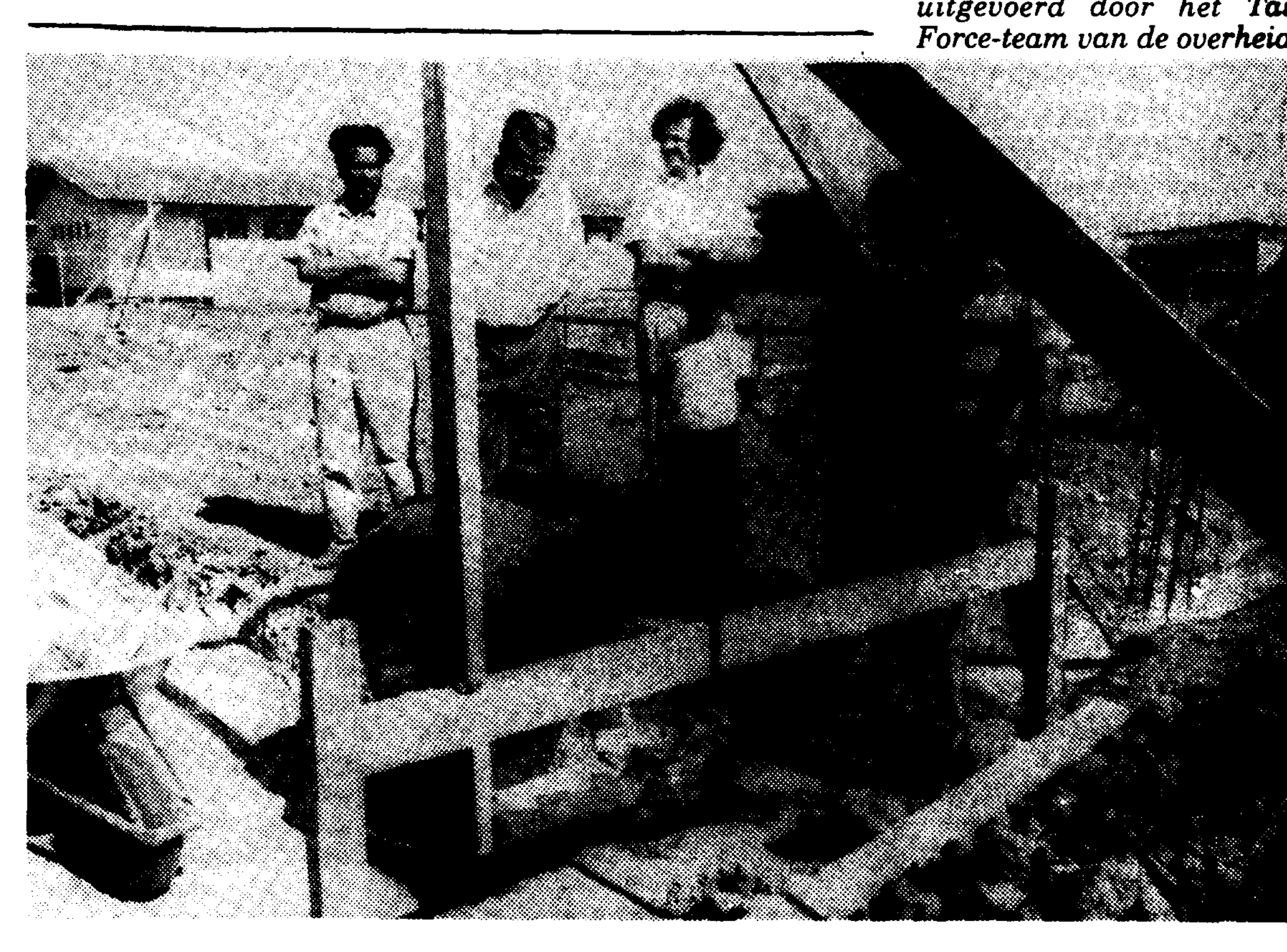
SAN NICOLAS — De spanningen onder de werknemers op het Lagoterrein blijven bestaan. En bloc hebben de werknemers geweigerd om twaalf uur per dag te werken, zoals hen werd opgedragen.

FTA-leider Anselmo Pontilius verklaarde dat de Arubaanse werknemers zeer ontstemd zijn over de wijze waarop zij behandeld worden. Inderdaad werd hen gevraagd twaalf uur per dag te werken, hetgeen en bloc geweigerd werd, waarbij men zich niet liet intimideren. De hoofdaannemer Fister Wheeler wast de handen en stelt dat zij hierbij niet betrokken is doch dat dit zaak is van de onderaannemers.

Inmiddels hebben enige werknemers klachten ingediend dat zij in eerste instantie 11,70 florin per uur kregen betaald en dit nu ineens nogen florin is geworden. Zij willen inlichtingen waarom dit is geschied. Overwogen wordt om langs gerechtelijke weg de aannemers te dwingen zich aan de eerste betaling te houden.

■*ORANJESTAD — Een project 'uit de oude doos' wordt nu eindelijk werkelijkheid met de eerste steenlegging door minister Fredis Refunjol (op de voorgrond, gebukt) voor de bouw van zes praktijklokalen voor het Colegio Arubano.*

Dit project is al tien jaar oud en zal nu voor het bedrag van anderhalf miljoen florin in zes maanden tijd worden uitgevoerd door het Task Force-team van de overheid.

KAE-directeur ir G.J.M. Gouverneur over roep om samensmelting met Kodela:

'Fuseren? Ik zeg geen ja en ik zeg geen nee'

WILLEMSTAD — Bij elke grote stroomstoring of stagnatie in de waterdistributie is het weer zover: her en der gaan stemmen op die roepen dat KAE en Kodela maar eens moeten gaan fuseren want zo'n scheiding tussen producent en distributeur werk niet. Van tijd tot tijd klinkt het verwijt door dat de twee bedrijven elkaar de schuld willen geven van elke fout of storing. Het rationele argument dat de twee bedrijven zich beiden met water en elektriciteit bezig houden is volgens KAE-directeur ir G. Gouverneur onvoldoende om tot fusie over te gaan. Hij zegt: "Ik ben in principe helemaal niet tegen fusie, als het maar een economiserend effect heeft dat opweegt tegen alle nadelen van het samengaan van twee totaal verschillende bedrijfsstructuren." De ingenieur over de haken en ogen van een fusie.

"Voor de consument lijkt het zo voor de hand liggend: KAE en Kodela samen. Af en toe staat er een politicus op die roept dat we nu toch echt aan de tafel moeten om te vergaderen over een mogelijke eenwording en de pers roept ook al gauw: fuseren! Fusie heeft alleen nut als er miljoenen guldens bezuinigd worden. De winst die je maakt krijg je alleen ten koste van het samenvoegen tot een groot en log apparaat. Een traag lichaam beperkt de mogelijk snel te reageren op problemen binnen het bedrijf. Bedenk bovendien dat versmelting van KAE en Kodela betekent samenvoeging van twee totaal verschillende disciplines. De water- en stroomproduktie draait hoofdzakelijk om kapitale machineriën van hoogwaardige kwaliteit. Het aanleggen van leidingen en het transporteren van stroom en water liggen technisch in een geheel andere hoek.

Lange tijd heeft men in Nederland gedacht dat het produktie- en het distributiebedrijf het beste samen konden gaan. De eigenaardigheid is dat in de laatste jaren een aantal van de gefuseerde bedrijven hebben besloten weer uiteen te gaan omdat er een onwerkbare situatie was ontstaan. Dit zou kunnen aangeven dat de twee Curaçaose bedrijven handhaven de voorkeur verdient.

Bij fusie komt nog een heel ander probleem om de hoek kijken: het samenvoegen van het personeel. KAE en Kodela hebben verschillende arbeidscondities. Het ene bedrijf geeft bijvoorbeeld een vakantietoeslag, het andere geeft de arbeiders recht op het maken van een reis naar Nederland. Betekent fusie de één geven wat de ander heeft en anders om?

KAE is jaren geleden ook gefuseerd uit overheidsdiensten. Wat een problemen we hebben gehad om de rechten van het personeel van de verschillende bedrijven op elkaar af te stemmen! Van 1975 tot in 1988, dertien jaar lang, waren we bezig met het gelijktrekken. Een enorme taak die bij een nieuwe fusie weer voor de deur staat, vrees ik."

"Bij reorganisatie treedt altijd op de 'resistance to change': de weerstand tegen verandering. Bij fusie raakt een afdelingsmanager zijn gebruikelijke verantwoordelijkheid kwijt en opeens is hij hoofd van een onderafdeling. Hoewel de betaling gelijk blijft komt er weerstand tegen de functieverandering. Dit geeft spanningen in een organisatie. Je moet als bedrijfsdirectie ontzettend veel terug kunnen verdienen door fusie voor je het aandurft deze problemen te trotseren. Als de winst door fusie 30 miljoen op jaarbasis is zeg ik natuurlijk ja, als het gaat om 1 miljoen, dan zeg ik laat maar zitten.

Op papier is een fusie altijd leuk, maar je moet een diepgaande studie laten maken over wat de voor- en nadelen zijn van samengaan, voordat je de sprong waagt. Begrijp goed: zelf zit ik er niet zo mee. Tegen fuseren zeg ik geen ja en geen nee. Het is voor mij geen prestigekwestie om mijn bedrijf te behouden, of mijn managersfunctie. Ik hou voor ogen dat we als nutsbedrijf een gemeenschap dienen, als het economische belang ermee gediend is, moeten er reorganisaties plaatsvinden op het directie niveau. Daar ga ik mee akkoord, en als ik weg moet gaan, dan ga ik."

Proefschrift voor Isebia

■ WILLEMSTAD — Dr Rupert Silberie heeft deze week zijn doctoraal scriptie 'Increasing Development by Public Management Improvement' overhandigd aan gedeputeerde Ricardo Isebia. Silberie toonde zich bereid zich in te zetten voor de reorganisatie van het overheidsapparaat. Isebia aanvaardde die hulp dankbaar.

Cursus aanzet tot jacht op kwaliteit

Cultuuromslag op de werkvloer moet de KAE nummer één maken

WILLEMSTAD — "Het is geen werkmotivatiecursus, want de werknemers van de KAE zijn gemotiveerde werkers, wat velen echter ontbreekt is een doel: waar doen we het allemaal voor? Het personeel van het water- en elektriciteitsbedrijf moet doorkrijgen dat men voor de klant werkt die tevreden gesteld moet worden. De klant van KAE is niet de Kodela, maar de KAE-werknemers zelf. Als consument vinden zij en hun familie het toch ook niet leuk als het kraanwater bruin is of de stroom uitvalt?" Aldus Loek Wijchers de strateeg achter 'Operatie Cultuuromslag' ofte wel: 'KAE number 1'.

De KAE wil haar niveau van functioneren optimaliseren door middel van actie. Alle werknemers gaan van februari tot en met april in groepjes van vijftien deelnemen aan de cursus KAE number 1. De cursus richt zich op de verwachtingen van de gemeenschap, de omgang tussen medewerkers van het bedrijf onderling en de manier van omgaan met het produktieproces en de produktiemiddelen. De relatie tussen deze drie aandachtspunten en de kwaliteit van het eindprodukt staan centraal. De lessen die in het ITC gegeven zullen worden, zijn ontworpen door Wijchers, die organisatieadviseur is. De cursus is door hem en Jan van Duren, Roy Recao en Beatriz Scoop van Buro Scope & Associates, aangepast aan de Curaçaose situatie. De laatste twee gaan de cursus geven. Roy Recao is medewerker personeelszaken van de KAE.

Wijchers heeft in opdracht van KAE het bedrijf doorgelicht. Hij herinnert aan de basisregels voor het functioneren van een organisatie: "Het succes van een bedrijf wordt bepaald door de mensen die er werken. Maar onder welke voorwaarden kun je als medewerker met succes werken? Antwoord: Als je leuk werk hebt, goede werkomstandigheden en een prettige werksfeer. Met plezier in je werk kun je makkelijker goede arbeid afleveren. Daar wordt iedereen beter van: niet alleen de medewerker, maar ook de leidinggevende en het hele bedrijf.

Om het bedrijf nummer 1 te maken voor werknemer en consument moet er wel wat gebeuren. Er moet een andere manier van werken, van denken en omgaan met elkaar en met de produktiemiddelen komen. Wijchers spreekt van "een cultuuromslag".

FUNEST

Om het bedrijf efficient te maken is het nodig dat iedereen binnen de bedrijfsmuren leert de dingen te zeggen zoals ze zijn, complimenten geven mag, en kritiek geven moet ook kunnen omdat zij als opbouwend gezien moet worden. Bepaalde ontwikkelingen binnen het bedrijf moeten door- en uitgesproken worden. Gebeurt dat niet dan zal dat op de lange duur funest werken.

Ten tweede moet elke arbeider helder voor ogen hebben dat hijzelf klant is. Hij moet dus zorgen dat hij zo werkt dat hij zelf tevreden kan zijn over het produkt dat hij levert.

De personeelscursus omvat ook het onderdeel 'lol in je werk'. Een misvormde werksstructuur kan ertoe leiden dat gemotiveerde mensen gefrustreerd worden doordat hun capaciteiten en hun ideeën niet op de juiste waarde geschat worden. Wijchers heeft het door: "Binnen de KAE barst het van de ideeën, die moeten naar voren komen en benut worden."

KWALITEITSDRANG

Het gevoel substantieel bij te dragen schept een zekere drang om kwaliteit te leveren. Die drang moet in stand gehouden worden. Dit jaar moet het merkbaar worden dat de KAE een bedrijf wordt met het streven nummer één te zijn. De eigen verantwoordelijkheid staat centraal, het gekissebis met Kodela over de schuldvraag wie er dit keer verantwoordelijk is voor de storing verdwijnt dan naar de achtergrond.

Overigens is de cursus voor iedereen bedoeld. Ook de staf en het middenkader gaat, bij wijze van spreken, de schoolbanken in. De KAE heeft ruim 350 werknemers in dienst.

HET WEER

WEERSVERWACHTING GELDIG tot morgenmiddag 12.00 uur l.t.:

Licht tot half bewolkt, tijdelijk zwaar bewolkt, met af en toe een bui.

Matige, af en toe vrij krachtige tot vrij krachtige oostelijke wind (tussen acht en 24 knopen).

Onder invloed van een zwakke storing boven het oostelijk Caribisch gebied zal de aangevoerde lucht in de komende 24 uur vrij vochtig en onstabiel zijn. Hierdoor zullen op de Benedenwindse eilanden enkele plaatselijke buien tot ontwikkeling komen.

"Loting voor Libregts beste medicijn"

Michels blij met Portugal als nieuwe EK-tegenstander

STOCKHOLM - Het ... medicijn voor ... Libregts. Zo ... de Rinus Michels ... in Stockholm het ... van de loting ... de kwalificatie van ... Europees kampioen... voetbal. Neder... had het met Portu... Griekenland, Fin... Malta niet beter ... treffen.

...coach Libregts ... zijn ziekbed in Rot... niet wakker te lig... de tegenstanders, ... Finland het bekend... Nederland voetbalde in de kwalificatie voor de wereldtitelstrijd in Italië twee keer tegen de Skandinaviërs (3-0, 1-0).

Griekenland was in aanloop naar het vorige EK voor het laatst opponent van Oranje, Malta ontmoette Nederland voor hetzelfde toernooi vier jaar eerder.

"Slechts Portugal is iets nieuws", zei bestuurslid technische zaken Rinus Michels, bij afwezigheid van Libregts terug als woordvoerder van de Nederlandse delegatie in Zweden.

"Ik ben daar blij mee", vervolgde de oud-bondscoach, die Nederland twee jaar geleden in de Bondsrepubliek naar de Europese titel voerde. "Hoe voetballen tegen Engeland en de Westduitsers is weten we zo langzamerhand wel. We waren toe aan iets anders."

VARIATIE

"Een beetje variatie kan geen kwaad. We gaan weer eens naar een ander land, ontmoeten een vrij onbekende tegenstander en krijgen te maken met een andere speelstijl. Een defensieve speelstijl waarschijnlijk. Portugal is een land dat speelt vanuit een gesloten defensie en gokt op de counter. Daar zullen we een antwoord op moeten vinden."

Michels verwacht dat Oranje in de aanloop naar de Europese titelstrijd in Zweden veel te maken zal krijgen met ploegen, die het accent op de verdediging leggen. "Niet alleen portugal, ook Griekenland en Finland zijn teams die niet bekend staan wegens hun aanvallende instelling.

Eerder wegens het feit dat ze moeilijk tot scoren komen. Ik hoop dat ze daar nog een tijdje moeite mee houden. We moeten voetballen tegen landen, die spelen op de 'nul' en een optimaal rendement uit weinig treffers proberen te halen. Ik kan niet zeggen dat ik het allemaal ongunstig vind."

Integendeel.

ABNORMAAL

Michels zei zich te storen aan het uitstellen van wedstrijden, de laatste weken in de eredivisie meer regel dan uitzondering. "Het is uitzonderlijk, abnormaal, zelfs ziekelijk hoe burgermeesters of spoorwegpolitie maar wedstrijden kunnen verbieden, die aanvankelijk met ieders instemming zijn vastgesteld.

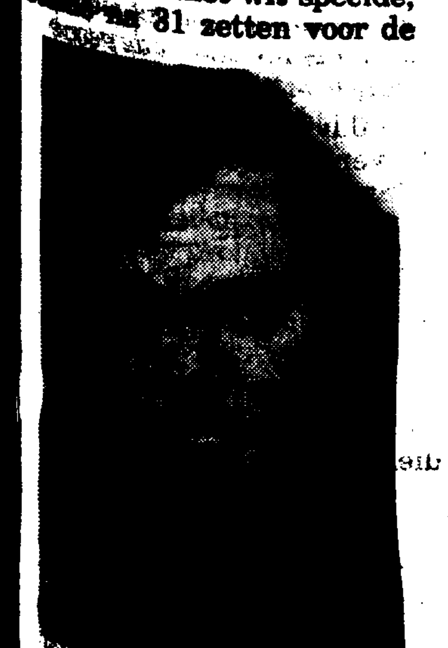
Ajax - Den Haag wordt afgelast, zonder dat ook maar iemand enig idee heeft wanneer het duel moet worden gespeeld. In ons land gaan we dit normaal vinden, maar ik wil nogmaals beklemtonen: het is abnormaal. Bovendien blijft er zo geen dag meer over om de internationals bij elkaar te roepen."

In Nederland moet een taboe worden doorbroken, aldus Michels. "Dat is de verantwoordelijkheid van een ieder die zich met voetbal bezighoudt. De rest", voegde hij er aan toe"is Thijs-z'n-pakkie-an".

...st in tweede partij

...brands leidt ...K dammen: 3-1

...OORT - De eer... in de tweekamp ... Sijbrands en ...Tsjizjov uit de Sov... het wereldkam... dammen is in ... geëindigd. Sij... die met wit speelde, ... na 31 zetten voor de

... Sijbrands: winst

... te delen. Titelverde... Tsjizjov aanvaardde het ... De partij duurde ... uur en 45 minuten.

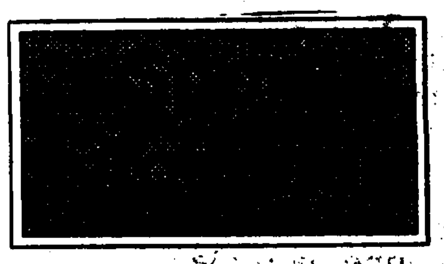
De tweede partij heeft Sijbrands gewonnen, waardoor hij na twee duels om de wereldtitle met 3-1 leidt.

Het verloop van de tweede partij:

W: Tsjizjov (Sov)

Z: Sijbrands (Ned)

1. 32-28 20-25, 2. 33-29 17-22, 3. 28x17 11x22, 4. 37-32 14-20, 5. 39-33 10-14, 6. 44-39 5-10, 7. 50-44 7-11, 8. 41-37 11-17, 9. 46-41 6-11, 10. 31-26 2-7, 11. 37-31 19-23, 12. 32-27 14-19, 13. 29-24 20x29, 14. 33x24 19x30, 15. 35x24 23-28, 16. 38-33 10-14, 17. 42-38 14-19, 18. 40-35 19x30, 19. 35x24 9-14, 20. 45-40 14-19, 21. 40-35 19x30, 22. 35x24 3-9, 23. 34-29 1-6, 24. 47-42 4-10, 25. 44-40 28-32, 26. 27-21 16x27, 27. 40-34 18-23, 28. 29x18 12x23, 29. 34-30 25x34, 30. 39x30 10-14, 31. 33-28 22x33, 32. 38x18 13x22, 33. 30-25 8-13, 34. 42-37 14-19, 35. 37x28 22x33, 36. 31x22 17x28, 37. 41-37 19x30, 38. 25x34 15-20, 39. 36-31 13-19, 40. 37-32 28x37, 41. 31x42 9-13, 42. 43-38 19-24, 43. 38x29 24x33, 44. 49-44 13-19, 45. 42-38 33x42, 46. 48x37 11-17, 47. 37-32 7-12, 48. 44-39 6-11, 49. 32-28 12-18, wit geeft op

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14:00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

*****

ZONDAG
ATLETIEK
(Curaçaosche Atletiek Bond)
07.00 uur start vierde straat- en veldloop in de omgeving van Kibaje (Banda Bou).

DAMMEN
(Damclub Zapateer)
12.00 uur snelkamptoernooi - Neslorweg 13.

*****

BARCELONA - De Schotse aanvaller Steve Archibald is teruggekeerd naar Barcelona. Hij gaat de rest van het seizoen spelen bij de tweede-divisieclub Español, dat ook nog een optie op hem heeft genomen.

De 33-jarige Archibald kocht zich vorig week vrij bij zijn Schotse werkgever Hibernians. Hij speelde al eens drie jaar in Spanje, toen bij Barcelona.

Archibald vervangt bij Español de Uruguayaan Jose Luis Zalazar, die niet voldeed.

Senna (nog) niet

Licentie voor McLaren-stal

PARIJS - De Formule 1-wagens van McLaren zullen komend seizoen normaal in de Grand Prix-cyclus te bewonderen zijn.

De renstal heeft op het laatste moment de internationale auto sport federatie (FISA) een boete van 100.000 dollar (bijna 200.000 gulden) betaald.

Volgens een woordvoerder van de FISA heeft McLaren zich verontschuldigd voor de late betaling. De boete was opgelegd aan de voor McLaren uitkomende Braziliaan Ayrton Senna wegens gevaarlijk rijgedrag tijdens de Grand Prix van Japan, in oktober op het circuit van Suzuka.

McLaren mag dan aan de start komen, voor Senna geldt dat voorlopig nog niet. De Braziliaan, die afgelopen jaar zijn wereldtitel aan zijn Franse teamgenoot Alain Prost verspeelde, beschuldigde officials en FISA-voorzitter Jean-Marie Balestre van manipulatie. Prost zou door de federatie bevoordeeld zijn. Om in bezit van een startlicentie te komen, moet Senna zijn beschuldigingen intrekken.

Finland en Griekenland onder bekenden

Van tegenstanders Oranje Portugal onbekend en Malta omstreden

STOCKHOLM - Van de tegenstanders die Nederland op weg naar de eindronde van het toernooi om het Europees kampioenschap ontmoet, mag Malta zich het meest omstreden noemen.

De voetbaldwerg verloor op 21 december 1983 met 12-1 van Spanje. Dat land plaatste zich daardoor voor de eindronde in Frankrijk, op basis van een beter doelsaldo dan Nederland. De monsterscore is altijd omgeven geweest door twijfels. De Maltanezen werden alom van dubieus spel verdacht.

"Niet alleen bij jullie, ook bij ons is die uitslag keihard aangekomen", verklaarde in Stockholm George Abela, kort na het incident in Sevilla geïnstalleerd als voorzitter van Malta's voetbalbond.

"We hebben onmiddellijk een diepgaand onderzoek ingesteld. In de commissie zaten mensen van de voetbalbond, een rechter en journalisten. Die keeper? Die hebben we nooit meer teruggezien."

Volgens Abela zijn harde maatregelen getroffen. "De selectie is ingrijpend gewijzigd. We kwamen tot de conslusie dat de spelers zich niet goed hadden voorbereid. Ze waren niet geconcentreerd. Bovendien was het een organisatorische blunder om in korte tijd twee topduels te spelen. Drie dagen eerder hadden we tegen Nederland gevoetbald. De jongens waren moe."

VERANDERD

Sindsdien is het voetbal in Malta volgens Abela veranderd. "We zijn professioneler gaan werken. De tijd dat de selectie een paar dagen voor een interland bij elkaar kwam en in de namiddag vrijblijvend wat trainde, is voorbij.

Sinds twee jaar hebben we een Westduitser, Horst Heese, als coach. Hij pakt de zaken goed aan, waardoor we nu serieus bezig zijn. We hopen dat ook tegen Nederland te bewijzen."

Malta maakte zich niet druk over de vraag wie in groep 6 de favoriet is. De andere landen deden dat wel. Zonder schromen werd de hoofdrol aan Nederland toebedeeld.

Arthur Jorge, de coach van FC Porto die sinds kort de nationale ploeg "erbij" doet, zei zelfs dat Portugal zich in eerste instantie richt op de wereldtitelstrijd van 1994 in de Verenigde Staten.

NIEUWE PLOEG

"Na onze uitschakeling voor "Italië" gaan we werken aan een nieuwe ploeg. Ik ga een verjonging doorvoeren. Er is veel talent in ons land, waar we optimaal van willen profiteren. We hebben Futre nog steeds, maar het is beslist niet zo dat de rest van het team in dienst van hem voetbalt. Er zijn meer goede spelers."

Ook de Grieken hebben ingrijpende wijzigingen aangebracht, sinds de kwalificatie voor Italië onhaalbaar werd. Bondscoach Georgiadis, anderhalf seizoen geleden begonnen, bouwde een nieuwe ploeg rond een drietal overgebleven routiniers.

"We hebben nog tijd nodig", zei ook hij in Stockholm. "Nederland en Portugal zijn de uitgesproken favorieten. Ik weet niet of we al in staat zijn daarvan te winnen. We moeten het afwachten."

De kracht van Finland is in Nederland bekend. Eind vorig seizoen moest de geblesseerde Gullit Oranje in Helsinki aan de belangrijke winst helpen.

FINLAND BLIJ

"We zijn blij dat Nederland terugkomt", verklaarde bondscoach Vakkila. "In Helsinki trekt Oranje 50.000 toeschouwers. Meer hebben wij niet te wensen."

Finland heet eveneens een ploeg in opbouw. "De afgelopen seizoenen waren we nog niet in staat echt te concurreren met landen als Nederland en de Bondsrepubliek. Ik ben door de nederlagen echter nooit in paniek geraakt. De ploeg groeit. We zijn weer een stap verder dan tijdens de WK-kwalificatie-duels destijds tegen Nederland. Ik hoop dat dit straks aan de resultaten is te merken."

■ *Thijs Libregts: gelukkige loting*

Lotingsresultaat opluchting Libregts

ROTTERDAM - Eén etmaal na zijn hernia-operatie was de loting van Nederland voor het Europese kampioenschap een opluchting voor bondscoach Thijs Libregts. De Rotterdammer, die nog een dag of tien in het Sint Franciscusziekenhuis zal moeten blijven, noemde het -met gevoel voor understatement- een niet geheel ongunstige loting.

"Indien ik kijk naar groep 5 met de beide Duitslanden en België, denk ik dat wij zeker niet mogen mopperen. Het hangt echter niet alleen van de tegenstanders af, de ploeg moet het zelf doen. Het lijkt mij dat Portugal onze grootste rivaal zal zijn.

Griekenland en Finland zijn tegenstanders die punten kunnen halen tegen de sterker geachte ploegen. Op zich vind ik het wel leuk dat wij tegen Griekenland, zeg maar mijn tweede land, moeten spelen."

Enige overpeinzingen leerden Michels dat Nederland het haast niet beter had kunnen treffen. Als enig plaatsingshoofd lootte Oranje geen tegenstander, die straks bij het WK van de partij is.

Wat te denken bijvoorbeeld van de Belgen, die de Westduitsers troffen, of de Westduitsers, die de Oostduitsers lootten? Om nog maar te zwijgen van de Engelsen, die als gebruikelijk tegen de Ieren moeten voetballen.

MICHELS TEVREDEN

"Ik ben tevreden met deze ploegen, ik hoop dat ze ook tevreden zijn met ons", lachte Michels. "Het had veel zwaarder gekund, we mogen niet mopperen. Laten we echter niet gaan denken dat kwalificatie nu een formaliteit is. De wedstrijden moeten allemaal wel nog worden gespeeld."

Het bestuurslid technische zaken van de KNVB voorzag problemen met het samenstellen van de kalender, nu Nederland was ingedeeld in een groep van vijf.

"Het betekent dat er weinig ruimte overblijft voor het spelen van oefenwedstrijden. Toch wil ik het belang daarvan nog eens onderstrepen. Er zal ruimte gecreëerd moeten worden voor het spelen van vriendschappelijke interlands. Het is een oud verhaal, maar nog steeds actueel."

GP start in Phoenix

PHOENIX - De Grote Prijs van Phoenix, de seizoensopening van het wereldkampioenschap in de Formule 1, kan zoals vastgesteld op 11 maart worden afgewerkt. Woensdag gaven de autoriteiten van de Amerikaanse staat Arizona en de stad Phoenix definitief het groene licht voor de racewedstrijd door een uitzondering te maken op een wettelijke milieumaatregel.

De milieuwet beperkt in de periode tussen 10 oktober en 31 maart de uitstoot van schadelijke stoffen door motorvoertuigen in Arizona.

De Formule 1-bolides konden absoluut niet voldoen aan deze strenge milieueisen. Vorig jaar deed dat probleem zich niet voor. Toen werd de Grand Prix in de zomermaanden gehouden, toen de wet niet gold.

Groepsindeling EK '92

DEN HAAG - De indeling van de zeven groepen luidt (alleen de groepswinnaars plaatsen zich voor de eindronde, Zweden is als organisator zeker van een plaats):

Groep 1:
Spanje, Tsjechoslowakije, Frankrijk, IJsland, Albanië.

Groep 2:
Roemenië, Schotland, Bulgarije, Zwitserland, San Marino.

Groep 3:
Italië, Sovjetunie, Hongarije, Noorwegen, Cyprus.

Groep 4:
Joegoslavië, Denemarken, Oostenrijk, Noord-Ierland, Faeroer.

Groep 5:
Bondsrepubliek Duitsland, België, DDR, Wales, Luxemburg.

Groep 6:
N E D E R L A N D, Portugal, Griekenland, Finland, Malta.

Groep 7:
Engeland, Ierland, Polen, Turkije.

Gastland drie keer winnaar

Bondsrepubliek als enige twee keer kampioen

STOCKHOLM - De Bondsrepubliek is het enige land dat twee keer het Europese kampioenschap heeft veroverd. De Westduitsers wonnen van de acht toernooien die werden gespeeld de finales in 1972 te Brussel en in 1980 te Italië. Drie keer ging de winst naar het gastland. Spanje (1964), Italië (1968) en Frankrijk (1984) waren in hun vertrouwde omgeving ongenaakbaar.

De Sovjetunie reikte tot grootste aantal finaleplaatsen. De ploeg stond vier keer, 1960, 1964, 1972, 1988, in de eindstrijd. Alleen de eerste finale, in 1960 in Parijs tegen Joegoslavië, werd gewonnen, 2-1.

De volgende finales werden gespeeld:

1960, Parijs: Sovjetunie - Joegoslavië 2-1 n.v.

1964, Madrid: Spanje - Sovjetunie 2-1.

1968, Rome: eerste wedstrijd Italië - Joegoslavië 1-1 n.v., replay: Italië - Joegoslavië 2-0.

1972, Brussel: Bondsrepubliek - Sovjetunie 3-0.

1976, Belgrado: Tsjechoslowakije - Bondsrepubliek 2-2 n.v. Tsjechoslowakije wint na strafschoppen, 5-3.

1980, Rome: België - Bondsrepubliek 1-2.

1984, Parijs: Frankrijk - Spanje 2-0.

1988, München: Nederland - Sovjetunie 2-0.

Spaanse clubs voorzichtig

MADRID - De Spaanse voetbalclubs hebben donderdag besloten geen camera's van de nationale televisie in de stadions toe te laten.

De televisie zou moeten beloven geen wedstrijden zonder toestemming van de club uit te zenden en door te verkopen.

Het verbod is het laatste hoofdstuk in het dispuut over de betaling van een boete van bijna twee miljoen gulden. De UEFA legde de Spaanse voetbalbond die straf op omdat de regels voor het uitzenden van buitenlandse wedstrijden zouden zijn geschonden.

De profliga, waar de Spaanse clubs deel van uitmaken, heeft in een brief geschreven dat de nationale televisie op de velden niet langer welkom is. "Wij willen zekerheid dat de wedstrijden niet onderhands aan derden worden verkocht zonder onze toestemming", aldus de verklaring.

De Spaanse voetbalbond is in beroep gegaan tegen de boete.

*****

HONKBAL / DEN HAAG -Het hoofdbestuur van de Koninklijke Nederlandse Baseball en Softball Bond is binnenkort, als de bondsraadsvergadering er op 7 april mee akkoord gaat, weer volledig.

*****

VOETBAL / ROME - Aanvaller Rudi Völler heeft zijn contract bij de Italiaanse club AS Roma tot juni 1992 verlengd. De 29-jarige Westduitse international ondertekende in Rome de nieuwe verbintenis. De spits, die in 1987 bij AS Roma arriveerde, ontvangt een jaar-salaris van anderhalf miljoen gulden netto.

Volgens Jane's defensietijdschrift:

F-16 moeilijker do[...] radar op te sporen

LONDEN - De F-16 gevechtsvliegtuigen van de Amerikaanse en Nederlandse luchtmacht zijn voorzien van nieuwe onderdelen waardoor ze moeilijker zijn op te sporen door vijandelijk radar. Dat heeft het gezaghebbende Britse defensieweekblad "Jane's" dinsdag gemeld.

Volgens Jane's wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde Stealth-technologie, die ook wordt toegepast bij twee andere Amerikaanse toestellen, de B-2 bommenwerper en het F-117 gevechtsvliegtuig. Bij de Stealth-technologie gaat het om radar-absorberende materialen die ontdekking op het radarscherm bemoeilijken.

Bij de F-16 is een g[...] rig cockpitscherm [...] bracht dat de radar[...] verspreidt. Jane's [...] dat alle F-16 toestel[...] VS en Nederland i[...] met de betreffende [...] len zijn uitgerust. [...] landen worden [...] genoemd, hoewel ve[...] genoten van de VS [...] voor hun luchtmacht [...] aangeschaft.

De aangebrachte [...] gingen reduceren d[...] van de radarsignal[...] zeker veertig procen[...] Jane's. Veel vijandelij[...] ten worden met be[...] radar naar hun [...] geleid, maar volge[...] blad wordt het nu e[...] lijk om F-16 vliegtuig[...] te vallen die zich bu[...] gezichtsveld bevinden.

'GEEN GENADE'

■ *OOST BERLIJN - Twee Oostberlijnse politiemannen passeren een muur met een boodschap welke niet aan duidelijkheid te wensen overlaat: Geen genade voor Honecker. Deze is ondertus[...] vrije voeten gesteld na[...] na het ontslag uit het [...] huis onmiddellijk in de [...] genis was gezet. (AF[...]*

Albanië: geen inlijving opstandige provincie

Kosovo aan ran[...] van burgeroorl[...]

PRISTINA/BELGRADO - De autonome provincie Kosovo in Servie lijkt aan de rand van een burgeroorlog tussen de etnische Albanezen en de Servische minderheid te zijn gekomen, zo is woensdag gemeld door het Joegoslavische persbureau Tanjug.

Het protest tegen agitatie door de etnische Albanezen in Kosovo sloeg over naar Belgrado, waar zevenduizend Servische studenten voor het parlement federaal optreden eisten, en naar Montenegro, waar tienduizend Serven en Montenegrijnen sturen van federale troepen naar Kosovo eisten. Tot en met dinsdag waren in de afgelopen acht dagen van etnisch Albanees protest volgens Joegoslavische media en ooggetuigen in totaal twintig doden gevallen.

Woensdag werden nieuwe botsingen tussen politie en de meerderheid van etnische Albanezen gemeld uit plaatsen in de hele provin[...] Stanovac, waar een [...] werd doodgeschot[...] Titova Mitrovica, Dj[...] Podujevo, Lipljan, P[...] govac en Prizren. I[...] laatste twee plaatsen [...] volgens onbevestigde [...] ten respectievelijk tw[...] een dode.

ONAFHANKEL[...]

Albanië koestert niet h[...] langen de Joegoslavisc[...] vincie Kosovo in te [...] maar is er voor d[...] gebied dat nu aan d[...] van een burgeroorlog [...] een volledige Joegosla[...] republiek wordt, on[...] kelijk van Servie. Dit [...] de Albanese ambassad[...] Frankrijk woensdag [...] klaard. De oorzaak v[...] geweld in Kosovo is te[...] voeren op het Servische[...] vinisme, aldus Ksen[...] Nuschi. Kosovo, waar de [...] derheid van de bevolki[...] Albanese oorsprong is, [...] een autonome provinc[...] nen de Joegoslavische [...] bliek Servie.

Mogelijk record gevestigd

Nederlandse expo[...] zat in 1989 in lift

DEN HAAG - De waarde van de Nederlandse export bedroeg over de eerste elf maanden van vorig jaar 209,3 miljard gulden, wat twaalf procent meer is dan in 1988 (186,4). De invoer bedroeg 203,5 miljard gulden, tegen 179,8 in 1988 (plus dertien procent). Het uitvoeroverschot over de periode januari-november nam licht af, van 6,6 in 1988 naar 5,8 miljard in 1989.

Dat blijkt uit de officiële handelscijfers van het CBS, die dinsdag zijn gepubliceerd. Volgende maand wordt bekend hoe de jaarcijfers er uitzien. Staatssecretaris [...] man (Buitenlandse ha[...] maakte eind dece[...] bekend een record expo[...] 230 miljard te verwa[...] In november beliep de [...] voer ruim twintig m[...] gulden.

Nederland voerde t[...] met november ter wa[...] van 22 miljard gulden [...] gie- en energiedragers [...] wat een kwart meer is d[...] januari-november 1988 [...] uitvoerwaarde lag met [...] miljard gulden veertien [...] cent hoger dan vorig [...] Het overschot op de en[...] balans van vorig jaar [...] miljard) sloeg om in [...] tekort van achthonderd [...] joen gulden.

IN MACHTSSTRUCTUUR VEEL BIJ OUDE GEBLEVEN

Voor aftreden als partijleider moet macht partij afgezwakt

Gorbatsjov zal alles doen om positie te versterken

ALLE GLASNOST EN Perestrojka ten spijt, is er in de Sovjet-politiek veel bij het oude gebleven. Aan de vooravond van de belangrijke vergadering van het Centraal Comite, die maandag begint, vragen waarnemers zich af wat achter de muren van het Kremlin wordt bekokstooft. Ondertussen nemen de speculaties over de positie van partijleider en president Michail Gorbatsjov toe.

Gorbatsjov voelde zich dezer dagen genoodzaakt persoonlijk het bericht tegen te spreken als zou hij het partijleiderschap opgeven. Dit bericht was eerder de wereld ingestuurd door het Amerikaanse televisiestation CNN. Gorbatsjov zou tijdens de bijeenkomst van het CC bekendmaken dat hij de leiding overdraagt aan zijn trouwe medestander in het Politburo, Aleksandr Jakovlev. Wel zou hij aanblijven als president en het land met steun van het parlement verder regeren. Gorbatsjov wees het bericht af als "ongegrond".

KRACHTPROEF

CNN beriep zich op betrouwbare bronnen binnen de partij. Volgens sommige waarnemers is het tv-station misleid door conservatieve krachten, die tot doel hebben Gorbatsjovs positie te ondermijnen door hem als een zwakke leider voor te stellen, die de problemen in zijn land niet meer aankan. Volgens anderen zou het gerucht door Gorbatsjov zelf zijn verspreid, om het Centraal Comite achter zich te krijgen en de conservatieven aan de kant te schuiven.

Alles wijst er in ieder geval op dat Gorbatsjov voor een krachtproef met de conservatieven staat. Dit valt ook af te leiden uit de naar het Franse dagblad Le Monde uitgelekte "politieke nota", waarin Gorbatsjov door zijn adviseurs wordt oproepen te breken met de conservatieve vleugel en zijn koers van het midden, waarbij hij zowel rekening houdt met rechts als links, te laten varen.

OBSTAKEL

Het partijblad Pravda scheef dezer dagen dat de hervormingsgezinde leider "meer macht nodig heeft om zijn doorslaggevende maatregelen door te voeren". Ook het feit dat Gorbatsjov over de telefoon heeft gesproken met zijn Amerikaanse collega, President George Bush, wordt in Moskou gezien als een bevestiging van zijn machtspositie.

Gorbatsjov heeft er in zijn recente toespraken weinig twijfel over laten bestaan dat hij de verroeste partijstructuur ziet als het belangrijkste obstakel voor zijn hervormingen. Het apparaat wordt gedomineerd door conservatieven die bang zijn hun macht en privileges te verliezen en zich met al hun kracht verzetten tegen welke verandering ook.

Het is denkbaar dat Gorbatsjov op een gegeven moment de partij als een zinkend schip zal verlaten. Naar in sommige Sovjetkringen verluidt zou hij dat later dit jaar tijdens het partijcongres aankondigen. Het is dan ook niet zo zeer het bericht dat Gorbatsjov de partijleiding zou opgeven dat als opzienbarend werd beschouwd in Moskou, maar het tijdstip waarop hij dat zou doen.

ONWAARSCHIJNLIJK

De partij is nog steeds een geducht apparaat, waarvoor voorlopig nog geen alternatief is in de Sovjetunie. Het opgeven van de machtige positie van partijleider zou op dit moment een gevaarlijke stap betekenen en lijkt derhalve onwaarschijnlijk.

"Wat voor zin zou het voor hem dan in dit stadium hebben de partijleiding op te geven? Hij kan zijn hervormingen er alleen als generaalsecretaris van de partij doorheen drukken", zei een Sovjetjournalist.

Maar als Gorbatsjov in de toekomst het partijleiderschap opgeeft, is het voor hem noodzakelijk de macht van de partij af te zwakken en haar dominerende rol terug te dringen. Tegelijkertijd moet de macht van de regering worden versterkt. Gorbatsjov heeft zich vorig jaar laten kiezen tot president, een aanvankelijk zuiver ceremoniele functie, die hij sindsdien evenwel aanzienlijk meer inhoud heeft weten te geven. Daardoor zou hij buiten de partij om de macht kunnen behouden.

AFGEWEZEN

Wat Gorbatsjov op het oog heeft met de partij zou tijdens de vergadering van het Centraal Comite duidelijk moeten worden. De partijleider heeft zijn medewerkers in het twaalf leden tellende Politburo gevraagd een ontwerpprogramma op te stellen waarbij de partijstructuur wordt herzien. Naar verluidt heeft dit veel voeten in de aarde gehad, waarbij hij tegenwerking ondervond van de conservatieve leden. De bijeenkomst van het Centraal Comite werd ook een week uitgesteld nadat het Politburo de agenda die door Jakovlev -met minister van Buitenlandse zaken Edoeard Sjevardnadze Gorbatsjovs trouwste medestander - voor het CC was opgesteld, had afgewezen.

Het ontwerpprogramma moet later tijdens het 28e partijcongres worden behandeld. Het congres staat voor oktober op de agenda, maar het ziet ernaar uit dat het wordt vervroegd en al in het voorjaar bijeen zal komen.

KRITIEK STADIUM

De woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse zaken, Gennadi Gerasimov, zei onlangs dat Gorbatsjov zich de afgelopen week heeft teruggetrokken om zijn toespraak voor te bereiden voor het plenum, dat hij "zeer belangrijk voor de toekomst van onze partij" noemde.

Gorbatsjov zei dat de voltallige zitting van het Centraal Comite, die mogelijk met een dag tot woensdag zal worden verlengd, wordt gehouden "in een zeer verantwoordelijk en kritiek stadium van de Perestrojka".

Behalve de politieke problemen komt een hele reeks andere problemen aan de orde, zoals de met de dag dieper wordende economische crisis, het niet meer te stuiten streven naar onafhankelijkheid in de Baltische republieken en de etnische conflicten in het zuiden van het land.

Welke veranderingen Gorbatsjov ook overweegt, het ziet ernaar uit dat hij er alles aan zal doen om zijn positie te versterken. Hij heeft tot nu toe altijd het initiatief in eigen hand weten te houden, waarmee hij vriend en vrijand wist te verrassen, zo merken waarnemers op. Het komende plenum wordt dan ook alom met spanning tegemoet gezien.

Mars Nicaraguaanse oppositie

■ *EL SAUCE - Aanhangers van de in UNO verenigde Nicaraguaanse oppositie hielden een vlaggen-parade in het stadje El Sauce op 230 kilometer ten noorden van de hoofdstad Managua. De verkiezingen worden op 25 februari gehouden. (AFP-satellietfoto)*

DDR: 51.000 werklozen

BERLIJN - In de DDR zitten 51.000 mensen zonder baan. De werkloosheid is vooral ontstaan doordat het bureau voor Nationale veiligheid is opgeheven en door ontslagen bij staatsbedrijven. In de DDR staan volgens Schneider officieel 171.000 vacatures open. Hij denkt dat er in werkelijkheid veel meer banen beschikbaar zijn. Van de werklozen heeft zestig procent een hogere- of een vakopleiding genoten.

Sudan: beleg steden voorbij

KHARTOUM - De door de Sudanese regering gecensureerde kranten hebben donderdag geschreven dat het regeringsleger een einde gemaakt heeft aan de belegering van de zuidelijke steden Juba en Yei door het naar autonomie strevende Sudanees Volksbevrijdingsleger SPLA onder aanvoering van John Garang. De SPLA heeft de afgelopen dagen drie beschietingen op Juba uitgevoerd, waarbij twintig mensen om het leven kwamen.

Regering: niet onder druk van IMF:

Argentinië verhoogt gas- en benzineprijs

BUENOS AIRES - De regering van Argentinië heeft woensdag de prijzen voor aardgas, treinreizen, benzine en de post verhoogd. Volgens minister van Economische zaken Antonio Erman Gonzalez is de maatregel niet genomen om te voldoen aan de eisen van het Internationale Monetaire Fonds. "Het is onze eigen beslissing, zo verklaarde de minister. De inflatie moet worden afgeremd, de economie moet weer gezond worden en investeringen dienen te worden gestimuleerd, zo stelde hij.

Het IMF heeft in november een lening van 1,4 miljard dollar toegekend aan Argentinië. Daarvan is het eerste deel uitbetaald. Volgens bankiers en economen zal het IMF de rest van de lening voorlopig in de koelkast houden, omdat de Argentijnse regering de doelen die zij zich had gesteld niet haalt. Een missie van het IMF verblijft momenteel in Buenos Aires.

De regering zou de inflatie in 1990 beperkt houden tot vijftien procent. Alleen al in januari zijn de consumentenprijzen volgens voorlopige ramingen met zestig procent gestegen. Minister Gonzalez liet verder weten dat vanaf donderdag een BTW van dertien procent wordt geheven op de meeste goederen en diensten. Tot nog toe geldt een tarief van vijftien procent op een zeer beperkt pakket. Verder zal de regering voor het weekeinde nieuwe elektriciteits- en telefoontarieven aankondigen.

***

DE TOPMAN van de Amerikaanse effectenbank Shearson Lehman Hutton, de 43-jarige Peter Cohen, is afgetreden omdat hij zich onvoldoende voelde gesteund door het moederconcern van Shearson, American Express. Er was al enige tijd kritiek op zijn leiderschap.

Trekkingslijst van de Landsloterij N.A.

3de Trekking **Donderdag 1 FEBRUARI 1990**

EENHEDEN

9	75

TIEN TALLEN

[illegible]

Waarvan proces verbaal was opgemaakt en ondertekend door Namens de Procureur-Generaal M. VITOR

De wnd. Directeur S. L. CAPELLA

3de trekking op donderdag 1 februari 1990.

1ste PRIJS		2de PRIJS		3de PRIJS	
181	2.000	9558	1.500	8946	1.000
182	**125.000**	**9559**	**35.000**	**8947**	**10.000**
183	2.000	9560	1.500	8948	1.000

Getuigen:
J. Th. WILSON
E. A. BAREND

UREN VAN UITBETALING

CURAÇAO		8.00—11.30 en 13.30—18.00
ARUBA	Oranjestad	8.00—17.00 en 13.30—16.30
	San Nicolaas	8.00—11.00 en 14.30—17.00
BONAIRE		8.00—11.30 en 13.00—15.00 (maandag gesloten)
St. MAARTEN		7.15—12.30 (op trekkingsdagen gesloten)
SABA		s.v.p. bellen tel. 3217, Mr. E. Lynch
ST. EUSTATIUS		s.v.p. bellen tel. 2264, Mr. W. Schmidt

Drukkerij "De Curaçaosche Courant" N.V.

Bij eerste overlegronde DDR en EG:

Goede vooruitgang over eventuele samenwerking

BRUSSEL - Vertegenwoordigers van de Europese Commissie en de DDR hebben bij een eerste onderhandelingsronde over een handels- en samenwerkingsakkoord aanzienlijke vooruitgang geboekt. Dat heeft een woordvoerder van de Commissie gezegd.

Er is geen datum afgesproken voor een tweede ronde, maar het is de bedoeling dat de onderhandelingen binnen zes maanden worden afgerond. Het akkoord zou de DDR ruimere toegang verschaffen tot de Europese markt, maar geen verandering brengen in de vrijhandelsituatie tussen de twee Duitslanden. De bondsrepubliek beschouwt het handelsverkeer met de DDR al sinds de oprichting van de EG als een binnenlandse aangelegenheid. De waarde van de interduitse handel is ongeveer drie keer zo groot als die tussen de DDR en de rest van de EG.

Nederland voerde in 1988 voor 170 miljoen ECU (Ecu; Nf 2,30) aan goederen in uit de DDR en exporteerde voor 229 miljoen ecu, zo blijkt uit cijfers van de Commissie. Volgens Commissiekringen zal het akkoord veel meer betekenis hebben op het gebied van de samenwerking. EG-commissaris Frans Andriessen wil met de Oostduitsers samenwerken op het gebied van industrie, mijnbouw, landbouw, voedselindustrie, energie, transport, toerisme en andere diensten, milieu, wetenschap en technologie, telecommunicatie, normalisatie, gezondheid, statistiek, onderwijs, management en in de gehele economische, monetaire en bancaire sector. Met geen enkel Oosteuropees land wordt tot dusver op zo'n breed terrein samengewerkt.

Top DDR en Sovjetunie

■ MOSKOU - *Sovjet-president Michail Gorbatsjov voerde overleg met de Oostduitse premier Hans Modrow (links) over de situatie in de DDR. Bij die gelegenheid opperde hij de mogelijkheid van hereniging van de beide Duitslanden. (AFP-satellietfoto)*

MADRID - De Spaanse vice-premier, Alfonso Guerra, heeft donderdag in het parlement in Madrid categorisch tegengesproken dat hij is betrokken bij commerciele activiteit van zijn broer. Juan Guerra, een voormalige straatverkoper die het in enkele jaren bracht tot miljonair, wordt er door de Spaanse media van beschuldigd van familierelaties te hebben geprofiteerd om zich te verrijken. De Spaanse pers meldt al weken hoe Juan Guerra een kantoor in het provinciegebouw in Sevilla in het zuiden, mocht gebruiken voor zijn persoonlijke handelsactiviteit. "Nimmer is, bij mijn weten dit kantoor gebruikt voor prive-activiteit", zei vice-premier Alfonso Guerra. Hij verwierp de beschuldigingen en onderstreepte nooit aan de commerciele activiteit te hebben deelgenomen: "Dat heeft mij niet geinteresseerd. Geld verdienen is niet mijn doel. Ik leef uitsluitend van mijn salaris", zei hij.

Tot diegenen die hem beschuldigden de ogen te hebben gesloten voor de activiteit van zijn broer, die in 1983 straatverkoper was en nu miljonair, zei de vice-premier dat hij zijn familieleden nooit vraagt over hun prive-activiteit.

Doodschieten van kolonel uitvoerig aan orde gekomen

Behandeling gijzelingszaak heeft moeizaam verloop

ARNHEM - Officier van justitie mr. A.P. Besier heeft voor de rechtbank in Arnhem achttien jaar geeist tegen de 34-jarige S.K. uit de Bondsrepubliek wegens de gijzeling van kolonel Van der Kieft vorig jaar juni. Deze kwam daarbij om het leven door het schieten van een lid van het politiele arrestatieteam. De behandeling van de zaak had een moeizaam verloop.

De rechtszaak tegen de verdachte begon al moeizaam. De raadsman van K., mr. P.H. Bakker Schut verzocht de rechtbank om tien getuigen, allen politiebeambten, te horen. Ook verzocht hij de rechtbank om een contra-expertise van een psychiater. Volgens de raadsman is het rapport van het Pieter Baancentrum in Utrecht te weinig ingegaan op de gevolgen van gevangenschap in isolatie. K. verbleef jarenlang in de gevangenis van Celle in de Bondsrepubliek Duitsland, waar hij diverse periodes in eenzame opsluiting doorbracht. De officier van justitie verzette zich tegen het verzoek van de raadsman, ook de rechtbank verwierp het verzoek.

OBSERVEREND

Nadat het middaguur het proces werd hervat, weigerde K. te verschijnen. Dat verontwaardigde rechtbankpresident mr. H. Hermans. Hij liet de scheldende en tierende verdachte daarop door vijf man parketpolitie naar binnen dragen. Mr. Bakker Schut woonde het proces hierna nog wel bij maar daar bleef het bij: hij observeerde slechts.

K. zat in de Bondsrepubliek een zevenjarige gevangenisstraf uit. Volgens zijn raadsman mr Bakker Schut, is de verdachte in die tijd benaderd door de Duitse staatsveiligheidsdienst met het verzoek te infiltreren binnen de RAF. K. beweerde ook dat men hem daarna expres had laten ontsnappen.

GEEN REKENING

De kolonel werd dodelijk getroffen door een politiekogel. Tegenover de rechter-commissaris verklaarde de schutter alleen K. In zijn vizier te hebben gezien. Volgens een getuige-deskundige op het gebied van munitie D. W. Zoetmulder heeft de schutter met het schieten geen rekening gehouden met het feit dat het trefpunt aanmerkelijk lager ligt dan het richtpunt. Een eerste kogel, afgevuurd door de schutter ketste af op de voorruit. Een tweede kogel, afgevuurd door dezelfde schutter, zou nadat hij door de gelaagde voorruit heen was geboord, zijn gefragmenteerd.

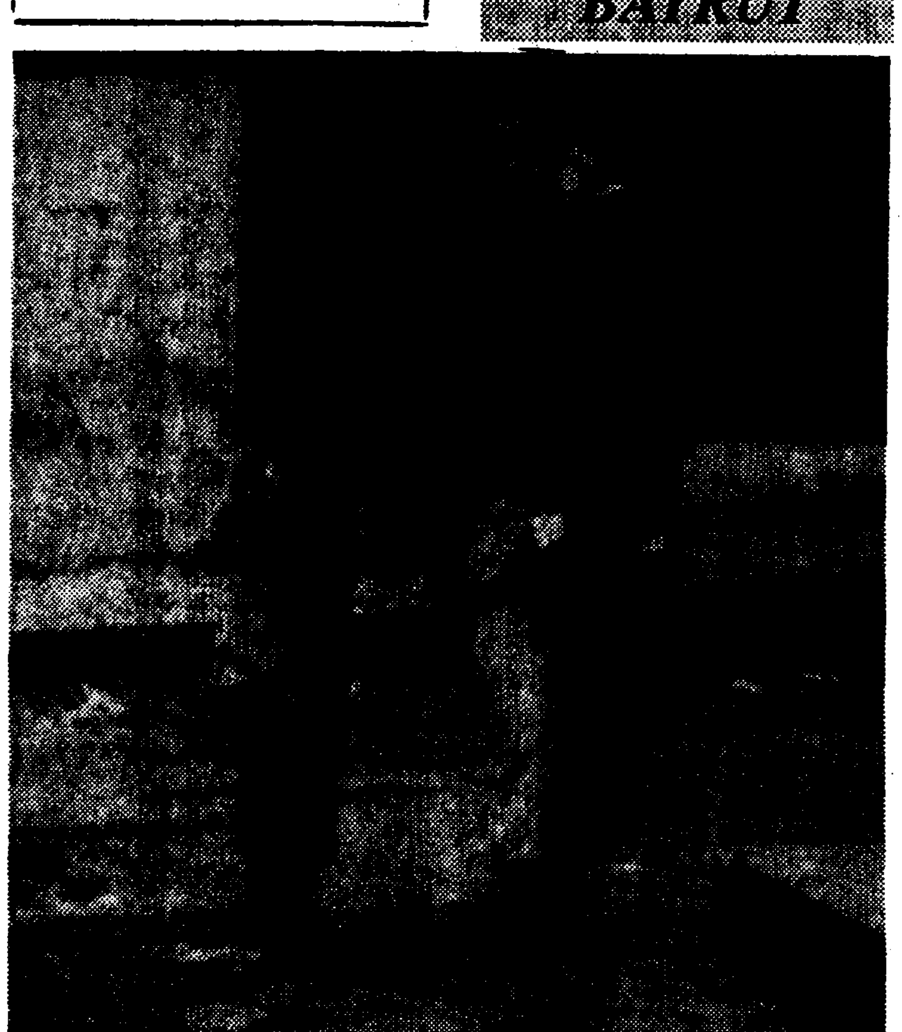
Via videobeelden werd aan de leden van de rechtbank een reconstructie van de gijzeling vertoond. Ook werden op verzoek van mr Bakker Schut beelden van het NOS-journaal over de gijzeling vertoond.

GEWETENLOOS

Door het Pieter Baancentrum wordt K. omschreven als begaafd maar met een gestoorde persoonlijkheidsontwikkeling. Het Pieter Baancentrum in Utrecht kwam tot de conclusie dat K. enigszins verminderd toerekeningsvatbaar moet worden verklaard. Volgens de officier van justitie is K. gewetenloos omgesprongen met het leven van de kolonel.

De uitspraak van deze strafzaak is 13 februari.

ONVEILIG BAYRUT

■ BAYRUT - *Een inwoonster van Bayrut zoekt met haar kinderen een veilig heenkomen tijdens de schietpartijen welke uitbraken tussen het leger van generaal Aoun en een christelijke militie. Ook in het Islamitische deel van de Libanese hoofdstad werd geschoten. (AFP-satellietfoto)*

DE AMERIKAANSE producent van kantoormachines Xerox heeft vorig jaar een winst behaald van 704 miljoen dollar tegen 632 miljoen dollar in 1988. De omzet nam toe van 16,44 miljard tot 17,64 miljard dollar. In het vierde kwartaal kwam de winst uit op 212 miljoen dollar tegen 167 milioen dollar in 1988.

HOF - Een Sovjet-natuurkundige is maandag naar de Bondsrepubliek Duitsland gevlucht via de nu niet meer zo streng bewaakte grens tussen de beide Duitslanden, zo heeft de Westduitse politie gemeld. Het is de eerste illegale grensoverschrijding die dit jaar is gemeld. Hoewel burgers uit de DDR de Interduitse grens nu met een minimum aan formaliteiten kunnen oversteken, hebben burgers uit andere Oosteuropese landen nog steeds uitreisvisa nodig om naar het Westen te kunnen. De vluchteling was een 36-jarige man, wiens naam de politie niet heeft bekendgemaakt.

Greenpeace ten strijd tegen drijfnet-visserij

AMSTERDAM - De campagne van het Greenpeace-schip "Rainbow Warrior" tegen de vloot van drijfnetvissers in het zuiden van de Stille Oceaan is geeindigd met een geslaagde directe actie. Zo is meegedeeld door de milieu-organisatie.

Het Filipijnse schip "We Carrier", dat Auckland (Nieuw-Zeeland) aandeed om een grote hoeveelheid brandstof in te slaan ter bevoorrading van de drijfnetvloot, werd door Greenpeace 24 uur vastgehouden in de haven van Auckland. De honderd meter lange tanker kan bijna achtduizend ton olie vervoeren en op 31 januari was een geheim rendez-vous met de Japanse schepen van de vloot gepland. De "We Carrier" kreeg geen kans om de haven te verlaten: actievoerders ketenden zich op 30 januari aan het schip vast en bevestigden een lange, zware ketting tussen roer en kade. Pas nadat de agent van de "We Carrier" Greenpeace de verzekering had gegeven dat de tanker alleen brandstof zou krijgen om haar nieuwe bestemming, Bangkok, te bereiken, lieten de actievoerders het schip vertrekken. Nu de bevoorrading gedwarsboomd is, zal de drijfnetvloot ongetwijfeld in moeilijkheden komen en wellicht eerder moeten terugkeren naar haar thuishaven.

Greenpeace wil dat [illegible] sen met de kilome[illegible] drijfnetten wereldw[illegible] boden wordt. Jaarlij[illegible] tienduizenden zeez[illegible] en honderdduizend[illegible] verstrikt in deze "g[illegible] des doods" en kom[illegible] door door verdrink[illegible] het leven. Ook wordt [illegible] gde prooi, de Al[illegible] tonijn, zwaar overbe[illegible] door de lokale klein[illegible] visserij ernstig word[illegible] igd. Drijfnetvisserij [illegible] alle oceanen beoefen[illegible] is vooral wijdverbr[illegible] Stille Oceaan. In h[illegible] lijke deel van deze [illegible] zijn dit jaar naar [illegible] twintig Japanse en [illegible] tot 130 Taiwanese [illegible] actief, aldus Greenp[illegible]

Bevorderingen bij Inspectie

WILLEMSTAD — Tijdens een kleine plechtigheid bij de Inspectie der Invoerrechten & Accijnzen op 29 januari werden de onderscheidingstekens uitgereikt aan L.L. Johannes, E.P. Carlo en H.J. Gougon in verband met hun bevordering tot de rang van commies der belastingen 1ste klasse A.

Foto: het moment waarop inspecteur mr E. Rosenda de tekens opspeldt.

In Colombia:

FARC staakt vuren

BOGOTA - In Colombia hebben de Revolutionaire strijdkrachten van Colombia (FARC), de oudste guerrillabeweging van het land, vrijdag een eenzijdig staakt-het-vuren afgekondigd. Dit heeft een Colombiaanse radiozender gemeld.

Een groep van "vredesgezinde notabelen", onder wie enkele oud-presidenten, moet waken over de naleving van het bestand, dat tot "verdere verzoening en vrede" met de regering zou kunnen leiden. De FARC wil zo een vreedzaam verloop mogelijk maken van de gemeentelijke en presidentsverkiezingen in maart en mei. De guerrillabeweging is de afgelopen week in het defensief gebracht door een offensief van leger en luchtmacht. Men lijkt nu het voorbeeld te volgen van haar linkse wapenbroeders van M-19, die de regering hebben aangeboden de wapens neer te leggen in ruil voor amnestie.

WILLEMSTAD — Donderdag is H.B. (31) aangehouden wegens overtreding van de opiumlandsverordening, zoals de politievoorlichtster het noemt. Wat H.B. voor onwettigs aan het doen was wordt in het dagelijks bulletin niet gemeld, maar kennelijk was er alle reden om B. over te brengen naar het bureau waar de afdeling van het politiekops gehuisvest is die zich bezighoudt met drugszaken.

"Campagne vrijlating politieke gevangenen"

Vijftig gedetineerden uit gevangenis Chili ontsnapt

SANTIAGO - In Chili zijn vijftig politieke gevangenen ontsnapt uit de gevangenis in de Chileense hoofdstad Santiago. Onder de ontsnapten bevonden zich ook mensen die betrokken waren bij de mislukte aanslag op president Augusto Pinochet van drie jaar geleden, aldus een woordvoerder van de gevangenis.

De gedetineerden wisten voor het ochtendgloren via een tunnel van vijftig meter lang te ontsnappen. De zegsman omschreef de meeste ontsnapte gevangenen als "subversieven", de term die door de militaire regering van Chili wordt gebruikt voor linkse guerrilleros.

Een man die zegt een organisatie te vertegenwoordigen voor politieke gevangenen zei in een telefoongesprek met radiostations dat de ontsnapping een onderdeel vormt van een grote campagne voor de vrijlating van alle politieke gedetineerden. De militaire regering van Pinochet onkent dat er in Chili politieke gevangenen zijn, maar advocaten die opkomen voor de mensenrechten schatten dat er ruim 450 mensen gevangen zitten om politieke redenen.

BELOFTE

De onlangs gekozen president Patricio Aylwin, die 11 maart officieel wordt beëdigd, heeft beloofd alle politieke gevangenen vrij te laten die niet direct betrokken waren bij gewelddadige acties. Maar de organisatie voor politieke gevangenen en de Chileense communistische partij eisen de vrijlating van alle gedetineerden.

Pinochet overleefde in 1986 een aanslag die werd gepleegd door leden van het links georiënteerde Manuel Rodriguez Patriottisch front. Hierbij kwamen vijf lijfwachten van Pinochet om het leven. Het front, waartoe veel van de ontsnapte gevangenen behoren, eiste de verantwoordelijkheid op van een bomaanslag van afgelopen maandag. Hierbij vielen geen gewonden.

Eerste steenlegging leslokaal Phlip

WILLEMSTAD — Gedeputeerde Tolinchi Pietersz heeft onlangs de eerste steen gelegd voor een project op Phlip. Daar komt een leslokaal, waar buurtbewoners die om de een of andere reden vroegtijdig de schoolbanken verlieten terecht kunnen. Eerder lukte het de gedeputeerde van 'zijn' NV's, te weten KAE, Kodela en Setel een donatie te krijgen voor financiering van dit project. De lessen worden verzorgd door Bea Muzo en zijn op het niveau van het vijfde jaar van de basisschool.

KARNAVAL CURAÇAO

DE Curaçaose Limburgse Kabrieten zijn inmiddels in Nederland aangekomen en hebben vanaf hun aankomst het Antillenhuis bezet.

* * * * * * * * * *

HET is maar goed dat landgenoten niet uitgezet kunnen worden, anders zouden zij vandaag nog op Hato verschijnen. Het wordt een ware feest voor hen beneden de grote rivieren.

* * * * * * * * * *

TE Bandabao wordt morgen nog karnaval gevierd en wel bij Knip. Er zal te eten en te drinken zijn en aan muziek zal het zeker niet ontbreken.

* * * * * * * * * *

VERSCHEIDENE festivalgangers zullen maandag, eerste avond van het Tumbafestival, gebruiken om het Curaçao Festival Center te leren kennen.

...Karnaval voor de toeristen in het Princess Beach Hotel & Casino, gisteravond: de toeristen gingen uit hun bol, of - zoals wij dat op Curaçao zeggen - 'nan a gosa un bòl'!...

DENK er aan dat het aardig wat fris kan zijn in dit complex. Een trui of blazer is wel aan te raden. Trouwens dat lijkt mij een goed zaakje om blazers te verkopen aan de ingangspoort. Zou ik alsnog toestemming krijgen?

* * * * * * * * * *

VOLGENDE week donderdag is het de beurt van het Trupiaal Inn Hotel om hun karnavalsfeest te organiseren. Volgende week donderdag houdt Auba hun Tumbafestival, terwijl Bonaire aanstaande zaterdag aan de beurt komt.

* * * * * * * * * *

VANAF vandaag bestaat er geen ander woord dan 'tumba'. Het 'pass'-woord voor gezelschappen, op kantoor en elders.

* * * * * * * * * *

VEERTIEN groepen zullen op de planken verschijnen en zullen veertig tumba's ten gehore brengen. Het kan best zijn, dat er nog een aantal tumba's niet mee doet.

* * * * * * * * * *

4-WORD, AMO, Anufe, Alpha Omega en Cocktail Banda Show zullen dit jaar voor het eerst mee doen aan het Tumbafestival.

* * * * * * * * * *

VAN deze groepen zal Cocktail Banda Show toch extra aandacht krijgen aangezien hier een groep betreft, dat alleen uit dames bestaat. Dit is ook novum voor dit festival.

* * * * * * * * * *

WE hebben verscheidene extumbakoningen die op de eerste dag optreden: Winston Martha (ex-tumbakoning, Rotterdam), Ramses Seinpaal (ex-jeugdtumbakoning), Wilson Frans en Nico Beker, tumbakoning van het departement van Arbeid en Sociale Zaken.

* * * * * * * * * *

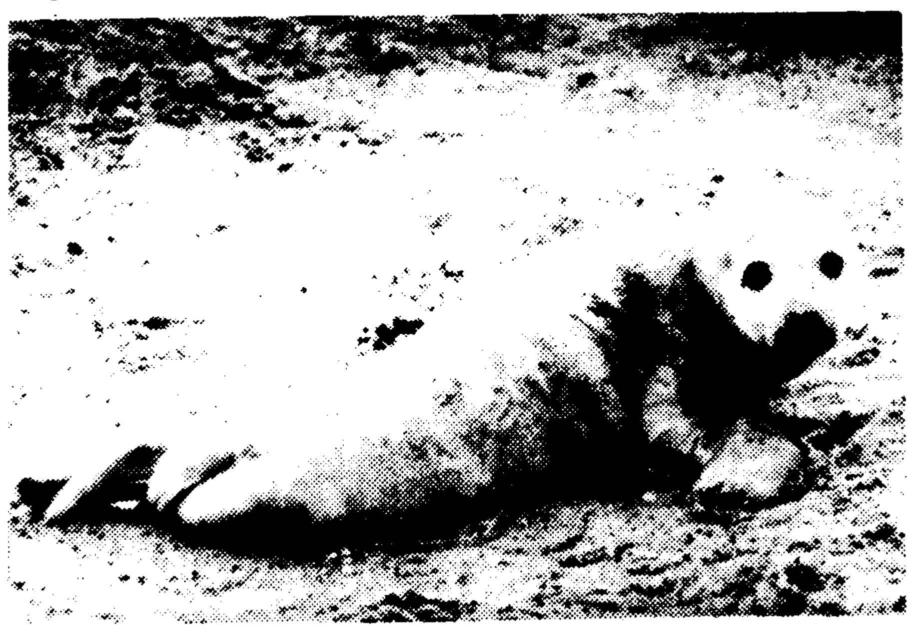
EENVIERDE deel van de arrangementen van de tumba's van de eerste dag zijn gedaan door Jesus Martínez.

* * * * * * * * * *

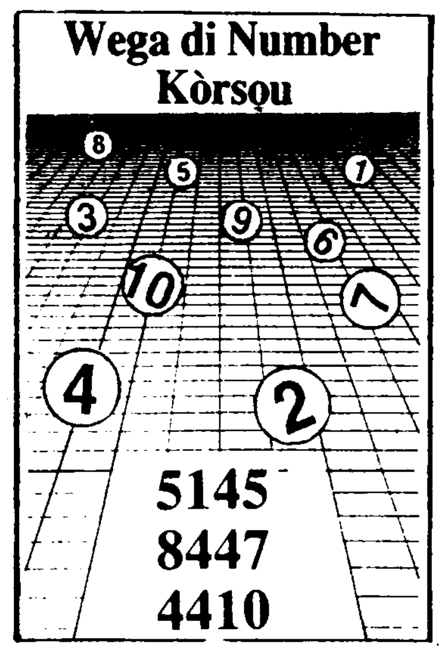
HIJ komt, hij komt die goeie oude man. Rutzen Lucas zal dinsdag zijn rubriek wederom verzorgen. Het wordt wel even wennen, zowel voor Rutzen als voor mij.

* * * * * * * * * *

MENSEN

■ *In het Dolfinarium te Harderwijk is een zeehondje geboren: Albino, het vierde kind van moeder Friet en vader Arthur. Het twintig kilo wegende zeehondje kreeg de naam Albino vanwege zijn opmerkelijke, witte vacht.*

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 17.00 Telefiesta met tante Irma; 18.30 Going great; 19.00 Cocktail Turistiko met captain Sterling; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Karta di Oro; 21.45 Special: 'A propósito de un ritmo yamado son'; 22.00 Wega di Number Kòrsou; 22.10 Estreno: 'Sullivans Mauraders'; 23.30 Sluiting.

ZONDAG: 14.30 Special: 'Raggedy Ann & Andy'; 15.00 Bingo-show; 15.30 Klassiek muziek; 16.00 Sena di Señor; 17.00 Sala di konsierto; 17.45 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Special: 'Doble R SSS'; 19.00 Wil di suerte; 19.30 Last Horizon; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Shete dia; 21.00 Best seller: 'Conspiracy' (deel 1); 22.00 Starting from scratch; 22.30 Santo Domingo invita; 23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)
******

Griepprik

De wereldgezondheidsorganisatie WHO raadt bepaalde categorieën mensen dringend aan zich tegen **griep** te laten vaccineren. Dit maakte de WHO vrijdag bekend naar aanleiding van het grote aantal mensen dat sinds november is bezweken aan de griep. Groot-Brittannië, Frankrijk, België, de Verenigde Staten en de Sovjetunie hebben een griepepidemie doorgemaakt."Griep is geen gewone ziekte", aldus de WHO. Jaarlijks sterven duizenden mensen aan de griep, hetgeen volgens de organisatie met een griepprik had kunnen worden voorkomen. De aanbeveling geldt ouderen boven de 65 jaar, chronische hart-en longpatiënten, suikerpatiënten, mensen wier afweersysteem niet goed werkt, en mensen die vaak van seksuele partner wisselen.

Duiveluitdrijving

Een Spaanse vrouw is gestorven aan de gevolgen van een lompe poging om een **'duivel' bij haar uit te drijven**, zo heeft het Ruiz de Alda-ziekenhuis in Granada bevestigd.

De 36-jarige Encarnacion Guardia werd donderdag met zware verwondingen in de schedel, de schede en de aars in het ziekenhuis opgenomen. De artsen konden de bewusteloze vrouw niet meer redden, daar hersenbloedingen het centrale zenuwstelsel hadden aangetast.

De vader van de vrouw heeft een aanklacht ingediend tegen een bakker (46), die als 'duiveluitdrijver' heeft gefungeerd, en tegen drie nichten van zijn dochter die haar hadden overgehaald om aan het ritueel mee te werken. Tijdens de 'duiveluitdrijving' dwongen de vier de vrouw kennelijk een zoute drank te drinken en bewerkten zij haar lichaamsopeningen met een ijzeren staaf.

De politie nam drie niet nader genoemde verdachten in arrest, onder wie vermoedelijk de bakker en een van de nichten. Het incident staat niet op zichzelf. Herhaaldelijk worden gevallen gemeld van duiveluitdrijving en satansmissen op het Spaanse platteland.

■ *WILLEMSTAD — De hoofdprijs van de onlangs gehouden Johnnie Walker-campagne werd gewonnen door N. Martinez. De prijs bestaat uit een reis voor twee personen naar Schotland, een bezoek aan de Johnnie Walker-distileerderijen en een verblijf in een tot hotel omgebouwd kasteel in de Schotse Hooglanden.*

Foto: Martinez, die de prijs in ontvangst neemt van H. Abraham, mededirecteur van Morris E. Curiel & Sons.

NAAR VERDERE PROFESSIONALISERING

Toenemende vraag naar particuliere bewakers

LEIDEN — Er is een toenemende vraag naar werknemers voor beveiliging en bewaking. De komende drie jaar heeft de beveiligingsbranche ongeveer 7.500 nieuwe werknemers nodig. Dat is bijna evenveel als de huidige personeelsomvang. Oorzaken zijn de groei van de branche en het relatief hoge verloop van personeel (24 procent).

Dat blijkt uit het onderzoek 'Werk in de beveiliging', dat woendagmiddag in Leiden is aangeboden aan de staatssecretaris Kosto van Justitie. De Leidse onderzoeksinstelling research voor beleid heeft de arbeidsmarkt voor deze bedrijfstak bestudeerd bij 10 particuliere beveiligingsbedrijven (65 procent van de werkgelegenheid in deze branche) en 344 (ex-)beveiligingswerknemers.

De bedrijven schatten de groei van de werkgelegenheid op 10 à 11 procent per jaar. De groei wordt veroorzaakt door uitbreiding van het dienstenpakket en overname van bedrijfsbeveiligingsdiensten (60 procent), nieuwe klanten (15 procent) en privatisering van politietaken (5 procent). Het hoge verloop komt door de lage salarissen, onregelmatige werktijden, geringe carrièremogelijkheden en eentonigheid van het werk.

Het is moeilijk personeel te krijgen. Slechts 10 procent van de kandidaten komt door de selectie, ondanks lage eisen. De kandidaat wordt wel intensief gecontroleerd door de politie.

PROFESSIONALISERING

Het rapport pleit voor verdere professionalisering van de bedrijfstak, betere dienstroosters en verbetering van de voorlichting bij de werving. Bovendien moeten de bedrijven meer werven onder schoolverlaters met een talenpakket, leden van de tweede generatie etnische minderheden, ouderen en vrouwen.

Het onderzoek is mede gefinancierd door de ministeries van Justitie en van Sociale zaken en Werkgelegenheid.

Kosto noemde het een belangrijke stap en "misschien zelfs een doorbraak" dat de opleiding in de beveiliging per 1 januari dit jaar de status van het leerlingwezen heeft gekregen. Het is de bedoeling dat per 1 augustus op drie plaatsen in Nederland een opleiding voor beveiligingsbeambte begint. Van een beveiligingsbeambte wordt nu overigens al meer gevraagd dan tien jaar geleden, meent Kosto. Iedere beveiligingsbeambte moet nu binnen 22 maanden een basisdiploma halen.

Kosto wil dat de her en der in het land actieve stadswachten na 1 jaar ervaring en met hun basisdiploma op zak de kans krijgen door te stromen naar de particuliere beveiliging. Daarvoor is wel nodig dat de particuliere beveiliging, gemeenten en arbeidsbureaus selectie en opleiding van stadswachten op elkaar afstemmen. Kosto vindt de stadswacht overigens meer een beveiligingsbeambte dan een politieagent. Hij voelt dan ook niets voor opsporingsbevoegdheid voor hen.

Kosto wil duidelijker regels voor de beveiligingsbranche. Hij meent dat het wetsvoorstel dat in december is ingediend - ter uitbreiding van de sanctiemogelijkheden van de wet op de weerkorpsen - de politie in staat zal stellen scherper de bestaande regels te handhaven. Bovendien is een gehele wijziging van deze wet in voorbereiding omdat er duidelijkere regels nodig zijn. Kosto streeft ernaar de nieuwe beveiligingswet begin 1991 bij de Tweede Kamer in te dienen.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000.

Directie:
Ingrid de Maeyer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Hovers (hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredacteur)
Overige leden Redactie.

Toon van Dongen, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaak Moenjadam (sportredacteur), Chris van Brol (sportmedewerker), Solange Isaak (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Jaffoy Nastolk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110
Tel: 24333 (vier lijnen)

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Dijkstra Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25368

Abonnementen en advertenties;:
The Chronicle, Groundove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente.
Esther Mommers, tel: 2256

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewall weg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-16151, toestel 319)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 205.000, Maduro Bank rek. nr: 286.390.08 en ABN rek. nr. 1[illegible]626
Aruba: Nassaustraat 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

Losse nummers 60 cent
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
3 februari 1990 vanaf 08.00 uur tot 5 februari 1990 om 07.00 uur.
Dokter Braakman, Sentro Mediko Montagna Abao, tel.: 673355; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 671313 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgene artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Nassy-Tseng, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
2 februari 1990 vanaf 17.00 uur tot 5 februari 1990 om 07.00 uur.
Dokter Pablo, Spreekkamer: Santa Maria, tel.: 83048; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 77664 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Goilo-Henry, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession, Pablo, Elhage en Davelaar)

DERDE DISTRICT BANDABAO
2 februari 1990 vanaf 17.00 uur tot 5 februari 1990 om 07.00 uur.
Dokter Spong, Sentro Mediko Tera Kòrá, tel.: 648700; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 87004 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Scheffens, Lucacius en Spong).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!
*****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.
*****

VERENIGING VAN TANDARTSEN: voor de dienstdoende tandarts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 82222 op te bellen.
*****

THORAX CENTRUM (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

WIT GELE KRUIS voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster Bernadina, tel.: 85853.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231/44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Pieters,, tel.: 671147, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO (Fontein 35, tel.: 648077): open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Van Herwijnen, tel.: 642758.
*****

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
*****

BOTICA'S (weekeindenachtdienst)
zaterdag
Otrobanda
Groot Piscadera, Jan Noorduynweg (naast Thorax Centrum), tel.: 85022/85023.
Punda
Antiliana, Kaya Flamboyan 1-A, tel.: 78200/76208.
zondag
Otrobanda
Muizenberg, Muizenberg z/n, tel.: 44390/44391.
Punda
Cerito, Winkelcentrum Promenade 76155/76689.
*****

VERLOF BEGRAFENIS
3 februari: S. Jennie-Kleinmoedig laweg 76.
4 februari: P.A.J. Scherptong Churchillweg 157-E.
*****

ZONDAG
DIVERSEN
LANDHUIS ASCENCION: vanaf 10 'open house'.

PLATAFORMA OTROBANDA: 17 start 'sunset kaminada' bij de ... Brionplein; 20.00 uur soirée - Brion
*****

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 09.00-18 'Carla Costa' (S.J.).
*****

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van ... bergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 zond.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: ... en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa) 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto) 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van ... Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van ... Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18... zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes) 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat. ... uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur
KORAAL SPECHT (Goede Herder) 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 18... zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia) zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00 (chrismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima) 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19... zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus) 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur
*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
VERENIGING PROTESTANTSE GEMEENTEN CURAÇAO
DE TAMARIJN (hoek Jasmijnweg ... weg): 09.00 uur ds O.G. Haasnoot
EBENEZER CHURCH (Plaza Anthony): 09.30 uur ds H. Gilhuis
EMMAKERK (Schottegatweg Noord) uur ds G.J.Schüssler.
*****

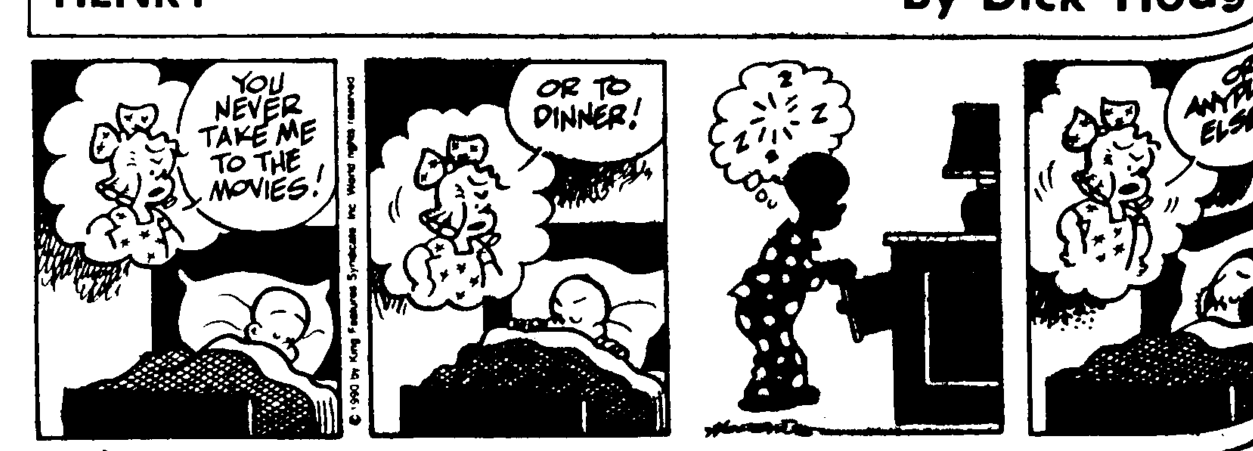
GEREFORMEERDE KERK
SERU FORTUNA (Seru Fortuna) 10.00+19.30 uur ds J. Glas.
BUENA VISTA (Cubaweg 100): 0... ds J. Klapwijk; 19.00 uur ds J.J. ...
GROOT KWARTIER (Arowakenweg) 08.30 uur ds J. Glas; 17.00 uur ... Schreuder (HC 45).
SANTA ROSA (Marakaweg 1): 10.00 uur ds W.J. Keesenberg.
*****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE
MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst
(Emmy Berthold kleuterschool, sant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentu dienst.
*****

Vrouw overlijdt op weg naar eigen bruiloft

De vijftigjarige **mevrouw M. Carvalan uit Apeldoorn is vrijdagmorgen door een ongeval op de A12 bij Arnhem om het leven gekomen. De vrouw was onderweg naar haar eigen bruiloft in Arnhem.** Dat heeft een woordvoerder van de **Arnhemse** politie meegedeeld. Het slachtoffer zat in de auto bij een 36-jarige vrouw uit Apeldoorn. In die auto zaten nog twee andere vrouwen. De bestuurster negeerde bij de oprit van de A50 naar de A12 de invoegstrook en kwam haaks op de snelweg te rijden. Getuigen hebben verklaard, aldus de politiewoordvoerder, dat het leek alsof zij wilde spookrijden. De auto kon niet meer worden ontweken door een Duitse auto, waarin een echtpaar zat dat de vijftigjarige verjaardag van de man zou gaan vieren in Amsterdam. De Duitse bestuurder raakte de Apeldoornse wagen in de linkerflank, waarbij de vrouw ter plekke overleed. De andere inzittenden van de Apeldoornse auto zijn allen ernstig tot levensgevaarlijk gewond geraakt. Het Duitse echtpaar is eveneens met ernstige verwondingen naar het ziekenhuis gebracht.

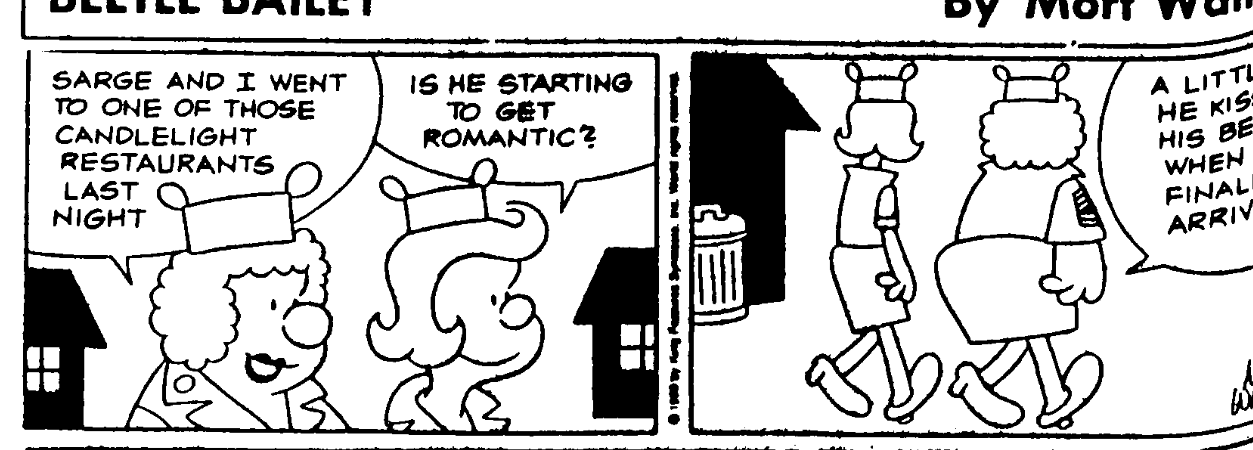
HENRY ® By Dick Hodgins

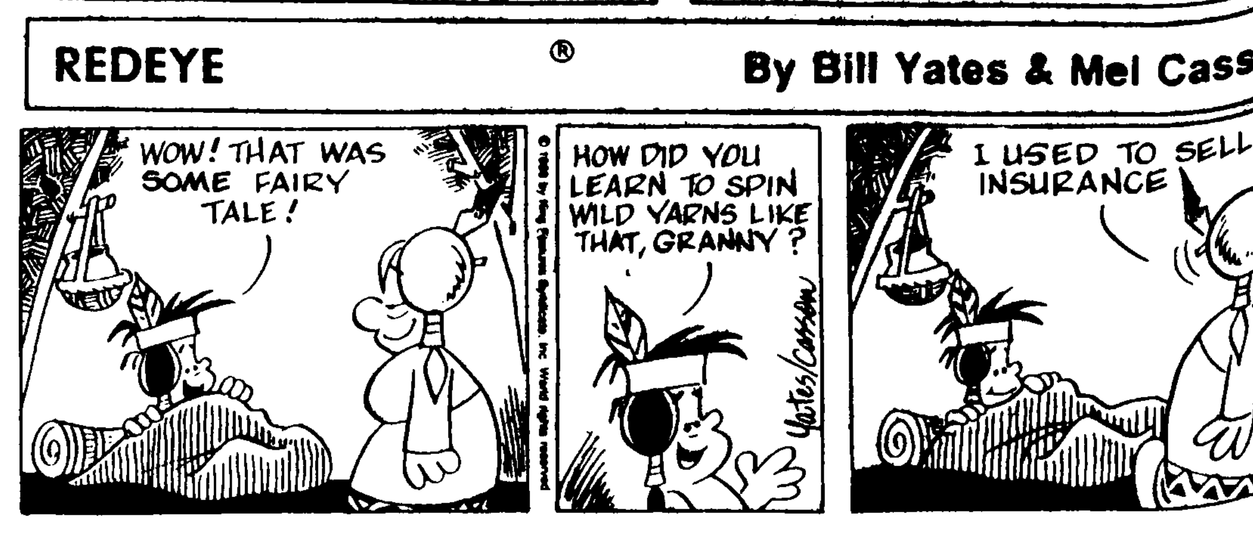
BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(openingstijden voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(openingstijden voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.45 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur -Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Tera Cora.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR GEZAGHEBBER: elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: openingstijden Slachthuis i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

SPORT
WINDSURFING
(Antillean Fun Board Association)
vanaf 10.00 uur voortzetting competitie; 17.00 uur prijsuitreiking - Sorobon.

VOETBAL
10.00-17.15 uur wedstrijden op veld te Noord Saliña.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

Nederlandse minister Hirsch Ballin benadrukt

'Suriname' belangrijke drijfveer tot wijziging Statuut koninkrijk

- door Victor Hafkamp -

DEN HAAG — In een interview met De Volkskrant heeft de Nederlandse minister van Koninkrijkszaken mr Ernst Hirsch Ballin nog eens benadrukt dat het slechte functioneren van de democratie in Suriname een belangrijke rol heeft gespeeld bij zijn plannen tot wijziging van de staatkundige verhoudingen met de Antillen en Aruba. De minister zou graag zien dat de drie rijksdelen: Aruba, de Antillen en Nederland nog dit jaar een principe-besluit nemen over de uitgewerkte schets voor een Gemenebest-constitutie.

Daarin zullen volgens de plannen van de minister in de toekomst vier rijksdelen nauw met elkaar verbonden zijn: Aruba, Nederland, de combinatie Curaçao-Bonaire en de drie Bovenwindse eilanden samen. Naast een Ronde Tafel Conferentie is op Aruba en de andere eilanden vooraf nog een volksstemming nodig over de veranderingen.

'Tegenwoordig wordt in het algemeen meer waarde gehecht aan de materiële kwaliteit van zelfstandigheid en het goed functioneren van een samenleving dan aan de vorm. Daarin kan ik geen tegenstelling zien met eerdere doelstellingen van het dekolonisatiebeleid', zegt de minister in De Volkskrant. 'Destijds was de gedachte dat de enige manier om dat behoorlijk te laten verlopen, bestond uit de bevordering van zelfstandige republieken. Nu de geschiedenis zo ver gevorderd is, zien we als een bruikbaar alternatief de handhaving van het koninkrijksverband in een herziene statutaire relatie met de Antilliaanse eilanden en Aruba'.

De minister stelt dat zijn ideeën (die hij voor zijn Antillen-toernee besprak met Nederlandse parlementatiërs en premier Nelson Oduber van Aruba) lang niet zo verrassend zijn als hier en daar wordt verondersteld. 'Het gaat om een andere benadering dan in de voorgaande periode, maar zij sluit wel aan bij wensen en behoeften in de rijksdelen'.

Voor de Antillen gaat het volgens mr Hirsch Ballin vooral om het vermijden van een dubbele overheidsstructuur van zowel regerings- als eilandsdiensten. Verder heerst op Curaçao en Bonaire evenals op de Bovenwinden het gevoel dat men op te grote afstand van elkaar leeft. Voor premier Oduber is essentieel dat een aantal waarborgen in het koninkrijk op het gebied van de rechtszekerheid, defensie en buitenlandse betrekkingen worden gehandhaafd, gekoppeld aan behoud van nationaliteitsrechten als een ander te bespreken punt. 'Die elementen heb ik verwerkt in de opzet van het nieuwe beleid', voegt hij er aan toe.

Over de verlenging van de staatkundige banden met Aruba is volgens de minister niet van tevoren met Venezuela en de Verenigde Staten gesproken. Het koninkrijk weer zelf heel goed dat er geen ontreddering mag intreden na een eventuele onafhankelijkheid van Aruba. 'Buiten de rijksdelen zijn echt geen mensen nodig om te vertellen hoe goed het is te blijven zorgen voor stabiele verhoudingen'.

De minister maakt verder duidelijk dat de drie landen van het koninkrijk ermee akkoord zouden moeten gaan als Saba en Sint Eustatius opteren voor directe aansluiting bij Nederland in plaats van bij Sint Maarten. 'Het zou een achteruitgang betekenen bij de situatie sinds het statuut in 1954, waarin de landen van het koninkrijk verantwoordelijkheid gingen dragen voor hun eigen zaken en dus geen provincie van Nederland werden, zoals Frankrijk ze heeft. Ik zie geen reden terug te komen op de verhoudingen van voor 1954. Er moeten straks natuurlijk wel voldoende waarborgen komen voor rechtszekerheid en autonomie van de kleinste eilanden', aldus minister Hirsch Ballin in De Volkskrant.

In Trouw schrijft Harold Munneke, medewerker van het Vollenhove Instituut van de Rijksuniversiteit in Leiden, dat de komst van minister Hirsch Ballin de grote partijen in de Tweede Kamer plotseling heeft doen afvallen van hun geloof dat onafhankelijkheid overzee een eerste beleidsprioriteit moet zijn. Als met de komst van een nieuwe minister meteen alle bordjes verhangen kunnen worden, lijkt het Antillen/Aruba-beleid hem wel een éénmanszaak te worden die per minister een andere inhoud kan krijgen. 'Dat geeft duidelijk aan dat in de Nederlandse politiek geen visie voor de (middel)lange termijn bestaat waaraan het handelen van huidige en toekomstige ministers getoetst kan worden. Dat vraagt om nadere bezinning', vindt Munneke.

In zijn bijdrage in Trouw inventariseert Munneke de door een PvdA-commissie geopperde mogelijkheid Suriname te betrekken bij de gedachtenvorming over een Nederlands Gemenebest. Hij concludeert dat Suriname daar alleen op het gebied van de rechtspraak profijt van kan hebben. De samenwerking op dit terrein in koninkrijksverband heeft altijd de minste weerstand opgeroepen. 'Dit ligt wel voor de hand, aangezien het uitzenden van onafhankelijke rechters ter versterking van een onafhankelijke staatsmacht overzee weinig kans geeft op politiek-bestuurlijke complicaties... Het lijkt me toe dat men thans in Suriname wel inziet dat de eigen rechterlijke macht na de brain-drain in de periode van het militaire bestuur de nodige versterking behoeft. Een eerste helpende hand zou kunnen zijn het openen van informatiekanalen voor de zozeer van informatie verstoken leden van de rechterlijke macht. Gecompliceerde Gemenebest-constituties zijn voor dit soort hulpactiviteiten voorlopig niet nodig'.

Teleurstelling over de afloop van de dekolonistie kan met een Statuutwijziging niet weggewerkt worden. Voor Suriname is het op dit moment van weinig belang welke statutaire c.q. Gemenebest-constitutie wordt gekozen. Met een concrete bijdrage aan zijn rechtsbestel is het land meer gebaat, vindt Munneke.

'Werknemers van de maand'

KRALENDIJK — Afgelopen week zijn in het Flamingo Beach Hotel twee employées van de maand gekozen. Door omstandigheden wat verlaat, maar voor betrokkenen toch een belangrijke feit. Voor de maand november werd Justra Engelhardt van de frontoffice gekozen, terwijl dat voor december Sixto Trinidad was van het Calabas restaurant. Beide winnaars toonden een uitstekende opvatting van de hun gestelde taak, zowel ten aanzien van de gasten van het hotel als van hun collega's. De 'smile of the month'-employée werd voor november Junior Martis van het Chibi restaurant en Vincent de Palm die als bartender werkt.

KRALENDIJK — Vrijdagmorgen arriveerde gouverneur mr J.M. Saleh voor zijn eerste officiële bezoek aan zijn geboorte-eiland Bonaire. De gouverneur werd vergezeld door zijn echtgenote. Op de Flamingo-luchthaven werd gouverneur Saleh ontvangen door gezaghebber mr George Soliana en een ontvangstcomité, bestaande uit de gedeputeerden Ch.R.L. Ellis, C.M. Marsera, A.G. Domacassée, eilandssecretaris mr Frits Goedgedrag en brigadecommandant inspecteur Robert Antonius.

Foto: Saleh wordt begroet door gedeputeerde Arthur Domacassée.

... onmiddellijk na aankomst vond in het Bestuurskantoor een oriënterend gesprek plaats tussen de gouverneur en de leden van het BC. Daarna bracht de gouverneur een bezoek aan de basisschool Luis Beltran te Rincón en de gouvernementsschool Kolegio Reina Beatrix te Kralendijk. Vooral op de laatstgenoemde school werd aandacht besteed aan de vele nationaliteiten die op Bonaire op de scholen vertegenwoordigd zijn. Schoolhoofd Lea Bernabela had het initiatief genomen om de kinderen in hun nationale klederdrachten voor te stellen aan de gouverneur.

In de middaguren bood gouverneur Saleh het BC een lunch aan, terwijl 's avonds voor genodigden een receptie werd gegeven in het Sonesta Beach Resort.

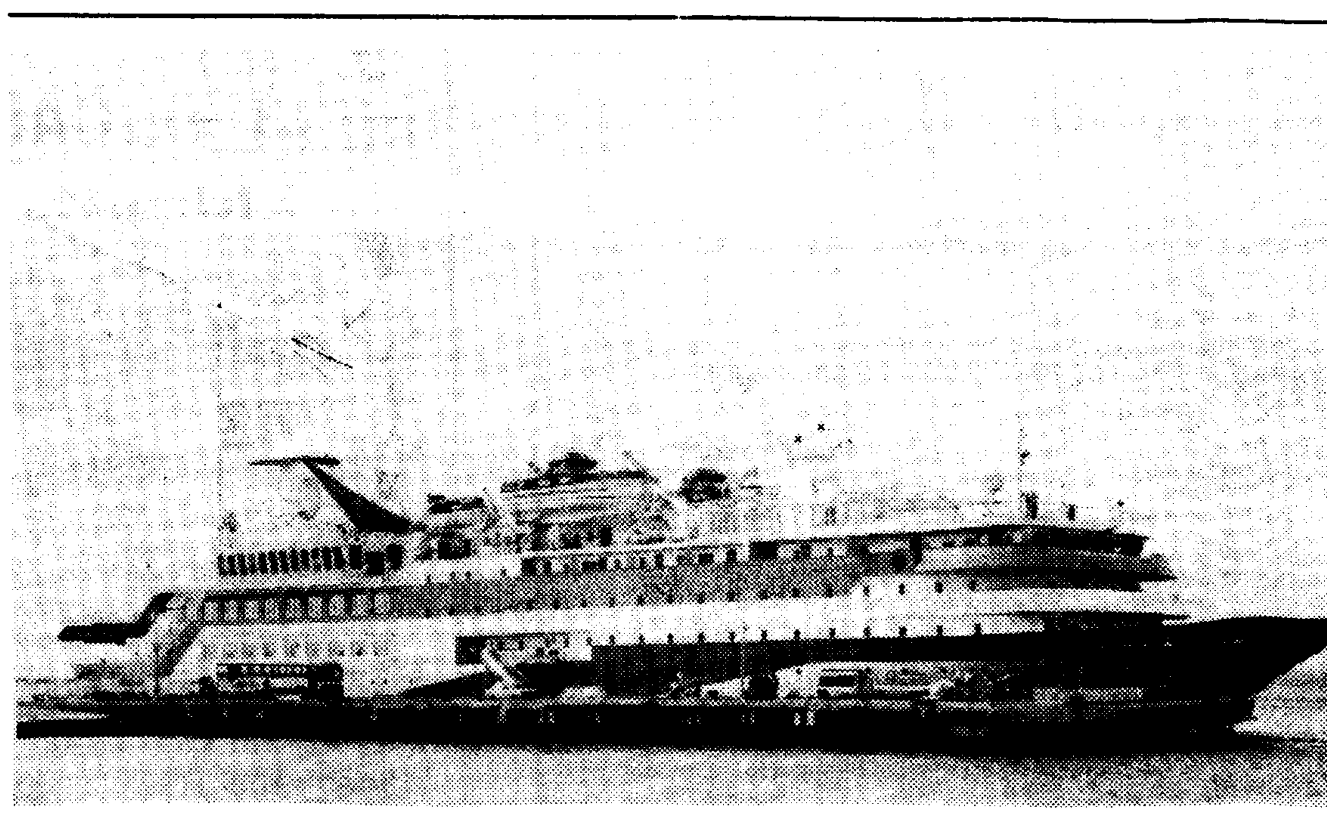
Foto: de gouverneur tijdens zijn bijeenkomst met het Bestuurscollege.

Politie-vakbond:

Hogere toelage op St. Maarten

WILLEMSTAD — De Nederlands Antilliaanse Politiebond, NAPB, heeft de minister van Justitie gevraagd de toelage van het op Sint Maarten dienstdoende politiepersoneel aan te passen nu bekend is geworden dat het overheidspersoneel op dat eiland een salarisverhoging krijgt van vijftien procent. De discrepantie wordt nu alsmaar groter, zo stelt de vakbond.

De NAPB hoopt met een verhoging van de toelage de ontevredenheid en frustratie onder het daar dienstdoende personeel weg te nemen.

KRALENDIJK — Vrijdag arriveerde voor de eerste maal het toeristenschip 'Vistamar' op Bonaire. In de middaguren werd een receptie gehouden aan boord waar gedeputeerde Arthur Domacassée namens de overheid een geschenk aan de gezaghebber aanbood. Aan boord van het schip bevonden zich 180 Duitse toeristen, die door de Bonaire Trading Tours met bussen over het eiland werden getransporteerd.

Foto: de 'Vistamar' aan de nieuwe pier van Kralendijk.

Ingezonden

Hand in eigen boezem

NAAR aanleiding van de parlementaire discussie over het al of niet erkennen van diploma's behaald in de regio het volgende: In de discussie wordt steeds gesproken over de discrepantie die er zou bestaan tussen de 'Nederlandse norm' en de 'normen van de regio'. Maar hoe verhoudt zich in deze de 'Antilliaanse norm'.

- Realiteit is, dat er in de Nederlandse Antillen een vrij groot aantal opleidingen gevestigd is, variërend van LBO-opleidingen tot aan de rechtenstudie aan de UNA.

- Realiteit is, dat maar een zeer klein gedeelte van deze in de Nederlandse Antillen behaalde diploma's in Nederland erkend worden!

- Realiteit is, dat zelfs de in de Nederlandse Antillen behaalde studieresultaten in Nederland niet altijd erkend worden!

- Realiteit is, dat een cum laude-student van een plaatselijke MO-A-opleiding, dat wil zeggen een resultaat over alle hier afgelegde tentamens van gemiddeld 9 en nooit lager dan 8, in Nederland niet eens aan de examens mocht deelnemen!

- Realiteit is, dat desondanks de in de Nederlandse Antillen behaalde diploma's hier wel gelijkwaardig worden beschouwd aan de in Nederland behaalde diploma's!

- Realiteit zou dan ook moeten zijn, dat als men er geen moeite mee heeft om de in de Nederlandse Antillen behaalde diploma's (lokaal/regionaal niveau) te honoreren als gelijkwaardig aan de in Nederland behaalde diploma's, men deze welwillendheid ook zou moeten uitstrekken tot andere in de regio behaalde diploma's.

B. ADRIAANSEN
Curaçao

Nederland: 1130 AIDS gevallen

UTRECHT - Bij het Nederlandse ministerie van WVC zijn sinds het begin van de epidemie nu 1.130 aidspatienten aangemeld. Dat zijn er 56 meer dan de vorige peildatum half december vorig jaar.

Sterfgevallen worden al lang niet meer geregistreerd. Na een gestelde diagnose AIDS is de gemiddelde overlevingstijd negentien maanden. De geneeskundige hoofdinspectie van de Volksgezondheid verwachtte medio vorig jaar nog dat het aanl patienten per 1 januari 1990 de twaalfhonderd zou overschrijden. Er zijn naar schatting tussen de tien- en twintigduizend seropositieven in Nederland.

Voetbaltoernooi van veteranen

KRALENDIJK — De SV Veteranos Nrd Saliña zal morgen een knockout-voetbaltoernooi organiseren als blijk van waardering voor Vicente Wanga. De activiteiten beginnen om negen uur met een defilé voor het huis van Vincente Wanga. De voetbalwedstrijden worden gespeeld op het Rudolf Boezem-terrein. Om zes uur 's middags is de prijsuitreiking.

» stockmarket « NEWS

AMSTERDAM FEBRUARY 2, 1990

AKZO	127,30	NAT.NEDERL.	72,30
AMRO BANK	79,80	PHILIPS GLOEIL.	45,00
BOLS LUCAS	170,00	ROBECO	102,70
GIST BROCADES	28,20	RODAMCO	80,80
HAGEMEYER	107,50	ROLINCO	101,20
HEINEKEN NV	115,70	RORENTO	58,50
KLM	42,00	ROYAL DUTCH	146,20
KON.NED.PAP.	38,00	UNILEVER	152,40

NEW YORK STOCK EXCHANGE FEBRUARY 2, 1990

ABBOTT LABS.	65 7/8	+ 5/8	HOMESTAKE MNG.	21 5/8	- 1/4
ALCAN	21	+ 1/8	IBM	98 1/8	+ 3/8
AMER.BRANDS	66 1/8	+ 3/8	ITT	53 3/4	+ 1/8
AMERICAN EXP.	30 1/4	+ 1/4	JOHNSON & J.	54 7/8	+ 1 1/2
APACHE	16 1/4	UNCH	KELLOGG	64 1/4	UNCH
AM.TEL.& TEL.	39 1/8	+ 3/4	MERCK & CO	73	+ 1
AMOCO	52 5/8	- 1/4	MINNESOTA MNG.	78 1/2	+ 5/8
ANHEUSER B.	37 1/4	+ 1/2	MOBIL CORP.	59 1/2	+ 1/8
BECTON DICK	58 3/8	+ 1	MONSANTO	105 3/4	+ 3/8
BORDEN	32 3/4	+ 1/8	NCR CORP.	67 7/8	+ 5/8
CAMPBELL S.	18 1/4	+ 1 1/4	NORF.SOUTH	36 3/8	+ 1/8
CHRYSLER	16 1/8	UNCH	NORTHROP CORP.	17 1/2	- 3/8
CITICORP	24 3/8	- 1/8	PARAMOUNT COM.	46 1/8	+ 2 1/8
COCACOLA	69 3/4	+ 1	PLACER D.M.	19 3/4	- 3/8
DIGITAL EQ.	76 3/8	- 5/8	PFIZER	69 1/4	+ 1/4
DUPONT	37 1/2	UNCH	PHELPS DODGE	54 1/2	+ 1 1/8
EAST.KODAK	39 1/8	+ 7/8	PHILIP MORIS	38 1/4	+ 1/4
EXXON	47 7/8	+ 7/8	POLAROID	43 7/8	UNCH
FORD	43	+ 1/4	QUAKER	49 7/8	- 1/8
GENL.ELECTR.	62 1/4	+ 1/2	RALSTON P.	79 1/2	- 1/8
GENL.MOTORS	42	+ 1/8	SARA LEE	28 7/8	+ 1/4
GILETTE	46 5/8	+ 1 1/8	SHELL TRP.TR.	49 1/4	+ 1/8
HEINZ	30	UNCH	UPJOHN	35 7/8	+ 1
HILTON	61	+ 2 1/2	UNOCAL	28 3/8	+ 1/2

DOW JONES
INDUSTRIALS 2604.50 + 18.24
TRANSPORTATION 1066.14 + 5.86

MARKET COMMENT FEBRUARY 2, 1990:
THE MARKET ENDED THE WEEK ON A POSITIVE NOTE. ADVANCES LEAD DECLINES ALMOST 2 TO 1 ON MODERATE VOLUME.

NAPA

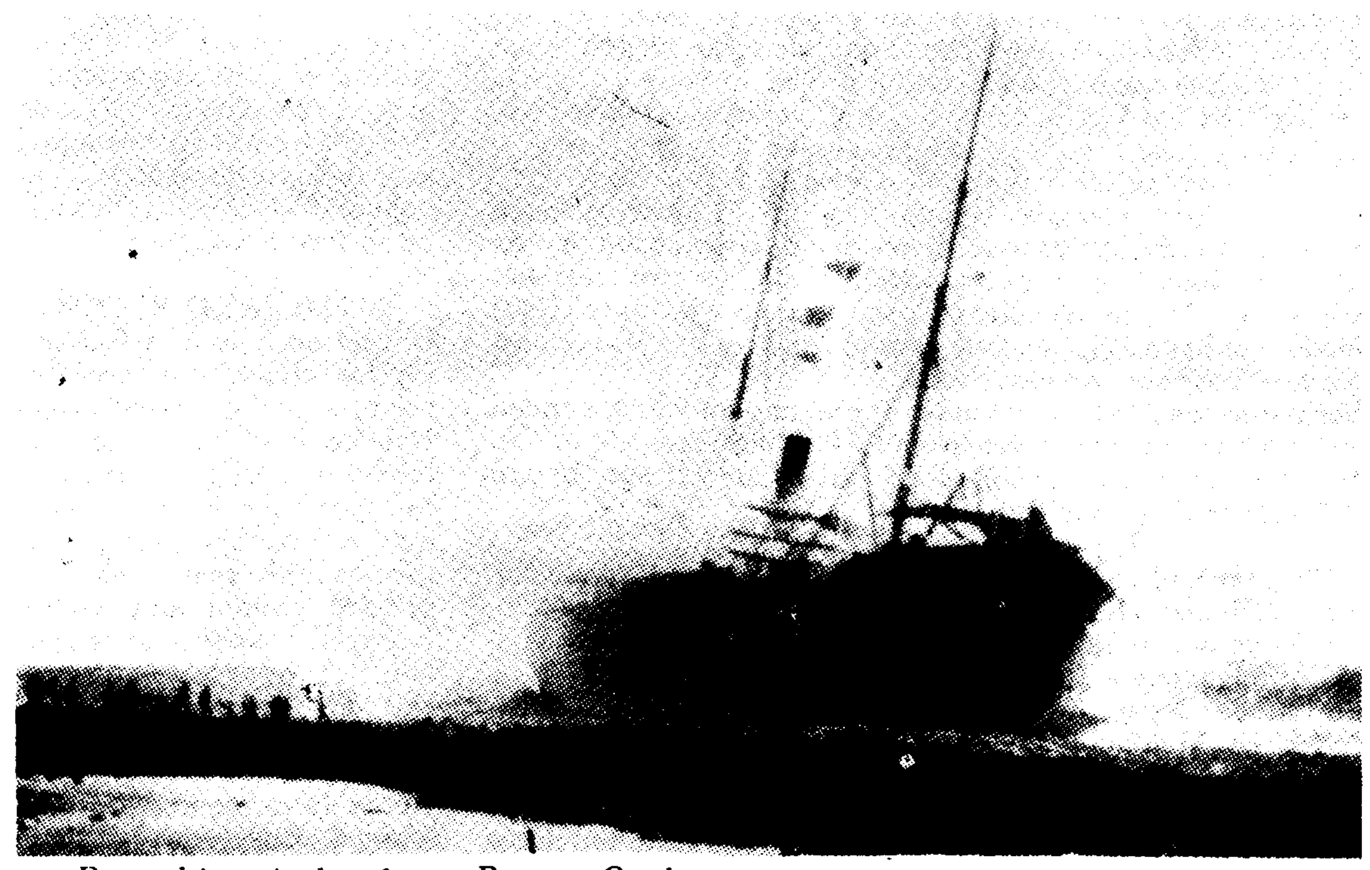
AMIGOE

Weekend Bijlage

ZATERDAG 3 FEBRUARI 1990 | PAGINA 1

IN DE BEGINJAREN van deze eeuw, was de Koninklijke Westindische Maildienst (K.W.I.M.) voornemens een nieuwe verbinding te openen tussen Suriname, Curacao en een aantal andere Westindische havens naar New York en terug. Er zouden daarvoor een aantal stoomschepen worden gebouwd, hoofdzakelijk ingericht voor het vervoeren van fruit. Met dit doel voor ogen werd besloten het oude stoomschip 'Oranje Nassau', dat reeds enkele jaren als reserveschip was opgelegd, weer in de vaart te nemen om de route naar West Indië alvast te openen en de nodige contacten te leggen.

Toen stuurman J.de Roever in juni 1905 op de 'Prins Willem V' in Rotterdam aankwam, werd hem meegedeeld dat hij bevorderd was tot gezagvoerder van de 'Oranje Nassau'. Met goedvinden van de direktie van de rederij mocht hij wegens familie-omstandigheden nog een tijdje thuis blijven, terwijl een collega met de 'Oranje Nassau' naar Suriname vertrok. De Roever zou later op eigen kosten naar New York reizen om daar het schip over te nemen. De direktie van de K.W.I.M. veranderde echter van gedachte en vroeg De Roever om eerst nog een tocht met de 'Prins Willem V' naar Suriname te maken. Op de terugweg via Curacao, maakte de aftredende gouverneur C.Lely, de reis mee. Op 6 oktober 1905 arriveerde men in New York en op 10 oktober nam De Roever het commando over van het inmiddels daar aangekomen stoomschip 'Oranje Nassau.'

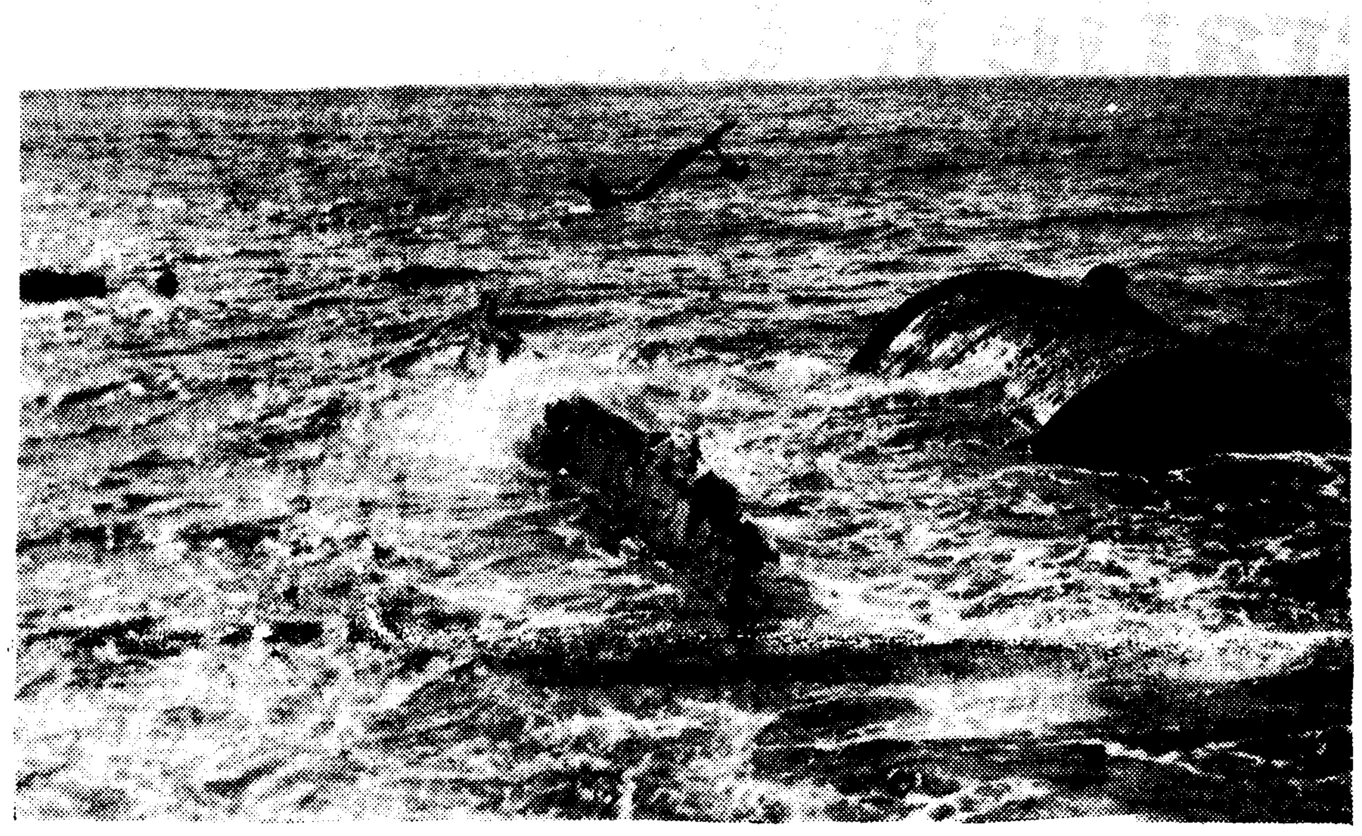

Deze historische foto werd gemaakt op 12 oktober 1906, de dag waarop de 'Oranje Nassau' op de rotsen bij Bapor Kibra was gezet door kapitein J. de Roever. Op het strand kan men nieuwsgierigen onderscheiden die naar het onfortuinelijk schip waren komen kijken, maar geen hulp konden bieden.

Voor de kust bij het Seaquarium kan men nog steeds de roestige overblijfselen zien van een gedeelte van de romp en de stoomketel van de 'Oranje Nassau'.

IN OKTOBER 1906, verging voor de kust van Curacao nabij Steenrijk, het Nederlandse stoomschip 'Oranje Nassau' van de Koninklijke Westindische Maildienst K.W.I.M. (de latere K.N.S.M.). De kapitein van het onfortuinelijke schip, J.C.de Roever, werd ruim een jaar na de ramp door de 'Raad van Tucht voor de Scheepvaart' beticht van nalatigheid, hoewel hij al het mogelijke had gedaam om de 'Oranje Nassau' te redden. Een aantal jaren terug bracht een zoon van De Roever een bezoek aan Curacao om zijn oude huis te Brakkeput te bezoeken en eventueel het wrak, dat ligt ter hoogte van het Seaquarium en in de volksmond 'Bapor Kibra' wordt genoemd, te bezichtigen. Advocaat mr. Erich Zielinski kwam in contact met de familie en kreeg het persoonlijke relaas van kapitein De Roever in handen over de scheepsramp, zoals in 1937 gepubliceerd in het blad 'Ons Zeewezen'. Een interessant aspect van de brief die ing.J.G. de Roever schreef aan een relatie op Curacao n.a.v. zijn voorgenomen bezoek, is dat de rederij de 'Oranje Nassau' opzettelijk veel te hoog zou hebben verzekerd, zonder dat kapitein De Roever daar enige weet van had. Een zekere 'Shon Maduro' zou in Club De Gezelligheid indertijd kapitein De Roever dit al hebben ingefluisterd. De Amigoe publiceert hierbij het ooggetuige verhaal van de ramp die de 'Oranje Nassau' trof in de nacht van 12 op 13 oktober 1906, opgetekend door kapitein De Roever.

"Oranje Nassau" werd in slecht weer op de kust gezet

HET DRAMA VAN BAPOR KIBRA

Kapitein De Roever werd de zondebok...

Op de route tussen Suriname en New York, zou de 'Oranje Nassau' tussenliggende havens aandoen voorzover er aanbod van lading was. Zo kwam kapitein De Roever vaak op plaatsen, die de stoomschepen van de K.W.I.M. anders in de geregelde dienst nooit aandeden, zoals St.Thomas, Havana en Philadelphia. Ook kreeg hij weleens passagiers mee, die voor een gereduceerde prijs uit een van de Westindische havens naar New York meegingen, om daarna vandaar naar Europa over te steken.

PRETTIG VAREN

De Roever: 'Het was over het algemeen wel prettig varen, maar wij kwamen nooit in Holland en als er iets gerepareerd moest worden of het schip moest dokken, gebeurde dat in New York. In oktober 1906 vertrok ik weer vanuit Paramaribo met bestemming Curacao, waar ik nadere instructies zou ontvangen over de haven waar wij vracht voor New York moesten laden. Het ruim van de 'Oranje Nassau' was helemaal leeg. De enige lading was een grote klomp goud die in New York moest worden afgeleverd. Ik zag er echter geen enkel bezwaar in om met een lege boot te vertrekken, omdat het schip meer dan voldoende stabiliteit had, de schroef ook bij een leeg schip nog bijna geheel onder water was en er dus wat de manoeuvreerbaarheid geen enkel bezwaar was. Een reden om geen ballast in te nemen was ook dat de 'Oranje Nassau', een schip dat al 23 jaar oud was, niet voor waterballast was ingericht. Men zou dus genoodzaakt zijn geweest losse ballast zoals zand en stenen in te nemen en die waren in die tijd in Paramaribo moeilijk te krijgen en dan nog tegen een hoge prijs.'

Kapitein De Roever en zijn bemanning aanvaardden de reis naar Curacao in het volste vertrouwen. De oversteek verliep ook vlot, begunstigd door prachtig weer en een gunstige wind en stroom liep het schip buitengewoon hard. Daardoor werd reeds op 12 oktober in de middag Klein Curacao gepasseerd, zodat de bemanning alle hoop koesterde nog vóór zonsondergang de haven van Willemstad te kunnen binnenvaren. In die tijd werden schepen na zonsondergang niet meer binnengelaten en bleef de schipbrug gesloten voor alle scheepvaartverkeer. De loodsen werkten niet in de avonduren en om te zorgen vóór zonsondergang binnen te zijn, had kapitein De Roever al in de verte de loodsvlag laten hijsen. Maar toen hij vlak voor de haveningang de machines stopte en de stoomfluit liet blazen, bleek dat er geen loods kwam opdagen, ondanks het feit dat de zon nog hoog aan de hemel stond.

BUITEN BLIJVEN

'Bij zonsondergang, toen de kapitein ervan overtuigd was dat men het schip niet meer op dezelfde dag zou toelaten, zat er niets anders op dan de 'Oranje Nassau' van de kust te verwijderen. Daar men vanwege de diepte voor de kust van Curacao niet kan ankeren, was men aangewezen op twee manoeuvres, ofwel het schip op voldoende afstand laten drijven, of het 'gaande houden', m.a.w. de motoren laten draaien. Kapitein De Roever gaf de voorkeur aan dat laatste, omdat het schip dan steeds manoeuvreerbaar zou zijn, voor het geval er andere vaartuigen in de buurt mochten komen.

Besloten werd gedurende de nacht met langzaam lopende machines zes uur richting Zuidwest te koersen en daarna te keren om 6 uur Noordoost aan te houden. Het was prachtig weer, men kon van boord de lichten van Willemstad zien en nadat hij de wacht van 12 tot 4 had overgedragen aan de eerste officier, ging kapitein De Roever te kooi.

Hij kon in de verste verte niet vermoeden dat hij binnen enkele uren zijn schip zou verliezen in een ongelijke strijd tegen de elementen.

Tegen vier uur in de ochtend kwam de eerste officier kapitein De Roever waarschuwen dat het ontzettend hard regende en dat hij niets meer van de Curacaose kust kon zien. De Roever ging onmiddellijk naar de brug en besloot het schip, dat nog steeds richting N.O. voer, dus op de wal aan, bakboord van de wal af te draaien. Hij vertelt verder: ' Ofschoon wij wel wisten dat Curacao steil uit zee oprees en er op betrekkelijk korte afstand van de kust reeds een grote diepte was, oordeelden wij het toch niet raadzaam in de huidige koers door te blijven lopen. Ik commandeerde dus 'hard bakboord uit' doch daar het schip tengevolge van de langzame vaart slechts zeer weinig wilde loeven, zette ik de telegraaf op 'volle kracht vooruit'. Terwijl wij hiermee bezig waren, zagen wij tot onze ontsteltenis het donkere, hoge land door de dikke regen heen voor de boeg aan stuurboordzijde opdoemen. Tot overmaat van ramp begon de wind hand over hand aan te wakkeren en waarschuwde de machinist dat er geen voldoende stoom op de ketels was om volle kracht te draaien. Ik gaf opdracht alle hens aan dek te halen en zoveel mogelijk te stoken, daar wij anders gevaar zouden lopen aan de grond te raken.

Daar het schip door de steeds heviger wordende windvlagen steeds weer afdreef en wij de brekers al op de rotsen konden horen slaan, begreep ik dat wij op deze wijze niet veel opschoten en besloot ik te trachten het schip vrij van de kust te houden door hard achteruit te varen. De telegraaf werd op 'volle kracht achteruit' gezet, tergend langzaam verminderde de vooruitwerking van de machines en het duurde enige tijd voordat de 'Oranje Nassau' inderdaad achteruit begon te gaan.

ROTSEN

Intussen konden wij de branding tegen de kust duidelijk onderscheiden en ook stenen en koraalrotsen op korte afstand van het land bespeuren. Aan stuurboordzijde zagen wij een in zee uitstekende landtong en als wij deze zouden kunnen klaren, kregen wij de ruimte.

Daar de machine nu eindelijk iets williger begon te draaien en het achterschip ook in de wind en zee op begon te zetten, meende ik een ogenblik dat 20het ons zou lukken. Maar het scheen alsof de elementen het erop voorzien hadden hun prooi niet los te laten, want juist op dat ogenblik kwam er een windvlaag met orkaankracht opzetten die het achterschip weer teruggooide en het hele schip dreigde aan stuurboordzijde op de kust te werpen.

Veel tijd tot nadenken was er in deze hachelijke positie niet en ik nam het kort besluit, teneinde te voorkomen dat wij dwars op de kust geworpen zouden worden met, als noodlottig gevolg, verlies van schip en wellicht van mensenlevens, om de 'Oranje Nassau' zelf op het strand te zetten.

Ik zette daarom de telegraaf weer op 'volle kracht vooruit', koos een naar mijn mening minder rotsachtig plekje uit, stuurde daar op aan, en enkele minuten later schoof de 'Oranje Nassau' met de voorsteven op het strand, onder een hoek van ongeveer 45 graden met de kust. Ik liet de machine nu op volle kracht vooruit draaien met het roer hard over stuurboord, want aan stuurboordzijde staken verscheidene stenen en venijnige koraalspitsen in de branding soms boven water uit en wind, en zee waren voortdurend hard van bakboordzijde. Het was dus zaak te trachten het achterschip en daarmee de schroef en roer vrij van deze gevaren te houden. Ik wist dat ons oude schip een massief-ijzeren voorsteven had, die dus heel was kon verdragen en ik het op deze manier, als de machine tenminste geen dienst weigerde, desnoods enkele uren zou kunnen volhouden totdat er assistentie zou komen opdagen of de wind en zee zouden afnemen. Wij zouden dan waarschijnlijk met betrekkelijk geringe schade het schip weer vlot kunnen krijgen. Maar de mens wikt, doch God beschikt, luidt het gezegde en dit zou ook in ons geval bewaarheid worden.

Het was intussen begonnen te dagen en daar de regen nu minder dik was geworden, konden wij op enkele mijlen afstand het Fort Ansterdam zien, zodat een noodsein werd gehesen in de hoop dat dit vanaf het fort zou worden opgemerkt. Ik wist weliswaar dat er geen sleepboten waren, doch het zou kunnen zijn dat er een of ander schip in de haven lag, dat zich geroepen voelde om aan ons noodsein gevolg te geven. Maar het enige resultaat was dat er enige mensen op het strand kwamen kijken, die ons op geen enkele manier konden helpen.

Het zal ongeveer negen uur in de ochtend zijn geweest, toen wij aan stuurboordzijde een stoomschip in de verte zagen aankomen. Kort daarna herkenden wij het als een van de schepen van onze maatschappij, afkomstig van Haiti en op weg naar Curacao. Maar inplaats van de gebruikelijke route om de westelijke punt te volgen, kwam het ditmaal be-Oosten Curacao langs, waarschijnlijk ook in verband met de slechte weersomstandigheden.

Wij zetten meteen een sein op dat wij een tros op ons achterschip wensten om zo uit onze benarde positie te geraken, maar ofschoon men ons wel zag en het sein kon verkennen, stoomde het schip door naar de haven en liet ons in de steek. Later vernam ik dat men bang was geweest zelf op het strand vast te lopen.

Er zat dus niets anders op dan door te blijven manoeuvreren totdat de orkaan zou

Vervolg op pag.10

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse

LAYOUT: Solange Isselt

Associatie met Oost Europa slechts een kwestie van tijd

Een demonstratie op het historische Wenceslao-plein in de Tsjechische hoofdstad Praag.

PRAAG.- "De daad van jan palach is niet vergeefs geweest. Wij hebben een tijd voor ons, waarvan hij gedroomd heeft. Het is nu aan ons om die droom in realiteit om te zetten". Dit heeft president Vaclav Havel van Tsjechoslowakije onlangs tot een duizendkoppige menigte gezegd tijdens een bijeenkomst ter nagedachtenis van Jan Palach.
Deze student pleegde op de dag af 21 jaar geleden zelfverbranding uit protest tegen de onderdrukking van de 'Praagse lente' in augustus 1968 door troepen van het Warschau Pact onder aanvoering van de Sovjetunie. Havel legde een krans bij het ruiterstandbeeld op het Wenceslasplein in het centrum van Praag.
Vorig jaar was de acteur Vaclav Havel nog tot vier maanden gevangenisstraf veroordeeld omdat hij had meegedaan aan een samenkomst ter gelegenheid van de 20e verjaardag van Palach's zelfverbranding.

Dit jaar had voor het eerst een officiële herdenking plaats op het in Jan-Palachplein omgedoopte Plein van het Rode leger langs de rivier de Moldau voor het Rudolfinum, het vroegere parlementsgebouw en de letterenfaculteit waaraan Palach, die 21 geworden is, studeerde. In verscheidene kerken werden missen gelezen, terwijl alle kranten artikelen aan de student wijdden.
De Franse acteur Yves Montand reikte de Jan-Palachprijs uit aan de onafhankelijke bond van Tsjechoslowaakse studenten "om diens bijdrage aan de diepgaande veranderingen in het systeem in Tsjechoslowakije". Deze prijs is in 1979 ingesteld door de Parijse steungroep van Charta '77, de Tsjechoslowaakse beweging voor de mensenrechten. Voor het eerst in elf jaar is de prijs nu in Praag uitgereikt.

30 MILJARD NODIG

Om de economie in Oosteuropese landen op te trekken naar het peil in West-Europa is de komende vijf à tien jaar minstens dertig miljard gulden per jaar nodig. Bovendien zou de Europese Investeringsbank nog eens tien miljard gulden aan zachte leningen moeten verstrekken.
Dat verklaarde de voorzitter van de Europese commissie, Jacques Delors, Straatsburg. Het is de eerste keer dat een leidend Europees politicus concreet aangeeft welke kosten er voor de EG-landen zijn verbonden aan het proces van democratisering in Oost-Europa. Hij maakte meteen duidelijk dat de hulp aan Oost-Europa niet kan worden gefinancierd uit de huidige EG-begroting van ruim honderd miljard gulden per jaar.
Delors, die in straatsburg het werkprogramma van de commissie voor de komende twaalf maanden presenteerde, kondigde dan ook aan dat de commissie op korte termijn voorstellen zal doen "ter aanpassing van de gemeenschapsinstrumenten aan de nieuwe situatie.'

HISTORISCH AKKOORD

Op grond van de afspraken die de twaalf regeringsleiders in februari 1988 hebben gemaakt kan de commissie tot 1992 maximaal 1,4 procent van het bruto nationaal produkt in de twaalf lidstaten als EG-bijdrage op- gen. Volgens Delors is er "even plechtig en historisch akkoord nodig om de solidariteit in Europa en met de hele wereld te concretiseren."
Ook EG-commissaris Frans Andriessen (buitenlandse handel) zei dat de EG nieuwe meerjarige beleidsinstrumenten nodig heeft om aan de vraag om hulp uit Oost Europa te voldoen. Andriessen, net terug van een bezoek aan Tsjechoslowakije, Bulgarije en Roemenië, denkt daarbij aan sectoren als de verstrekking van exportkredieten en de bevordering en bescherming van particuliere investeringen.
Volgens de Nederlandse commissaris moeten de EG ministers van Buitenlandse Zaken positief reageren op de verzoeken uit Praag, Sofia en Bukarest om eveneens in aanmerking te komen voor het hulpprogramma dat de commissie namens 24 westerse industrielanden heeft opgezet voor Polen en Hongarije.

TOEKOMSTMUZIEK

Een confederatie van alle Europese landen, zoals die door de Franse president Mitterrand is gesuggereerd, is voor Delors nog verre toekomstmuziek. De EG moet eerst verder op de weg naar economische en monetaire unie en vervolgens een politieke unie tot stand brengen.
In zijn jaarlijkse "troonrede" voor de leden van de Europese volksvertegenwoordiging ging Delors uitgebreid in op de politieke gevolgen die de eg volgens hem aan de gebeurtenissen in het oostblok moet verbinden. Hij pleitte voor een drastische herziening van de huidige politieke samenwerking tussen de twaalf. De EG moet niet alleen reageren op de gebeurtenissen in de wereld, maar overgaan tot het formuleren van "essentiële gemeenschappelijke belangen". Op grond daarvan kan de gemeenschap vervolgens zelf initiatieven nemen.
Volgens de commissievoorzitter moet de EG het voortouw nemen bij de besprekingen over economie en mensenrechten in het kader van de conferentie over veiligheid en samenwerking in Europa. De CVSE-conferentie over economie, die in maart in Bonn wordt gehouden, wordt een eerste test, aldus Delors.
De uitspraken van Delors zijn opmerkelijk positief begroet door de Westduitse bondskanselier Helmut Kohl. In een toespraak in Parijs, waar voor de toon kennelijk in overleg tussen Bonn, Brussel en Parijs was gezet, zei Kohl dat er "vormen van associatie moeten komen, die de hervormingsgezinde landen in Midden- en Zuidoost Europa zo dicht mogelijk bij de eg brengen." Kohl bedankte Delors voorts voor zijn duidelijke uitspraken over wat hij noemde de "Europese roeping" van de DDR.
Volgens de Westduitse regeringsleider moet de EG voor Oost-Europa een gemeenschappelijk beleid uitstippelen, omdat een wedloop tussen de lidstaten uiteindelijk schadelijk zou zijn voor alle betrokkenen. Ook Kohl vindt dat de EG in het CVSE proces als een blok moet optreden. "We moeten samen streven naar een europese gemeenschap als kern van een toekomstige vredesordening, anders gezegd: van een Europese confederatie" aldus Kohl.

Pinochet laat talloze obstakels achter

Democratie in Chili alleen met steun van bevolking

SANTIAGO.- "De politieke obstakels die Pinochet heeft nagelaten maken de consolidatie van de Chileense democratie er niet gemakkelijker op. Alleen met de steun van het volk kan de regering daarin slagen. Ik hoop alleen dat zij niet teveel compromissen met de militairen aangaat."
Juan Pablo Cardenas, hoofdredacteur van het Chileense opinieblad "Analisis", blijft de politieke ontwikkelingen in zijn land ook tijdens het democratiseringsproces kritisch volgen. "We gingen er altijd van uit dat 'Analisis' zou blijven bestaan zolang Pinochet aan de macht was", verklaart hij. "Maar nu zijn we het meest toonaangevende blad in het land, dus is er geen reden om er mee op te houden." Hij bezoekt nu een aantal Westeuropese landen om voor zijn blad contacten te leggen met Chilenen in ballingschap.

Analisis werd in 1977 opgericht onder de hoede van de katholieke kerk, maar kwam vooral de afgelopen jaren tot volle bloei. "Dat was een verwarrende tijd", herinnert Cardenas zich. "Enerzijds liet de junta politieke partijen en oppositiebladen toe om haar internationale aanzien te verbeteren. Maar tezelfdertijd was de repressie nog even fel."
Een van de redacteuren van Analisis werd in 1988 door een doodseskader vermoord. Het jaar ervoor kreeg Cardenas wegens belediging van het staatshoofd een halfslachtige straf opgelegd: anderhalf jaar lang moest hij de nachten in de cel doorbrengen.

VOLHARDING

De junta had echter niet op de volharding van de vrije pers gerekend. Analisis werd vier keer verboden, maar dook telkens weer op toen de redacteurs op andere manieren hun werk voortzetten. Via de leiders van sociale en politieke bewegingen wist het de massa te bereiken, ondanks de concurrentie van de televisie en de officiele media. Inmiddels is met de verkiezingen van 14 december een christen-democratische president, Patricio Aylwin, aan de macht gekomen. Maar de militairen hebben nog veel valkuilen en voetangels op de weg naar de democratie achtergelaten. Als senator voor het leven en bevelhebber van de strijdkrachten tot het eind van de eeuw blijft generaal Augusto Pinochet over zijn land waken.
Sociale gerechtigheid, de afrekening met de schendingen van de mensenrechten van de junta en het terugdringen van de rol van de militairen zijn volgens Cardenas de belangrijkste taken waarvoor de nieuwe regering zich gesteld ziet. Over dat laatste is hij redelijk optimistisch. "Delen van het leger hebben zich al bereid getoond met het nieuwe bewind samen te werken. De luchtmacht en de militaire politie erkennen het gezag van de burgerpresident, en de marine deed dit na druk van haar eigen officieren. Daarnaast hebben de strijdkrachten in overleg met aylwin het militaire statuut teruggedraaid, dat hen tot dusver een absolute macht gunde." Aylwin zit nog wel opgescheept met Pinochets ondemocratische grondwet van 1980, maar een deel van de rechtse fractie in de senaat is bereid om met de democratische minderheid een grondwetswijziging door te voeren.

TEGENSTAND

De meeste tegenstand verwacht Cardenas bij de vervolging van militairen die zich aan schendingen van de mensenrechten schuldig hebben gemaakt. Het leger zal de verantwoordelijken moeten straffen wil het zijn prestige onder het volk herwinnen. Maar Cardenas vreest dat de politici uiteindelijk van vervolgingen zullen afzien omwille van de lieve vrede, net als in Uruguay en Argentinië. "Daarom moeten de sociale organisaties het volk mobiliseren om zo een kloof tussen volk en politici te voorkomen." Die organisaties hebben de afgelopen jaren aan de basis het verzet tegen de dictatuur aangewakkerd en to de eerste grote protestdemonstraties aangezet. De samenwerking met de centrumpartijen, die bereid waren met het regime te onderhandelen, was niet altijd even gemakkelijk. "De politieke partijen hebben de afgelopen jaren aan invloed ingeboet. Sommigen van hen, zoals de communistische partij, dreigen te verdwijnen als zij zich niet vernieuwen."
"Daarentegen is de jonge generatie politici juist bereid tot meer samenwerking, zegt Cardenas. "Hierdoor worden de tegenstellingen tussen centrum- en linkse partijen, die mede de coup van 1973 mogelijk maakten, nu op een meer verantwoordelijke wijze geuit".
Het politieke landschap in Chili zou er over enige tijd geheel anders uitzien. "de oude partijen moeten af van hun verstarde ideologieën, zoals het marxisme-leninisme of de christen-democratische dogma's van voor 1973. Maar bovenal moet er een democratische structuur komen waardoor de bevolking rechtstreeks aan het politieke proces kan deelnemen. Uit de sociale bewegingen zou een krachtige volkspartij kunnen voortkomen, naar het voorbeeld van de arbeiderspartij van expresidentskandidaat "Lula" in Brazilië."
Voor de generaals, die gewaarschuwd hebben dat zij geen heropleving van het marxisme zullen dulden, is Cardenas niet bang. "Het leger zal de confrontatie met het volk niet meer aangaan. De afgelopen jaren is toch aangetoond dat de militairen die niet kunnen winnen."

GEN. AUGUSTO PINOCHET heeft heel wat obstakels achtergelaten voor degenen die in Chili de democratie moeten gaan herstellen.

Salvadoraanse president bij Newyorkse kardinaal

■NEW YORK - President Alfredo Cristiani van El Salvador (links) ging tijdens zijn bezoek aan de Verenigde Staten ook naar de aartsbisschop van New York, kardinaal John O'Connor (rechts). Met hem had hij een gesprek onder vier ogen. (AFP-satellietfoto)

Scepsis over ontvoering groeit

Verdwenen Moslimleider komt boven water

GRENOBLE/PARIJS - Op even raadselachtige wijze als hij onlangs is verdwenen, is Abdul Farid Gabteni, oprichter en leider van de kleine fundamentalistische Moslimvereniging 'La voix d'Islam' (de stem van de Islam) opgedoken in Grenoble.

Gabteni heeft de justitie in Versailles telefonisch laten weten dat de ontvoering niet langer dan 24 uur heeft geduurd en dat hij sindsdien bij kennissen in Grenoble heeft gelogeerd. Volgens de Moslimvereniging zouden drie politiemannen in burger Gabteni en zijn vrouw vrijdagmiddag hebben aangehouden op een paar honderd meter van zijn woning in Grigny bij Parijs. Hij was toen onderweg naar Parijs om de laatste voorbereidingen te treffen voor een rouwbijeenkomst ter ondersteuning van de 'Islamitische martelaren in Azerbajdzjan' voor de ambassade van de Sovjetunie. De politie had die demonstratie verboden.
Toen 'La voix d'Islam' de bijeenkomst toch doorzette, werden zestig betogers gearresteerd. Voor de aanhangers van de organisatie stond daarmee de ontvoering van Gabteni en zijn vrouw als een paal boven water. Zij beschuldigden de geheime diensten van Frankrijk en Israel ervan de ontvoering op touw te hebben gezet. Ondanks de nodige twijfels gelastte de procureur in Versailles een onderzoek.
Het plotselinge opduiken van Gabteni heeft de scepsis vergroot, temeer daar hij een schuld heeft van een miljoen francs (330.000 gulden), vooral aan de PTT. De Moslimleider, die persoonlijk aansprakelijk is, had de gewoonte een niet aflatende stroom telegrammen met religieuze boodschappen en politieke verklaringen te doen uitgaan. De politie sluit niet uit dat Gabteni zijn verdwijning in scene heeft gezet om aan de deurwaarders te ontkomen.

FELIX DE ROOY voelt zich opgelucht nu zijn verzameling negrophilia eindelijk op een prachtige manier is tentoongesteld. De Rooy: 'Het is een collectie waar ik zeven jaar over gedaan heb en in die zeven jaar ben ik door een heleboel processen gegaan. Allereerst moest ik het materiaal dat ik onder ogen kreeg, innerlijk verwerken om er op een creatieve manier mee om te kunnen gaan. En dan waren er de processen naar de witte westerse maatschappij toe waar ik de collectie wilde tonen en dat riep heel wat weerstanden op, maar het bracht ook inzichten met zich mee. Dat heeft het uiteindelijk mogelijk gemaakt dat het vandaag tentoongesteld kan worden voor een zo groot mogelijk publiek'.

De verzameling noemt Felix de Rooy een verzameling negrophilia. 'Dat woord betekent eigenlijk negerliefde. Het is een beetje cynische titel, want het meeste van het materiaal zou je negrophobia moeten noemen, dat is angst voor de negers. Het zijn allemaal afbeeldingen en voorwerpen waar zwarte mensen op te zien zijn, gemaakt door witte mensen.

= door Jos de Roo =

STEREOTIEPEN HEBBEN SLECHTE UITWERKING

Felix de Rooy over Negrophilia:

Je medaille wordt je brandmerk

VAN 15 DECEMBER 1989 tot 26 augustus 1990 is het Tropenmuseum in Amsterdam de plaats waar de westerse mens zichzelf in de spiegel kan bekijken. Dat kan bij de expositie 'Wit over zwart' gehouden, die beelden bevat van zwarten in de westerse populaire cultuur. Het tentoongestelde materiaal zegt weinig over zwarte mensen en veel over de witte makers. Misschien ook dat daardoor de samenwerking tussen de verzamelaar van de voorwerpen, Felix de Rooy, en de mensen van het museum niet altijd probleemloos verliep. Het museum wist aanvankelijk niet goed raad met de collectie en liet een studie verrichten naar de wetenschappelijke waarde ervan. Jan Nederveen Pieterse concludeerde dat De Rooy's verzameling waarde had en hij bracht structuur in het materiaal aan. Deze maand verschijnt zijn boek erover, die een achtergrond schetst van het steeds terugkerende beeld van zwarten als bedienden of entertainers. Hoezeer het museum schroomt om de tentoonstelling op grote schaal aan te bevelen, blijkt uit het feit dat het niet wordt aangemoedigd om de expositie in klasseverband te bezoeken. Men vreest dat het materiaal averechts zal werken op kinderen, zodat het latente racisme manifest wordt.
De tentoonstelling ontleent zijn kracht aan de grote hoeveelheid materiaal. Wie eerst nog wel eens in de lach schiet om de stupiditeit van een enkele afbeelding, vergaat het lachen al snel, omdat overduidelijk wordt dat het allemaal deel uitmaakt van een systeem van onderdrukking, ongelijkheid en rassenwaan.

'Alles wat me onder ogen kwam heb ik verzameld en op die manier ontstonden twee heel belangrijke lijnen. Een historische lijn van de aanwezigheid van zwarte mensen binnen de westerse maatschappij vanaf de slavernij tot en met vandaag en de andere lijn geeft inzicht in de manier waarop de zwarte mensnen gedurende de geschiedenis zijn afgebeeld. Het blijkt dat men hele sterke stereotype gedachtes had over zwarten, voorkomend uit *schuldgevoelens*, uit *agressie*, uit een relatie van *macht en vernedering*'.
'Het grootste en het ergste racisme is eigenlijk gekomen na de slavernij. Uit de tijd dat de slavernij aan de gang was, zie je heel weinig afbeeldingen van zwarte mensen, want ze werden überhaupt niet gezien als mensen'.

SUPERIORITEIT

'Pas bij de ontwikkeling van acties tegen de slavernij, het abolitionisme, werden zwarte mensen getekend en in beeld gebracht, meestal als slachtoffers van witte mensen die met geketende armen opkeken naar witte mensen en smeekten om vrijgelaten te worden. Op die afbeeldingen zijn witte mensen superieur aan zwarte mensen'.
'Ik heb me afgevraagd waar dat beeld vandaan komt. Als je gaat verzamelen, dan krijg je hele oude prenten. In het prentenkabinet ligt het materiaal van de wereldbeelden, daar kom je terecht bij kaarten uit de Gouden Eeuw, toen Europa zichzelf zag als het centrum van de wereld waar de rest van de continenten voor neerboog en *hun waren aanbood*'.
'Een heel mooi voorbeeld hiervan dat is gebruikt voor de tentoonstelling, is een reproduktie van de tempaan op het paleis op de Dam. Daar wordt Amsterdam als stedemaagd, als Europa Regina, aanbeden door de andere continenten en vanuit die superioriteitsgedachte kwam men tot slavernij'.

DIERLIJK

'Deze slavernij werd onderbouwd door andere beeldvorming, die van de etnografie. Er werden reizen gemaakt naar Afrika, er werden tekeningen gemaakt en er werden boeken over uitgegeven met 'nauwkeurige' beschrijvingen van het land, de bevolking, de fauna en de rivieren. De tekenaars zagen bijvoorbeeld een zwarte Afrikaan met een masker waar hoorns op zaten.
Op de tekening kreeg je dan gehoornde mensen, zodat de beelden die in Europa golden als een nauwkeurige beschrijving, beelden waren van wilde gehoornde mensen. Doordat zij hoorns hadden en ook nog in een continent woonden waar de dieren totaal nieuw waren voor Europeanen, werd er onmiddellijk een associatie gemaakt met het dierlijke van de Afrikaan en die gedachte werd heel populair en ze bestaat nog steeds. In kinderboeken voor witte kinderen zijn de negers altijd heel gevaarlijk, maar ze zijn tegelijkertijd heel dom. Ze zijn gevaarlijk, want je moet *uitkijken dat je niet in de kookpot terecht komt,* maar gelukkig zijn ze zo dom, dat de slimme witte mensen er altijd aan kunnen ontsnappen'.
'Niet alleen de slimme witte mensen zijn slimmer dan de domme negertjes, maar ook hun dieren zijn dat. Je hebt kinderboeken waarın Lepeloor van Hasesteyn, een haas, slimmer is dan de negers; je hebt twee aapjes, Okki en Dokki, die zijn slimmer dan de negers; je hebt twee hondjes die in Afrika komen en daar slimmer zijn dan de negers. Dit aspect stamt uit de slavernij en het is tot in de jaren tachtig een heel populair beeld van de negers'.

WILDEN

'Naast de associatie met het dierlijke, worden ze ook geassocieerd met heel erg gevaarlijk en wild. Dat komt uit de periode van het kolonialisme, toen Afrika werd verdeeld door de Europese landen. Men vond dat Afrika een woest en wild continent was, het had zelf geen geschiedenis, dus had het witte mensen nodig als Livingstone en Stanley en missionarissen die het donkere continent openden voor de beschaving en de westerse religie'.
'De zwarte mensen lieten dat niet zomaar over zich heen gaan, dus er waren hele heftige oorlogen tussen Europese kolonisten en Afrikaanse bevolkingsgroepen. Toen kreeg je in Europa het beeld van de woeste, wilde Afrikaan, een gevaarlijke man, die eigenlijk de vijand is van de westerse beschaving en van de witte mensen. Je ziet dan plaatjes van Europa die als een schone reine maagd flauw is gevallen onder het zwarte monster dat haar heeft besprongen en dat Afrika heet.
Terwijl de realiteit was dat Europa de agressor was en *Afrika het slachtoffer*. Je krijgt een totaal vertekend beeld dat Europa schiep ook vanuit economische-politieke redenen'.

BEDIENDE

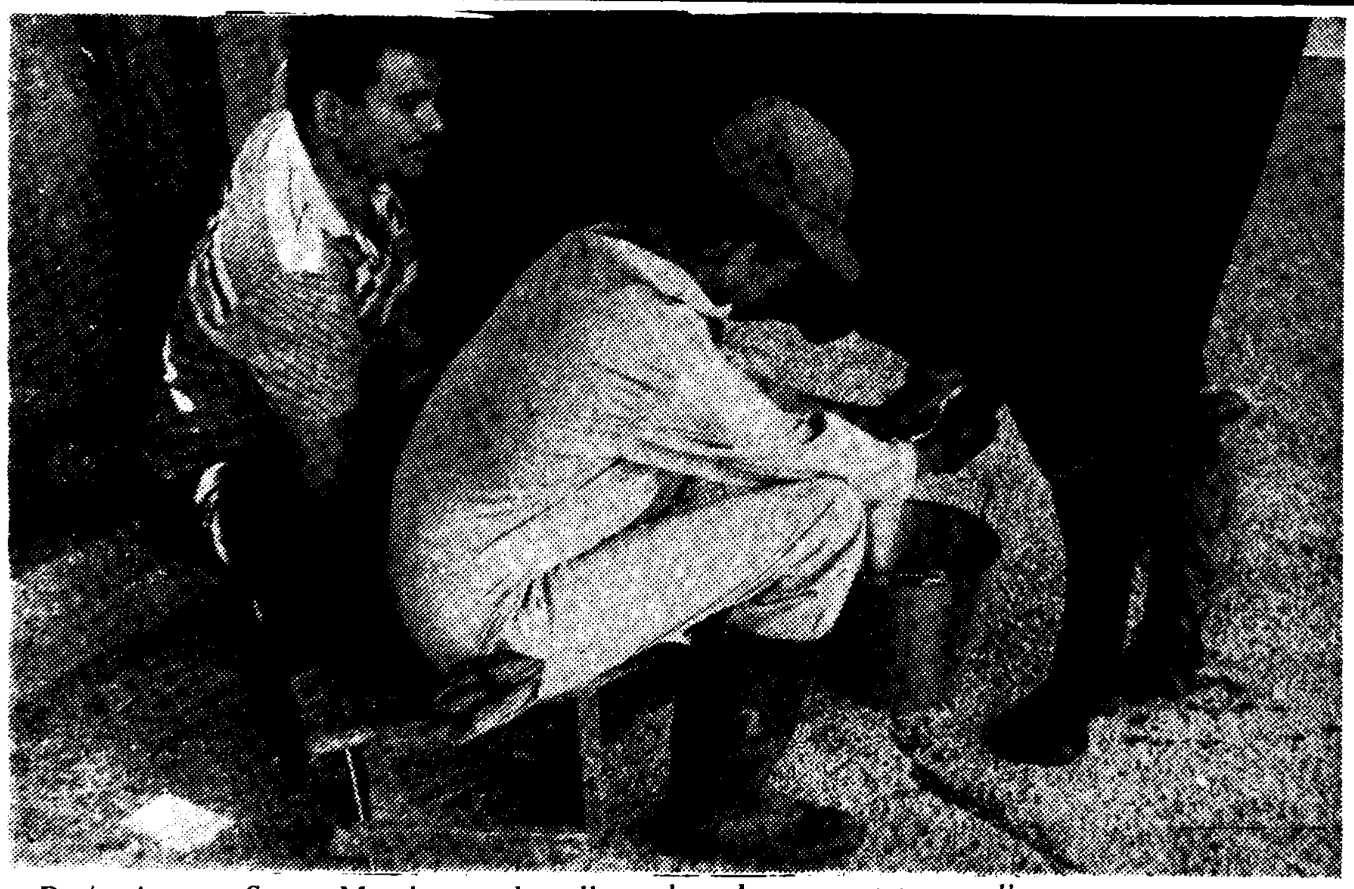
'Door een heel beroemd boek van het abolitionisme, *De hut van Oom Tom*, is na de afschaffing van de slavernij een ander stereotiep in omloop gekomen dat tot de dag van vandaag wordt gebruikt. Het is het stereotiep van de gelukkige bediende, de goede neger die heel lijdzaam de slavernij ondergaat en ook nooit van plan is zijn meester en meesteres in de steek te laten. Het is natuurlijk een enorm prettige gedachte voor de witte wereld om een fantasiefiguur te creëren van iemand die je kan onderdrukken, maar die tegelijkertijd ontzettend loyaal is en die je nooit in de steek zal laten.
Dat beeld is heel belangrijk geworden voor Europese mensen, want iedere keer als ze zwarte mensen afbeeldden, moesten het bedienden zijn, *heel dienstbaar*'.

BRANDMERK

'Tegenwoordig heb je er stereotiepen bij, waar ik me tegen verzet. Het is niet zo dat zwarte mensen niet goed kunnen dansen, niet goed kunnen zingen, niet goed zijn in sport en niet aantrekkelijk zijn en heel goed in bed, maar als dat de *enige* eigenschappen zijn die een ras en een cultuur kunnen hebben binnen de hele waaier van menselijke eigenschappen, dan worden die 'geweldige' eigenschappen in plaats van een medaille, je brandmerk, want je kan je daarbuiten niet manifesteren'.
'Een mooi voorbeeld daarvan kwam ik onlangs te weten. Er werd een reclamespot gecast over een meeting van bankdirecteuren. Ik vroeg toen of het mogelijk was dat zwarte modellen zich inschreven om als bankdirecteur te kunnen fungeren. Er werd hard gelachen en gezegd: 'Dat is absoluut niet mogelijk want zwarten kunnen toch geen bankdirecteuren zijn. Dit voorval is heel tekenend voor de situatie van zwarte mensen in de witte westerse maatschappij en voor de stereotiepen die hem duidelijk hebben belemmerd'.
'Er komen nu al een paar decennia lang zwarte mensen naar Europa. In principe komen ze in een cultuur die een fantasiebeeld van hen heeft gemaakt, zodat ze twee dingen kunnen doen: ze kunnen er tegen in opstand komen en dus worden buiten gesloten, of ze kunnen er tegen assimileren en dus gaan voldoen aan de fantasieën van die maatschappij'.

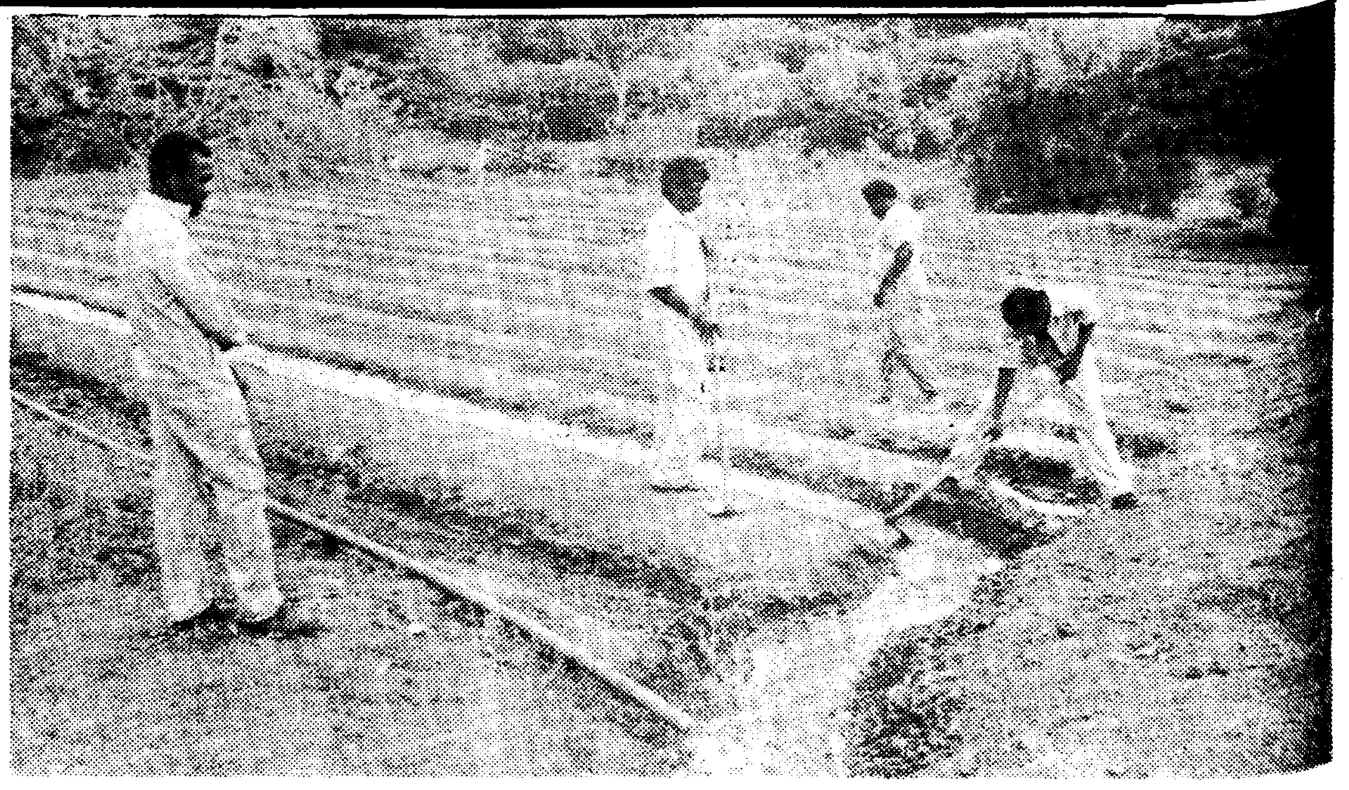
SCHOOLMATERIAAL

'Stel je nou eens voor dat een zwart jongetje of meisje hier in Nederland opgroeit. Hoe worden ze in het schoolmateriaal met beelden van zwarte mensen geconfronteerd? Uit de collectie blijkt dat ze zwarte mensen zien als entertainers, in de vorm van Michael Jackson, Prince en Tina Turner in de agenda's. Ze worden gezien als karikaturen in de familie Doorzon, waar je zwarte mensen ziet bij wie hun lippen de helft van hun gezicht vullen en die de sexuele lustobjecten in de familie zijn.
Dan zijn er ballpoints waar je op kunt drukken en dan komt er een naakte vrouw uit een palmboom tevoorschijn. Je hebt tassen, etuis en hangmappen met swingende, streetdansende, kauwgom blazende zwarte jongens. Je hebt schoolschriftjes met op de voorkant een witte zangeres en op de *achterkant* een zwarte. En er is nog een schriftje waar een Hollandse jongen iets kust en als je het schriftje open doet aan de achterkant, zie je de zwarte billen van een meisje. Dat zijn de beelden waar een schoolkind mee opgroeit'.
'Als je naar de televisie kijkt, ben je alleen maar te zien als je zo nodig koffie of chocola moet aanprijzen, of als ze een swingend iemand nodig hebben die al dansend door het beeld heen huppelt. Dat is volgens mij heel ernstig, want zwarte mensen kunnen in principe alles doen wat witte mensen kunnen. Ik vraag me af: Waar is het zwarte meisje met de stetoscoop? Waar is de zwarte bankdirecteur? Waar is de zwarte arts, de laborante? Dat soort beelden zie je niet'.
'Om in een uitgebalanceerde maatschappij te kunnen wonen met elkaar, moet je elkaar respecteren, en om elkaar te kunnen respecteren, moet je geloven dat ieder in principe dezelfde mogelijkheden heeft. Als je die mogelijkheden niet maakt voor elkaar, dan krijg je enorme maatschappelijke spanningen die de hele maatschappij kunnen ondermijnen op een heel destructieve manier'.
Aan het eind van de tentoonstelling hangt een grote reclame voor kleding waar een zwart en een wit meisje op voet van gelijkwaardigheid hun waar aanprijzen. Toch ziet Felix de Rooy dit als een grote uitzondering: 'Het is een prachtig thema: zwart en wit op voet van gelijkwaardigheid, de company die het doet is een van de weinige die het consequent probeert door te trekken.
Het idee om zwarte en witte mensen op één affiche te zetten, is natuurlijk al een hele tijd aan de gang. Aan de ene kant kun je zeggen: wat fantastisch. Maar als je goed kijkt, dan merk je vaak dat die zwarte jongen daar staat omdat hij een trompet in zijn hand heeft en dat die hele mooie zwarte dame er staat omdat ze de oorsprong is van de koffieboon. Dan ga je je toch wel afvragen of die beelden niet net zo destructief zijn als dat ze positief zijn. In principe is het het beeld van Oom Tom, het heeft geholpen om de slavernij af te schaffen, maar het heeft wel het stereotiepe van de hulpbehoevende zwarte man en vrouw opgeleverd'.
Felix de Rooy tot slot over de reacties op zijn expositie: 'De witte en de zwarte mensen die ik heb gesproken, waren heel enthousiast, omdat het zo verhelderend werkt om al die geïsoleerde elementen eens op een rijtje te zien. Die ene asbak die je ooit hebt gezien aarop je je sigaret op negerlippen moet uitdrukken, of die ene prentbriefkaart met een wilde Afrikaan erop, hebben niet zo'n impact als wanneer het allemaal in zijn totaliteit wordt getoond, dan zie je dat het allemaal kralen zijn van een hele lange ketting'.

...De koeien van Santa Martha worden elke ochtend om zes uur gemolken...

LANDHUIS SANTA Martha is op werkdagen te bezichtigen van 09.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 15.00uur. Degenen die geïnteresseerd zijn in de produkten van de sociale werkplaats kunnen contact opnemen met de sociale werkplaatsen via de telefoonnummers 641163 en 641559. Individuele bezoekers hoeven niet noodzakelijkerwijs een afspraak te maken om langs te komen. Voor groepen is aankondiging wel nodig. Er is zijn mensen belast met het opvangen en rondleiden van bezoekers van het landhuis.

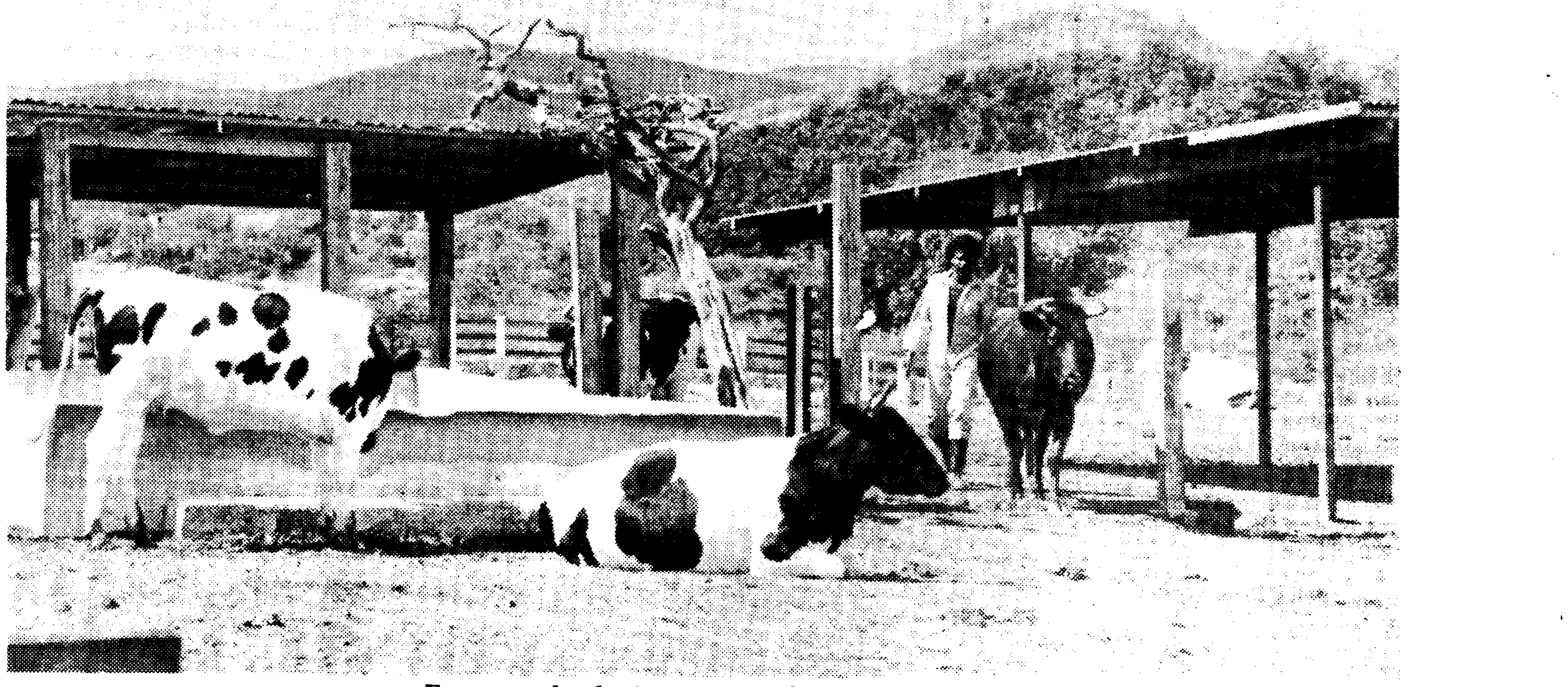
...'Coming soon': papaya's, kouseband en okers uit de warmoezerij...

MADE IN BANDA ABAO

Groot Santa Martha of waar komen de souvenirs vandaan

-Door Joel Labadie-

WILLEMSTAD — Het is misschien zelfbedrog, maar de weg naar Banda Abao lijkt warmer dan Banda Ariba. De uitgestrektheid, het gemis aan veel schaduwrijke bossen en de schaarse bebouwing lijken de felheid van de zon met een factor tien te vergroten. De rit naar landhuis Groot Santa Martha lijkt daardoor niet alleen langer, maar ook veel vermoei ender. In dat koloniaal monument aan het begin van de finale weg naar Coral Cliff Resort is de sociale werkplaats van de dienst Arbeidszorg ondergebracht. Gehandicapten, zowel lichamelijk als verstandelijk minder validen, maken in de werkgemeenschap onder meer aarden vaten, leren tassen en rietbekledingen. Ook wordt er aan landbouw gedaan. Wat een 'soft' onderwerp leek - de sociale sector heeft in de perswereld nu eenmaal de naam 'zacht nieuws' te bieden- blijkt een opmerkelijk centrum van bedrijvigheid te zijn. Vakantiegangers die van het bestaan van het afgelegen Groot Santa Martha zouden weten, zouden jacht maken op het veel te goedkope kwaliteitsleer en de enorme kleipotten van de pottenbakkerij. Een fotoreportage begint onverwacht bij het melken van een koe.

...Een van de dertig grote viervoeters wordt door arbeiders van de agrarische afdeling graag opgehaald om te laten zien hoe men een koe moet melken...

...Schilders werken aan de afronding van souvenirs...

De dertig koeien van Groot Santa Marta zijn machtige beesten, maar het zijn dieren met manieren. Een gehoornde die in Nederland (koeienland bij uitstek) ongetwijfeld Jannie 2 zou heten, laat zich gewillig de voeten binden terwijl zij in de ruif voer zoekt. Jongens die reeds voor ze op de sociale werkplaats kwamen, de agrarische sector kenden, worden te werk gesteld als verzorger van de dieren. Melken gebeurt eigenlijk om zes uur in de ochtend maar een en ander wordt ter illustratie graag in scène gezet.

VRIJWILLIG

In de sociale werkplaatsen zijn 134 arbeiders, hoofdzakelijk mannen, dagelijks bezig.

Elf van hen werken in de leerlooierij te Hato. 32 projectleiders, werkmeesters en assistent-werkmeesters begeleiden de groep. De sociale werkplaats Groot Santa Martha biedt ruimte aan personen die ongeveer een derde kunnen van waar een mens gemiddeld het vermogen toe heeft. Werken in de werkplaatsen is vrijwillig. Van dwang kan geen sprake zijn. De werkers komen van West-, Midden- en Oost-Curaçao.

Zij krijgen een vorming die hen weerbaar maakt voor herintrede in de samenleving. Doorstroming is de bedoeling, maar soms blijft iemand wat langer. Er is een groep die nooit weg zal gaan van Santa Martha, anderen bouwen een maatschappelijke weerbaarheid op en verlaten de werkplaats. Allen leren een bepaald ambacht aan.

Het werk dat zij verrichten wordt vergoed met een beloning van 152 per quinsena. Veel te weinig vindt de leiding van de sociale werkplaats. En wellicht is het dat ook.

Het landhuis draait op overheidsgeld en genereert door verkoop van eigen produkten ongeveer 100.000 gulden per jaar. Het centrum zelf zit er ook niet al te ruim bij, maar men zoekt naar nieuwe mogelijkheden.

Onder de bomen van de hof bouwt men een hoek waar toeristen terecht kunnen. Versnaperingen, een winkeltje met lokaal vervaardigde produkten, een ezelskar en wat papegaaien moeten de eilandgasten een aangenaam verpozen bieden. Volgens de jongste berichten ligt het werk stil, door te weinig stuwkracht van de begeleidende afdeling van de Dienst Arbeidszorg. Een door het landhuis in de arm genomen architect berekende de begroting en kwam lager uit dan de ambtenarij.

De boomgaard van het landhuis komt langzaamaan weer tot zijn recht. Joan en haar regensluier hebben in het voorbijwaaien een ravage aangericht. De vruchtopbrengst liep een klap op. Naast de hof hakken mannen watergeulen in de toekomstige warmoezerij De groentekwekerij moet straks jambo, promenton, kouseband en papaya leveren. De kleine plantenkwekerij richt zich op het stekken van planten het kweken van palmen en het werken met orchideeën.

MANGROVE-MANDEN

Mannelijke vlechters maken van mangroven manden die hun geld waard zijn. Andere vlechters onder wie ook vrouwen, repareren vlechtwerk van authentieke schommelstoelen. Menig particulier heeft zijn antieke stoelen naar de sociale werkplaats gebracht voor reconstructie. Andere meubels kan men ook naar Santa Marta brengen om ze te laten opschuren, polijsten en lakken. De meubelmakers reparen voor een habbekrats, zo heet het. De houtbewerkers, voornamelijk mannen, werken ook aan souvenirs. Van kokosschalen en kalebassen worden bijvoorbeeld 'drinklepels' gemaakt en drijfhout van de noordkust wordt fraai bewerkt. Gefiguurzaagd hout wordt door drie schilders voorzien van inheemse afbeeldingen.

REUZEPOTTEN

Een andere produktiesectie is de vervaardiging van aardewerk. De kleibereiders halen de grondstof kleischalie bij Brievengat achter Arawak Clay Products. Met de natuurklei kunnen de pottenbakkers aan het werk. Werkmeester Ronald de Palm en assistent Ronald Kook tonen opgeslagen aarden vaten. De vraagprijs ligt rond de 55 gulden terwijl marktprijzen van 180 gulden heel gewoon zijn. De gietklei-afdeling van Stanley Principaal haalt witklei uit Miami en giet daar artefacten van die na een glazuurbehandeling als huiskamerornament dienst kunnen doen.

Sociale werkplaats maakt mensen weerbaar en produktief

Edna Lucas heeft een groep leerbewerksters geleerd hoe geiteleer van de looierij te Hato versneden en genaaid moet worden tot fraai gekleurde tassen ontstaan.

'GIVE US THE TOOLS'

Uiteenlopende produktieeenheden geven Santa Martha haar kleine inkomsten. Naaste medewerker van de chef van de sociale werkplaatsen Stanley Engelhart, is Etienne Alvarez.

Op het landhuis houdt hij zich bezig met vorming van de tewerkgestelden en met de behartiging van hun belangen naar buiten toe. Dat houdt dus ook in soebatten om meer geld voor het project Santa Martha en om een verhoging van de lonen. Door de personeelsvereniging, die de belangen van de tewerkgestelden behartigt, en poogt te doen van de overheid nalaat, is een geheel uitgewerkt voorstel ingediend bij de gedeputeerde Isebia om de beloning te verhogen. Nu werken de arbeiders van Groot Santa Martha naast hun tweewekelijks basisloon met premies A,B en C afhankelijk van hun prestaties. Dat systeem zou aan de kant geschoven moeten worden vindt met te Banda Abao. Isebia had als eerste reactie 'sorry er is geen geld.' Dat in deze tijd van chipichipi's en loonsverhogingen een betere betaling van de arbeiders er niet inzat, schoot een klein aantal maanden geleden bij hem in het verkeerde keelgat tijdens een vraaggesprek. Hij denkt er nu nog steeds zo over: de eilandsoverheid zou meer aandacht moeten hebben voor de sociale werkplaatsen en de moeite die er is om rond te komen. "We hebben plannen zat voor Santa Martha en we kunnen ze uitvoeren ook, maar daar is geld voor nodig. Het klinkt cliché, maar zie het zo: give us the tools and we will finish the job."

...Mandenvlechten van mangrovenvezels...

= door Wim Rutgers =

Van Miep Diekman en Tonke Dragt

Twee "fantastische" nieuwe jeugdboeken verschenen

DE FANTASIE is weer helemaal terug in de jeugdliteratuur. Na en naast een sterk realistisch stroming die de grote en kleine gebeurtenissen van het alledaagse leven van jongeren beschreef, zagen we een tijdlang de modieuze kommer-en-kwel-literatuur, waarin elk probleem breed werd uitgemeten, als het maar eigentijds was. De 'normale' jongeren werden door deze auteurs vervangen door de 'problematische', die geconfronteerd werden met een veelvoud van maatschappelijke en persoonlijke ellende, zoals drugsproblemen, echtscheidingen van de ouders, ongewenste zwangerschappen, problemen thuis, handicaps van allerlei geestelijke en lichamelijke aard, slachtoffers van ongelukken, zelfmoordideeën enz. De hoofdpersonages overwonnen hun probleem soms, maar gingen ook ten onder.

Nu is er op dit soort boeken op zichzelf natuurlijk helemaal niets tegen; mits goed geschreven kunnen ze misschien in een aantal gevallen wel 'helpend' zijn, wat vaak de achtergrondidee vormde. Maar als je uitsluitend van dit soort werken leest, wordt het een beetje té. Vandaar dat ik de terugkerende fantasie tevreden begroet.

Als voorbeeld wil ik twee recente boeken noemen, van auteurs die beide tot de meest gelezene behoren, op de examenboekenlijsten op Aruba althans. Een klein jaar geleden verscheen Miep Diekmanns *Krik*, en heel recent Tonke Dragts *Het geheim van de klokkemaker*.

MIEP DIEKMANN
...soms onnodig grof...

COINCIDENTIE

Het gaat om twee auteurs die allebei al een groot, bekend en hooggewaardeerd oeuvre op hun naam hebben staan. Tonke Dragt wordt dit jaar zestig, Miep Diekmann per 26 januari vijfenzestig. Dat beide auteurs een deel van hun jeugd buiten Nederland, in Oost- en West-Indië, doorbrachten is niet meer dan een coïncidentie.

Beide boeken werden uitgegeven bij Leopold, beide bevatten ze sterke fantasie-elementen, in beide komen zowel volwassenen als kinderen als belangrijke personages voor. Beide sluiten ze aan bij heel traditionele literaire procédés.

Miep Diekmanns *Krik* varieert op het sprookjesgenre, van het 'er waren eens drie prinsen, die het grote rijk zullen erven nu de oude koning sterft...' Tonke Dragt stoeit met een tijdmachine, wat ook niet bepaald onbekend is in de (jeugd)literatuur. Het gaat natuurlijk niet om het al of niet traditionele motief, maar wat een vertellerauteur met zoiets doet.

RAAMVERTELLING

Tonke Dragt maakt van haar verhaal een raamvertelling, met twee geschiedenissen die nog weer als mogelijke varianten van elkaar fungeren binnen het totaal. In *Krik* wordt er een voor de rest van het gebeuren symbolisch verhaal als gesproken vertelling ingelast. Waar Tonke Dragt vooral het begrip 'tijd' problematiseert, speelt Miep Diekmann voornamelijk met de ruimte. Aan deze noties zijn sommige hoofdpersonnages zó onderworpen, dat ze bij beide auteurs niet eens meer een naam krijgen: de student, de oude man...

Tonke Dragt heeft in de eerste plaats een redeneer- en denkboek gemaakt, met een (groot woord) filosofische problematiek waar de knappe bollen onder de lezers van zullen genieten; Miep Diekmann heeft háár interesse consequent volgend, een sterk politiek boek geschreven, dat na de val van de Berlijnse Muur zelfs weer heel actueel geworden is.

Zonder verder op de inhoud in te gaan (ik wil het verhaaltje niet verklappen, het zijn typisch boeken die iedereen vooral eerst zèlf moet lezen voor hij/zij erover gaat praten) spreek ik mijn voorkeur uit voor *Krik* voor wat de thematiek, en voor *Het geheim van de klokkemaker* wat de presentatie betreft. Zoals gebruikelijk ondersteunen Tonke Dragts eigen illustraties de tekst voortreffelijk.

Tonke Dragt vind ik met alle verwijzingen naar heden- verleden- toekomst- gisteren- vandaag- morgen wel wat aan overgestructureerdheid lijden, Miep Diekmanns aandacht voor poep en pies en het soms onnodig grof taalgebruik doet in dit opzicht gedateerd aan.

De fantasie mág weer, maar ze wordt duidelijk niet gebruikt om onmogelijke kolderverhalen te schrijven (soms ook best heel leuk als bij Roals Dahl). Bij deze twee auteurs fungeert de fantasie als gangmakende inspiratrice voor een filosofsch of politiek probleem. Wie heel nauwkeurig leest zal in KRIK nog enkele elementnen uit de Arubaanse realiteit ontdekken, omdat Miep Diekmann haar boek op Aruba schreef. De literair-technische grapjes van Tonke Dragt, de politieke implicaties die Miep Diekmann verwerkt, maken beide boeken heel geschikt voor de literatuurles ter discussie, en natuurlijk voor de zo belangrijke examenlijst.

Miep Diekmann: Krik, Leopold, Amsterdam, 1989, 174 pp..geïll. door The Tjong Khing, omslag Marjo Starink

Tonke Dragt: Het geheim van de klokkenmaker of De tijd zal het leren of De tijd zal je leren, Leopold, Amsterdam, 1989, 102 pp.

Tragisch einde van een Bohemien

De verdoemde dichter Charles Baudelaire

ER WORDEN de laatste tijd heel wat levensbeschrijvingen gepubliceerd in allerlei vormen: biografieën, autobiografieën, pseudo-biografieën enz. Vooral in de laatste categorie: de namaakbiografie, weliswaar gebaseerd op authentieke gegevens, maar voor het grootste deel toch verzonnen door de schrijver ervan.

Er zijn al een aantal bekende voorbeelden, zoals de 'memoires' van Columbus, de 'autobiografie' van Hendrik VIII, het 'testament' van Oscar Wilde. Boeken waarvan iedereen weet dat ze voor het grootste deel verzonnen zijn, maar waarvan het moeilijk is aan te geven waar de feiten ophouden en de fictie begint.

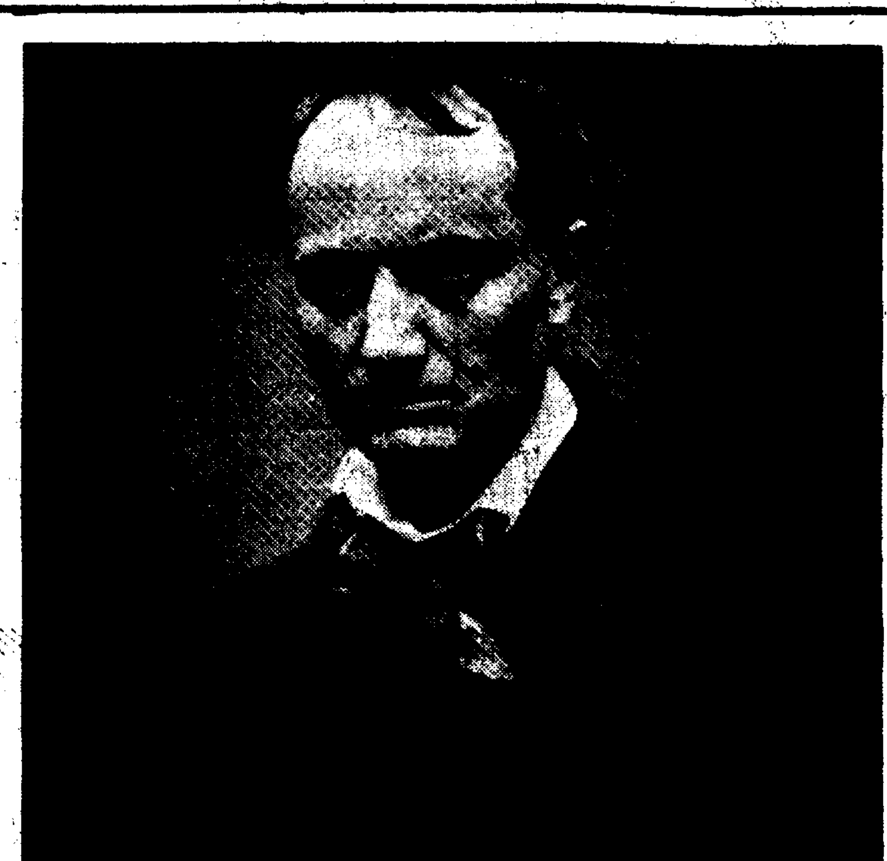
Dat is ook weer het geval bij 'De laatste dagen van Charles Baudelaire' geschreven door het Franse literaire enfant terrible Bernard-Henri Lévy. Onmiskenbaar zijn het de grote lijnen van Baudelaire's stervensproces, maar het waarheidsgehalte van de vele details waarmee Lévy

Rage autobiografieën wordt voortgezet

komt (hij volgt Baudelaire bijna van minuut tot minuut) blijft duister. Zeker voor wie niet volledig in de levensloop van de grote 19de eeuwse dichter is ingevoerd.

Het verhaal rond Baudelaire is vrij bekend. Aan het eind van zijn leven belandde deze spraakmakende, vergulde en tijdens zijn leven eigenlijk mislukte 'poète maudit', één van die talrijke Franse 'gedoemde dichters' in een derderangs hotelletje in Brussel. Hij was straatarm, overgeleverd aan drank, drugs en hoeren en vrijwel opgebrand door een syfilis in het laatste stadium.

Langzaam maar zeker wordt Baudelaire gek en begint hij zijn spraakvermogen te verliezen. Tot hij in 1867, 46 jaar oud, volkomen afgetakeld stierf. Wat zich precies heeft afgespeeld rond het ziekbed van Baudelaire, daarop gaat Lévy uitgebreid in.

CHARLES BAUDELAIRE
...'poète maudit'

OOGGETUIGEN

Lévy pakt de draad op wanneer de dichter weliswaar sterk is verzwakt, maar nog in staat is zijn tochten naar de kroeg en bordeel te ondernemen. Niet dat die vrolijk zijn. Een verwaarloosde man, in zichzelf mummelend en uitgejouwd door spelende kinderen, dat hij en alleen zijn overpeinzingen over de dichtkunst en het verleden tonen nog sporen van een weldenkend mens. Maar ook dat wordt per bladzijde minder.

Daarvan getuigen ook de ingelaste verklaringen van ooggetuigen-o.a. zijn vriend, de fotograaf Charles Neyt- die het einde al ziet naderen.

Toch is dat nog relatief ver weg. Pas na een lichte opleving, waarbij Baudelaire aan de verteller - die zich halverwege bekendmaakt als een aspirant 'poète maudit'- zijn laatste werk dicteert: een schimpende studie over België. Een laatste Baudelairiaanse ontbranding, waarbij zin en onzin van de literatuur aan de orde komen.

DENKBEELDEN

Om dat laatste is het Bernard-Henri Lévy natuurlijk voor een groot deel te doen. Want Baudelaires laatste ademtochten mogen dan wel een zekere dramatiek hebben - zinderend beschreven zijn ze in elk geval - het gaat toch meer om een anlayse van zijn denkbeelden. Wat drijft iemand bijvoorbeeld om zich jarenlang in de literaire kringen op te houden, wetend dat hij er niet welkom is? Vriendelijk te zijn tegen collega Victor Hugo en hem in stilte te haten? En tegen de verdrukking in te blijven dichten, ook al veroorzaakte 'Les fleurs du mal', zijn beroemdste werk, een regelrecht schandaal?

Het wordt dank zij Lévy wel wat duidelijker, maar niet helemaal. Dat hindert eigenlijk niet, want 'De laatste dagen van Charles Baudelaire' is op zijn minst een fraai geschreven fantasie, soms spannend, soms ontroerend en onthullend over het lot van onconventionele dichters in de vorige eeuw.

Bernard-Henri Lévy: 'De laatste dagen van Charles Baudelaire'. Vertaling: Sonja Pos en Miep Veenis. Uitgever: Bert Bakker.

W.B.

Niet alle ritme is poëzie....

Groteske uitspraken van Yerba Seku

= door drs.Henry Habibe =

IK HEB ONLANGS kennis genomen van de uitspraak van Yerba Seku (ps. van Richard Hooi) m.b.t. zijn veelschrijverij van de zogenaamde 'ritmische poëzie'. Carel de Haseth heeft deze uitspraak onder de loep genomen en heeft, heel terecht, daartegen stelling genomen. (Ñapa, 27/1/90) Waarom terecht?

Omdat Yerba Seku meent dat hij de dichters Pierre Lauffer en Elis Juliana naar de kroon kan steken, zonder dat hij bewezen heeft dat hij ook gedichten kan schrijven met het poëtisch gehalte als bij de vorige twee dichters.

In een interview, waarnaar De Haseth verwijst, zou Yerba Seku het volgende opgemerkt hebben: 'Zonder op te willen scheppen kan ik zeggen dat er op Curaçao geen enkele dichter is die meer heeft geschreven of die meer heeft opgetreden dan ik. De beroemde Pierre Lauffer niet. En ook de beroemde Elis (sic) Juliana niet. Die beide heren hebben bij elkaar niet eens tien ritmische gedichten geschreven. Yerba Seku schreef er inmiddels al meer dan vijfhonderd'. (ik citeer uit het artikel van De Haseth).

Deze uitspraak dient nader bekeken te worden, omdat het in de eerste plaats geen recht doet aan de nationale dichter van Curaçao (Pierre Lauffer) en de even grote dichter Elis Juliana. Op de tweede plaats kan deze uitspraak een aanslag zijn tegen het literair niveau, dat wij op Curaçao inmiddels bereikt hebben met het werk van dichters als Lauffer, Juliana, Luis Daal, e.a.

De Haseth heeft drie gedichten (ritmische!) van de drie dichters naast elkaar gezet en komt — na een kleine analyse — tot de conclusie dat Lauffer en Juliana 'een zeer efficiënt [illegible] kan van de mogelij[illegible] de verschillende vormen van rijm een dichter bieden'. Ook maken Lauffer en 'Juliana —aldus De Haseth — op ingenieuze wijze gebruik van de mogelijkheden om het ritme in hun gedicht te variëren, zowel in tempo, melodie als intensiteit. Bij Yerba Seku blijkt dat niet het geval te zijn en is er enigszins sprake van 'dwangrijm'.

NIET ADEQUAAT

Ik zou hier willen opmerken dat deze 'methode' (om aan te tonen 'hoe ritmisch is de ritmische poëzie?') mij niet erg adequaat lijkt. Ritme kan nu eenmaal niet gemeten worden aan de hand van zaken zoals rijm, alliteratie en assonantie. Ritme is een innerlijke beweging (heeft te maken met SNELHEID en TEMPO) die ontstaat doordat woorden op een zeer speciale manier achter elkaar geplaatst zijn (ik beperk me natuurlijk tot de poëzie)

Op de tweede plaats lijkt me de keus door De Haseth van slechts één gedicht van Yerba Seku niet zo relevant (Yerba Seku beweerde toch méér dan vijfhonderd geschreven te hebben?)

Ik zou het over een andere boeg willen gooien. Waarop baseert Yerba Seku zich om zich te kunen vergelijken met dichters zoals Lauffer en Juliana? Je kunt wel makkelijk zeggen dat je méér dan vijfhonderd gedichten hebt geschreven, maar zijn dat wel gedichten?

Ritme komen we op zoveel plaatsen tegen. Als je in een rijdende trein zit, kun je het 'ritme' van het geluid dat de wielen voortbrengen, duidelijk horen. Ook als we naar die 'salsa's' en die 'merengue's' luisteren, kunnen we een 'ritme' waarnemen. Maar zijn dat ook 'gedichten'?

CRITERIA

M.a.w. als we het willen hebben over de 'ritmische' composities van Yerba Seku, dan moeten wij éérst vaststellen OF ze wel voldoen aan de algemeen geldende criteria voor het schrijven van poëzie.

En ik vrees, liever nog, ik durf te betwijfelen óf al die 500 gedichten (of méér dan 500) werkelijk aan die criteria voldoen. Eén van de kenmerken van de gedichten van [illegible] is dat zij sterk ritmisch zijn. Hij heeft prachtige dingen gecomponeerd, minder geslaagde en ook veel waardeloze rijmelarijen. Met 'prachtige dingen' bedoel ik echt originele gedichten. Maar dat lijkt mij nog niet een reden om zich te gaan meten met Lauffer en Juliana. Het rijm en ritme worden abusievelijk en overdreven toegepast.

Het lijkt alsof de regels bij Yerba Seku steeds (ook wanneer de 'boodschap' dat niet vereist) MOETEN rijmen. En aangezien de 'boodschap' veelal een politiek, sociaal of economisch probleem betreft, worden die composities dan eerder berijmde politiek dan gedichten met een werkelijke poëtische waarde.

SIMPLISTISCH

Ik heb zelf eens tegen Yerba Seku gezegd (en ik zou het hier willen herhalen) dat zijn gedichtjes op die manier vaak 'simplistisch' aandoen en dat ze voor mij, zuiver estetisch gezien, niet veel waarde hebben. (Ik heb reeds gezegd, dat er uitzonderingen zijn).

Bij het bewuste interview (*Beurs- en Nieuwsberichten*, 9/12/89) zei hij eerst niet te willen opscheppen, maar achteraf heeft hij dat toch gedaan. Het is niets dichter dan opschepperij, wanneer je beweert dat 'op Curaçao geen enkele dichter is die meer heeft geschreven' dan jijzelf, indien je zelf geen bewijs hebt geleverd van het schrijven van poëzie op het niveau van Pierre Lauffer en Elis Juliana.

Ik wéét dat er op Curaçao af en toe gedichtenbundels gerecenseerd worden. Maar het komt mij zo voor dat dat nogal verzachtend gebeurt, d.w.z. niet kritisch genoeg. Ook de weinige 'café's literario', die sporadisch plaatsvinden zijn eerder gezelligheids-evenementjes dan gelegenheden waar dichters en dichteressen hun werk aan een opbouwende kritiek kunnen blootstellen.

Het ontbreken van een werkelijk literaire kritiek op Curaçao is de oorzaak van het feit dat het gehalte van menigeen's poëzie op een laag niveau blijft. Yerba Seku IS NIET DE ENIGE!

Terug naar huis

= door Nel Basilio =

POETSJE en Pinkie waren al weer een hele tijd in Kabouterdorp. En op een dag zei Poetsje tegen de kabouterkoning, dat het tijd werd weer naar huis te gaan. Kabouter Brr en de dieren in de mondi zouden nog denken, dat ze nooit meer terug zouden komen!

Pinkie vond het helemaal niet leuk. 'Bah', zei hij tegen zijn vriendjes Duimduim en Doemdoem, 'ik blijf veel liever hier bij jullie. Ik vind eikeltjessoep veel lekkerder dan papajasoep. En met jullie kan ik veel leuker spelen dan met Moene Muis of de parkietjes. De kabouterprinsjes keken ook al sip, omdat hun nieuwe vriendje weer weg moest. Ze hadden samen heel wat kattekwaad uitgehaald.

In struiken geklommen, belletje getrokken, stiekem bloemen geplukt bij de kaboutertuinman en deegresten gebedeld bij de bakker. 'Zonder jou is het niets leuk om belletje te trekken', zuchtte Duimduim. 'En in de mondi zijn geen belletjes', zuchtte Pinkie al even hard. Maar Doemdoem riep: 'Houd toch op met dat gezeur, jullie! We verstoppen je, Pinkie. In het bos, zodat niemand je kan vinden. En als Mama Poetsje weg is, kom je weer te voorschijn en blijf je altijd bij ons in Kabouterdorp'.

Met schitterende oogjes keken de drie ondeugende kabouterjongetjes elkaar aan. 'Een reuze plan!' juichte Pinkie, 'Waar zal ik me verstoppen?' 'Ik weet een mooi muizenholletje, heel ver het bos in', zei Doemdoem, 'Daar zullen ze je nooit vinden.

Eerst schreef Pinkie een briefje voor Mama Poetsje. 'Lieve Mama Poetsje', stond er op, 'Maak je maar niet ongerust, omdat ik weg ben. Ik heb me alleen maar verstopt, omdat ik in kabouterdorp wil blijven. Groeten aan Papa Brr en alle dieren in de mondi. Pinkie'.

En toen gingen ze met z'n drieën op weg naar het muizenholletje. En met etenstijd bleef het stoeltje in het paleis van de kabouterkoning leeg. Doemdoem en Duimduim waren al lang weer terug en deden net, of ze nergens van wisten. Ze hadden de brief van Pinkie op zijn bedje gelegd.

En daar vond Poetsje het, toen ze Pinkie ging zoeken.

Aiaiai, wat moest Poetsje er van huilen. 'Ik kan toch niet zonder Pinkie weer bij kabouter Brr terug komen!' snikte ze.

De kabouterkoning trok woedend aan de alarmklok. 'Zo'n kwajongen!' schreeuwde hij. 'Maar we zullen hem wel vinden'. En hij stuurde alle kaboutertjes het bos in om Pinkie te zoeken.

Iedereen hielp mee. De koning, de koningin en de lakeien zochten in het paleis van de zolder tot de kelder. De kaboutervrouwtjes keken in alle kabouterhuisjes en alle kaboutertuintjes. En de bakker, de timmerlui, de kleermakers en de koks renden kriskras door het bos. Ze gluurden achter struiken, in konijnen- en muizenholletjes, onder paddestoelen en blaadjes. Maar het muizenholletje, waar Pinkie in zat, vonden ze niet.

De volgende dag was Pinkie nog steeds niet terecht. Poetsje pakte snikkend haar nachtjapon en haar tandenborstel in. Van verdriet vergat ze bijna het kadootje voor kabouter Brr, een mooie nieuwe groene puntmuts. Pinkie zat intussen in zijn muizenholletje en zong vrolijk een liedje. Nu zou hij fijn altijd in Kabouterdorp blijven, elke dag eikeltjessoep eten en met de kabouterprinsjes spelen, in het paleis van gouden bordjes eten en met de andere kaboutertjes naar Mensenland gaan.

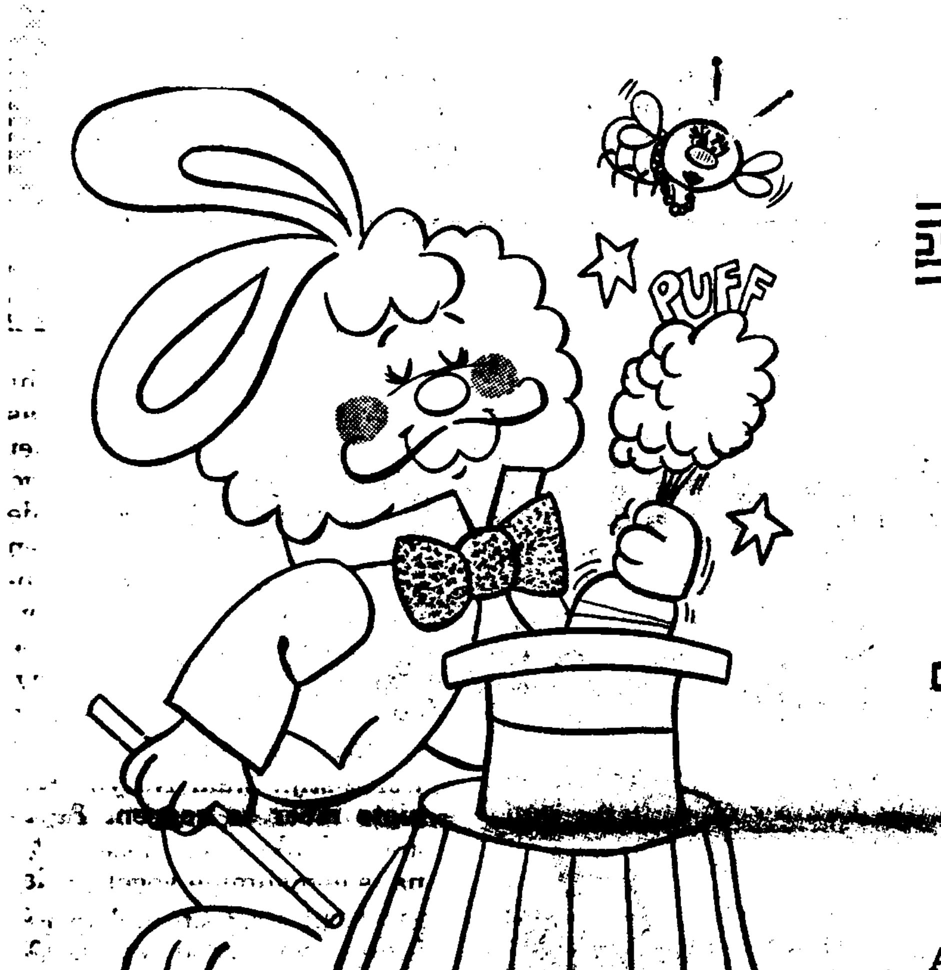

Papa Brr en Mama Poetsje zou hij dan wel nooit meer zien. En de dieren in de mondi ook niet. Hoe zouden ze dat wel vinden? Moene Muis, de parkietjes en de hagedisjes, de konijntjes en de geitjes en Harisemper het ezeltje?

Pinkie zong niet langer. Zou Mama Poetsje erg huilen, omdat hij hier bleef? En wat zou Papa Brr wel zeggen, als Mama Poetsje zonder hem terug kwam? De eikeltjessoep, de gouden bordjes en Mensenland, het leek hem opeens niets leuk meer. Hij wilde veel liever met Mama Poetsje mee, n… Papa Brr en al zijn … renvriendjes in … mondi.

Pinkie kroop het hol… uit en zette het op … lopen. Zou Ma… Poetsje al vertrok… zijn? Hijgend kwam … op het plein voor … kabouterpaleis aan. Ge… kig, de parkietjes s… den er nog. Poetsje … net op de rug van … geklommen. 'Wa… even, wacht ev…' schreeuwde Pinkie, '… wil ook mee!' En v… klom hij op de rug … Nannie.

'Hoeraaa!' riepen … kaboutertjes blij. 'Daa… Pinkie weer!' Poet… veegde gauw haar tra… tjes weg en de parkie… krijsten van plezi… Alleen Duimduim … Doemdoem keken … beetje sip, omdat ze h… vriendje nu toch … kwijt raakten. Maar … zwaaiden even hard m… toen de twee kabout… tjes vijf minuutjes la… op de ruggen van … parkietjes het bos … zweefden.

Om te kleuren

In de brievenbus

AWIN Segobind, Kaya Araña 13, Curaçao, heeft ons een mooie tekening gestuurd. Dank je wel, Awin. Ik vind de letters die je voor de naam AMIGOE hebt gebruikt heel erg mooi.

TANTE NEL

Visitekaartjes

WAT IS het beroep van deze drie mensen? Als je de letters van hun namen in een andere volgorde zet, kom je het te weten. Niet te gauw naar de oplossing kijken, hoor!

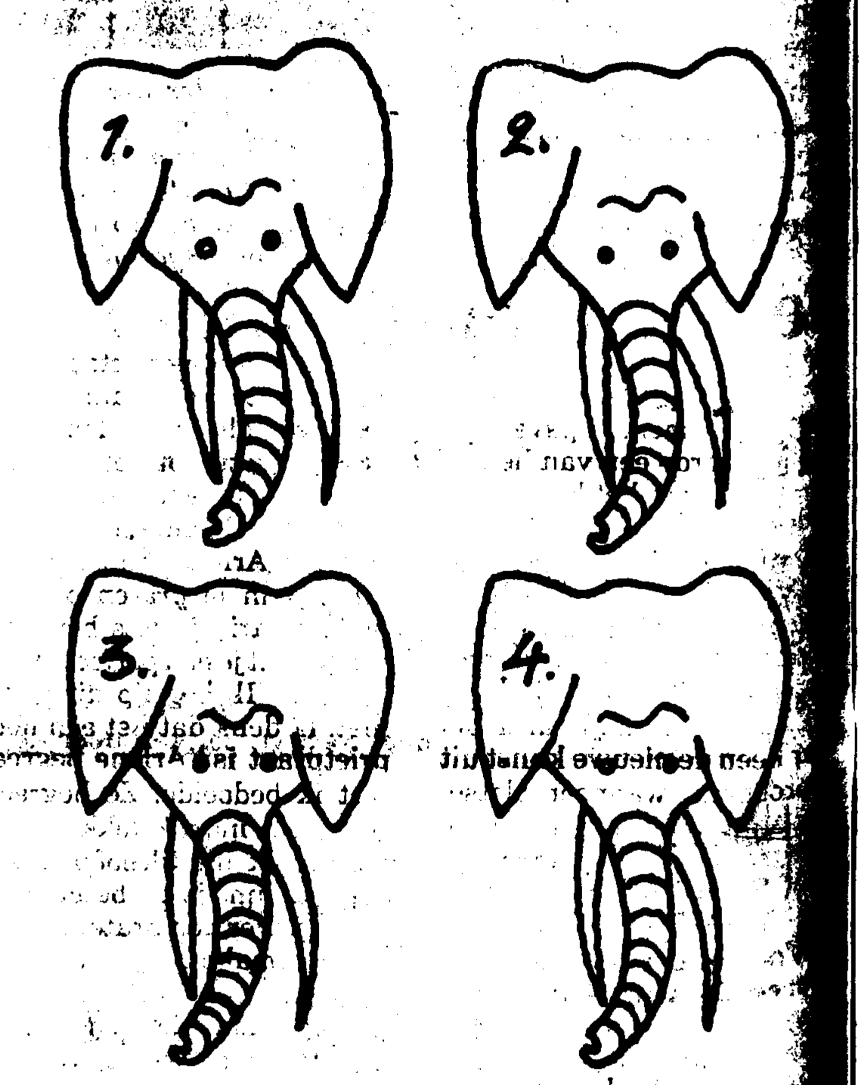
R. Mounet

Pier Fallegon

M. U. Raunst

Oplossing visitekaartjes: Monteur, Politieagent, Stuurman.

VIER OLIFANTEN

Eén van deze olifanten is anders dan de andere dri… Welke?

OPLOSSING OLIFANTEN: Nummer 3 (slurf).

Mopjes

Twee jongens zitten op een verboden plek te vissen. Er komt een politie-agent aan: Zo jongelui, je mag hier niet vissen. Ik zal jullie namen eens opschrijven.

Een van de jongens: Maar we vissen helemaal niet, agent.

Agent: Zo, wat doen jullie dan?

Jongen: We leren de wormen zwemmen.

* * *

Een moppentapper beklaagt zich bij de krant: Waarom zet u geen moppen van mij meer in de krant? Er waren er toch altijd wel een paar bij, waarom de mensen zich doodlachten?

Redakteur: Dat is het hem juist. We willen niet nog meer abonnees verliezen.

* * *

Een gewonde wordt het ziekenhuis binnen gebracht en de verpleegster vult een formulier in.

Uw naam alstublieft?

Cornelis van Gorkum.

Bent u getrouwd?

Nee, van de trap gevallen.

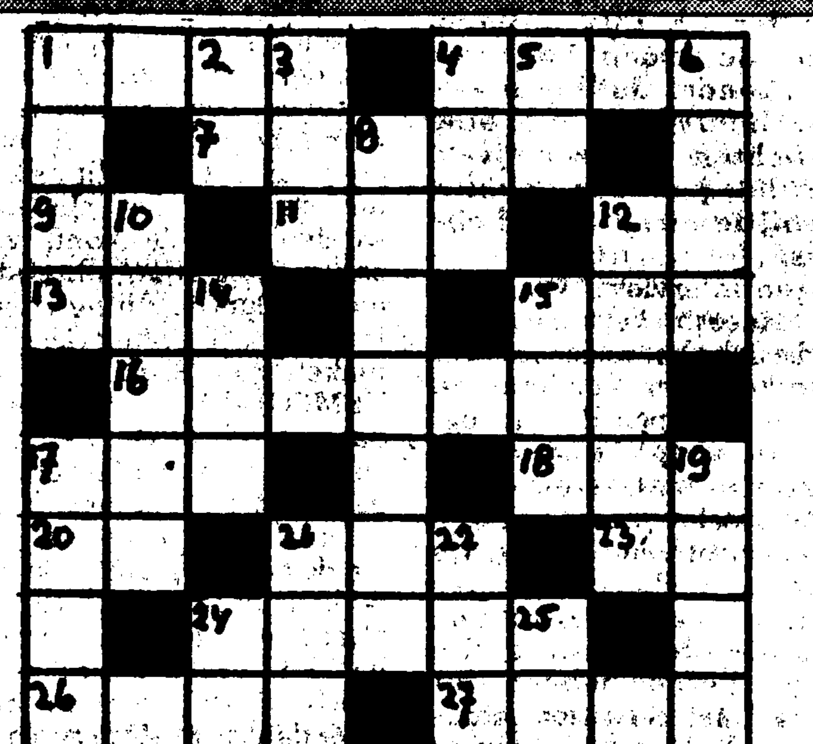
* * *

Carnaval in Mesopotamië

ALS HET Carnaval is, verkleden we ons. We worden dus voor een paar uur een ander. Daar maakten ze bijna 5000 jaar geleden al een feest van in Mesopotamië, een land, dat in het Midden Oosten lag. En ze maakten er een groot feest van ook. Er mocht dan niet gewerkt worden, de slaaf zat naast zijn meester aan tafel en ze werden allebei met evenveel eerbied behandeld. Net als bij ons Carnavalsfeest hielden ze een optocht, waarin dan een prachtig versierd pronkschip op wielen werd mee gevoerd. Honderden jaren later was dat feest uitgegroeid tot iets, dat 5 dagen lang duurde en waarbij alle rollen werden omgekeerd. De slaven gedroegen zich als meesters en mochten de bevelen geven. En de meesters moesten eraan gehoorzamen.

Een priester uit die tijd, Berosus, heeft dat feest in een van zijn boeken beschreven. Hij vertelt daarbij over een zekere Zaganes, een misdadiger, die als koning verkleed in de optocht werd meegevoerd. 5 Dagen lang mocht hij koning zijn en zelfs trouwen met een priesteres, die de rol van een godin speelde. Maar op de laatste dag werd hem zijn koninklijke mantel uitgetrokken, kreeg hij zweepslagen en werd hij ter dood gebracht.

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. Zorgt voor frisse lucht; 4. Neefje van de appel; 7. In bad gaan; 9. Op dit moment; 11. Deel van het gezicht; 12. Te veel; 13. Aanwijzend voornaamwoord; 15. Wapen, dat iedereen de lucht in laat vliegen; 16. Cirkel op een wereldbol, die even ver van de noord- en de zuidpool af ligt; 17. Spoedig; 18. Water doorlatend; 20. Rund; 21. Jongensnaam; 23. Nummer (afkorting); 24. Delen van een eeuw; 26. Glazen voorwerp om drank te bewaren; 27. Op een keer.

VERTIKAAL: 1. Verwonding; 2. Notabene (afkorting); 3. Deel van een huis; 4. Schrijfgerei; 5. Voegwoord; 6. Ceintuur; 8. Bediende; 10. Hebben koeien en geiten; 12. Hoog gebouw; 14. De eerste vrouw; 15. Speelgoed; 17. Slechthorend; 19. Schrap; 21. Kledingstuk; 22. Ontkenning; 24. Persoonlijk voornaamwoord; 25. Nederlands-Engels (afkorting).

OPLOSSING VORIGE KEER

HORIZONTAAL: 1. Vis; 3. Rus; 5. Ome; 6. Lip; 8. Eva; 10. Arm; 12. Oog; 14. Een; 15. Sap; 16. Som.

VERTIKAAL: 1. Vol; 2. Sop; 3. Ree; 4. Sla; 7. Ier; 9. Vlo; 10. Aas; 11. Mep; 12. Ons; 13. Gom.

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Nassaustraat 110; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122) en zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

Winnares van de week is:

Justine Heyden
Kaja Brassavola 4
Sta. Catharina
Curaçao

Zij ontvangt een waardebon van f.15,- van Augustinus Boekhandel.

Feest van de zegelzoekers

HET WAS feest in de Tamarijn op de derde zaterdag van januari 1990. Onze Jeugdfilatelie Curacao vierde die dag haar 10-jarig bestaan. Het was een hele drukte, want behalve de ongeveer 75 leden die die morgen voor het nieuwe jaar werden ingeschreven, waren er ouders, genodigden en bezoekers. Er was genoeg te zien, want de mini-tenoonstelling, die eind vorig jaar in het Postkantoor te Groot Kwartier werd samengesteld, was nu in de Tamarijn opgezet. Bovendien was er werk van de jeugdfilatelisten zelf te bewonderen.

Er werd die dag ook een naam voor de club gekozen. Iedereen had een briefje kunnen inleveren, met de naam die hij of zij voor de club had bedacht. Als winnaar werd gekozen: 'De zegelzoekers', ingestuurd door Terence Canters. Met een stralend gezicht nam hij zijn prijs in ontvangst.

De kinderen hadden ook een brief ingeleverd, waarop zij de serie van de Nederlandse Antillen van het afgelopen jaar, die zij de mooiste vonden, hadden vermeld. Uit de bus kwam de serie kinderzegels van John Baselmans, die het kind en het milieu als thema had en inderdaad heel mooi was uitgevoerd.

Ook de postzegelontwerper Wilson Garcia kwam op bezoek. Hij vertelde over het ontwerpen van postzegels, waarbij er verschillende voorbeelden werden getoond.

Tot slot lieten de kinderen hun verzamelingen zien en was er nog tijd om onderling te ruilen. Ieder kind ging met een grote prijs naar huis, aangepast aan zijn verzameling. Wij hopen dat nog heel veel jonge mensen met plezier zullen kennismaken met de interessante en boeiende 'Wereld van de Postzegel'.

Ami si no

MET DIT gedichtje heeft Niata Augusta vorig jaar de tweede prijs gewonnen in het Konkurso di Poesia, in de categorie 12-14 jaar. Zij is 13 jaar.

Mi ta un palu grandi di kenepa
Sentro pa tope di hopi mucha
Hende grandi, hende chiku
Nan ta mira kosa djafeu.

Loke si mi no ta gusta
Ku tin hende ta hunga pusta
Kumitu palu nan por kap
Paso tuga a bira krap.

Mi bishinan i mi ruman
Awe kika a sobra di nan
Kapdó, un kuna ariba,
kapdó un mira abou
Tun nan a basha abou.

Ami si ta protesta
…
…
Kos lo mester drecha un dia!!

Onz… vriend…

VORIGE keer he… we gelezen over de … Pooh, die op won… baarlijke manier … baasjes had … gevonden. Maar … staat het nu … honden? Zijn die n… 'helderziend' … katten?

Een Duitse me… Peter, heeft dat … behulp van zijn … honden eens on… zocht. Want hoewel … altijd op verschill… tijden thuis kwam, … stonden zijn hon… hem altijd kwispel… op te wachten.

Nu zou hij op 5 ver… lende manieren … komen:

1. Hij kwam thu… zijn eigen auto… honden stonden … altijd.
2. Een onbekende … voorrijden in … auto: Geen kwisp… honden.
3. Peter kwam thu… een vreemde auto… hoor, ze waren er…
4. Onbeke… kwamen met … kende auto: Gee… te zien.
5. Onbekenden … hten Peter … vreemde auto … honden stonden … …

O-ringen werden de Challenger fataal

Richard Feynmann en het einde van een ruimteveer

-door ir.Henry Menckeberg-

VIJF JAAR geleden, op dinsdag 28 januari 1986, veranderde het ruimteschip Challenger vlak na zijn lancering in een grote vuurbal. Zes mannen en een vrouw waren luttele minuten later niet meer. Op 15 februari 1988, twee weken nadat hij zijn laatste les had gegeven aan het California Institute for Technology, Caltech, verloor Richard P. Feynmann, Nobelprijswinnaar voor Natuurkunde, zijn tienjarige strijd tegen kanker. Wat deze twee feiten met elkaar te maken hebben? Richard Feynmann was lid van de commissie Rogers, die het Challenger-ongeluk moest onderzoeken. Hij was, zoals het hem betaamd, misschien wel het opmerkelijkste lid van deze commissie. Zijn conclusie: wat een vreemde wereld. 'De mensen die weten hoe de wereld in elkaar zit, de ingenieurs, zitten vaker onderin organisaties [zoals bij de overheid en de Nasa], terwijl de mensen, die anderen kunnen overtuigen door te vertellen hoe mooi die wereld er uit KAN zien, aan de top zitten.'

In 1969 lees ik de titel 'The Feynmann Lectures in Physics'. Dit is in de koele wereld van de techniek, waar boeken titels hebben als 'Circuit theory fundamentals and applications' zeer opvallend. Wie is deze Feynmann, dat zijn naam in de titel van zijn boek voorkomt? Dat moeten hele bijzondere lessen zijn, dat moet een hele bijzondere man zijn! Feynmann vertelt: Ik was ongeveer dertien jaar oud en was op een of andere manier in een groep oudere jongens terecht gekomen. Ze gaven een feestje waarop een van hen de fijne kunst van het kussen uit de doeken doet: 'Zo moeten je lippen, niet evenwijdig, anders zit je neus in de weg' en zo voorts. Ik zoek een meisje op dat met mij deze kennis verder wil uitdiepen. Ik zit op een bank met mijn arm om haar heen de nieuwe kunst uit te proberen, wanneer plotseling iedereen opgewonden raakt: 'Arlene! Arlene komt er aan!' Wie is Arlene? Ik weet niet wie Arlene is. Dan zegt iemand: 'Ze is er!' en iedereen stopt met wat hij aan 't doen is en springt overeind voor deze koningin. Arlene was een schoonheid, de bewondering was terecht. Maar ik geloofde niet in dit ondemocratisch gedoe van opspringen alleen omdat de koningin binnenkomt. Dus terwijl iedereen naar Arlene toevliegt, zit ik op de bank met m'n meisje. Arlene vertelde me later, dat zij op dat feestje kwam met allemaal vriendelijke mensen, behalve een figuur, die op een bank zat te kroelen met z'n vriendinnetje.

"Arlene was inderdaad een echte schoonheid"

DESCARTES

Op een dag vertelt Arlene me dat het uit is tussen haar en haar vriend Jerome. Dat is een enorme opwinding voor mij: er was HOOP!! Ze had problemen met haar filosofiehuiswerk en nodigde me uit bij haar thuis. 'We bestuderen Descartes,' zei ze, 'hij begint met Cogito Ergo Suum - Ik denk dus ik besta - en eindigt met bewijzen dat er een God bestaat.' 'Onmogelijk,' zei ik, zonder erbij na te denken dat ik twijfelde aan de grote Descartes. (Dit had ik van mijn vader geleerd: geen respect voor welke autoriteit dan ook. Kijk eerder naar waar hij begint en waar hij eindigt en vraag je af of dat plausibel is). 'Hoe kun je nou het een uit het andere afleiden,' vroeg ik. 'Weet ik niet,' zei ze. 'Goed, laten we er dan naar kijken.' Dus kijken we en zien dat Descartes met zijn uitspraak bedoelt dat er aan alles getwijfeld kan worden - behalve aan de twijfel zelf. 'Waarom kan hij dat niet rechtstreeks zeggen,' klaag ik. 'Hij bedoelt gewoon dat hij over één feit beschikt.' Descartes gaat dan verder met dingen als: 'Ik kan me alleen niet-perfecte gedachten voorstellen. Maar imperfectie kan alleen worden begrepen in relatie tot het perfecte. Dus moet ergens het perfecte bestaan.' 'Helemaal niet,' zei ik tegen Arlene. 'In de wetenschap kun je praten over de mate waarin je iets benadert zonder dat je een perfecte theorie hebt. Ik begrijp dit gedoe niet. Ik denk dat het een hoop prietpraat is.' Arlene begreep wat ik bedoelde. Ze begreep, dat hoe indrukwekkend en belangrijk dit filosoferen ook leek te zijn, je er beter luchthartig over kon praten, dan je zorgen maken dat de grote Descartes dat allemaal had gezegd. Maar de strijd om de gunsten van Arlene was nog niet gestreden. Op het toneel verscheen Harold Gast. En Arlene kon niet kiezen: Feynmann slaagde als de beste van zijn jaar voor o.m. Natuurkunde, Wiskunde, Scheikunde. Gast slaagde als beste voor Engels en Geschiedenis en hij was de schrijver van het toneelstuk dat de leerlingen van hun school dat jaar opvoerden. Moeilijk. Toch, natuurlijk, Arlene koos uiteindelijk. Ze werd Feynmann's eerste vrouw. Toen wisten ze beiden al aan welke ziekte ze leed -nee, juist omdat ze het wisten. Vijf jaren daarna stierf ze aan kanker.

SPACE SHUTTLE

Meer dan veertig jaren later. Feynmann wordt gevraagd voor de commissie Rogers. Hij heeft in 1965 de Nobelprijs voor Natuurkunde gekregen voor zijn werk op het gebied van de 'unification theory': de theorie die het werk van Newton en dat van Einstein onder één noemer moet brengen. Daarbij worden naar hem genoemde Feynmann diagrammen ontwikkeld. De commissie Rogers is voor Feynmann iets bijzonders. Hij las, net zoals wij allemaal, over de shuttles die opstegen en terugkwamen. Toch was ik nooit in enig wetenschappelijk tijdschrift iets tegengekomen over de resultaten van de bijzondere experimenten, die aan boord van de shuttle zijn uitgevoerd. Ik lette dus niet zo op die shuttle. Tot ik werd gebeld door William Graham, hoofd van de NASA: of ik aan het onderzoek naar het ongeluk wilde meewerken. Hemel! Ik sprak met mijn vrouw Gwenneth en met vrienden erover.

Vluchtleider Jay Greene kijkt verschrikt op als hij merkt dat het ruimteveer Challenger kort na de lancering is ontploft. Deze foto werd gemaakt op 28 januari 1986.

Gwenneth zei dat niemand het onderzoek zou kunnen doen zoals ik dat zou doen. Ik ben een bescheiden man, zegt Feynmann, en ik geloofde haar dus. Ik vloog naar Washington. De eerste bijeenkomst was op woensdag; niets te doen dinsdag: waarom kunnen de mensen van het NASA JPL (Jet Propulsion Laboratory) me niet een briefing geven? zegt hij. Dat gebeurt. En als een denderende locomotief vertellen ze me over de Shuttle. En als ik nu naar de aantekeningen kijk die ik toen maakte, zie ik hoe gauw ik al hints kreeg in welke richting naar de oorzaak van de ramp gezocht moest worden.

COMMISSIE ROGERS

De volgende morgen gaat Feynmann op tijd op weg naar de meeting van de Rogers-commissie. Over de telefoon had hij het adres 1415 H Street opgekregen en hij gaat op zoek naar de 1415 8th Street en komt dus laat. Hij maakt kennis met de commissieleden: Neil Armstrong, de maanman, Sally Ride, de eerste Amerikaanse vrouw die de ruimte inging en met generaal Kutyna (zeg: Koe-tie-na). Hij zag er formidabel uit in z'n uniform, zegt Feynmann, die zich regelmatig kleedde als een student. Iedereen is in een gewoon pak gekleed. Ze maken een aantal afspraken. Als de meeting is afgelopen hoort hij Kutyna vragen waar het dichtstbijzijnde metrostation is! Ik mag die vent, denkt hij. Hij kleedt zich fancy, maar van binnen is ie eerlijk. Hij zoekt niet naar zijn chauffeur en z'n speciale auto, nee, hij gaat terug naar het Pentagon in de metro! De commissie had besloten de 'leaks' naar de pers voor te zijn door regelmatig een boekje open te doen. De 'hearings' die de commissie gaat doen zullen zoveel mogelijk openbaar zijn. De eerste hearing. Feynmann zit naast Kutyna. Pers overal, camera's. 'Co-pilot to pilot,' zegt Kutyna zacht, 'comb your hair.' 'Pilot to co-pilot,' zegt Feynmann, 'can I borrow your comb?' Het eerste wat Feynmann leert van dit soort meetings is hoe inefficiënt ze zijn. Er worden vragen gesteld waarvan je het antwoord al kent; of die je niet interesseren. Ook kunnen de vragen niet beantwoord worden: de 'top brass' van NASA komt naar de hearings, en wat weten die? Niets. 'We will get back to you on that.' Gevolg: je gedachten dwalen ernstig af en je kunt belangrijke punten helemaal missen. En wat gebeurde er na de hearing? Niets. Niets!? Urenlang niets doen?! Feynmann gaf zichzelf werk: hij schrijft vragen op waarvan hij denkt dat ze gesteld moeten worden.

BIJNA DOOD

Rogers is laat de volgende dag. Kutyna biedt aan de commissieleden te vertellen over het onderzoek naar een mislukte lancering van een Titan-raket van de luchtmacht. Feynmann is zeer ingenomen met wat hij dan van Kutyna hoort: de methode die hij improviseerde de vorige avond kwam veel overeen met Kutyna's systeem.

Hij raakt opgewonden: prachtig, dit is 't, we moeten nu alleen beslissen wie wat gaat doen. De methode is al geprobeerd. Maar Rogers, die halverwege Kutyna's presentatie binnenkomt zegt:'Ja, generaal, uw onderzoek was een groot succes. Maar wij kunnen uw methode niet gebruiken, omdat wij lang niet over zoveel informatie beschikken als u.' Rogers wist niet hoe verschrikkelijk ver hij er naast zat: de Titan was een onbemande raket. Er zaten lang niet zoveel speelgoedjes aan om van alles te checken als aan de Shuttle. Er waren zelfs filmbeelden waar een rookwolkje te zien is aan de romp van de Shuttle. Kutyna's raket was een vlekje aan de hemel toen die ontplofte. Armstrong zegt:'We kunnen niet zo'n technisch onderzoek doen als Kutyna.' Dit verontrust Feynmann heel erg: als we geen technische zaken onderzoeken, wat dan wel? Feynmann: Ik doe een aantal voorstellen over wat ik zou kunnen doen. Terwijl ik praat komt er een secretaresse binnen met een brief die Rogers moet tekenen. Als de secretaresse weg is gaat Rogers verder met de vergadering, maar spreekt iemand anders aan, alsof hij vergeetachtig is. Dus moet ik weer aan de beurt zien te komen. Als dat eindelijk is gelukt, gebeurt er weer iets: nadat Rogers nogmaals zijn vrees heeft uitgesporken, dat de commissie er nooit uit zal komen, sluit hij de vergadering gewoon, terwijl ik nog van alles te zeggen heb! Ik sta verstomd. Wat later zeg ik tegen Rogers dat ik er bang voor ben dat we vijf dagen lang niets zullen kunnen doen in Florida. (Rogers had in de vergadering besloten dat de commissie naar Florida zou gaan.) 'Wel,' zegt hij, 'wat zou je doen als je niet naar Florida ging?' Ik zeg iets over advieswerk dat ik heb laten liggen. 'Waarom ga je dan niet vijf dagen advieswerk doen?' zegt Rogers. Ik denk nu dat ik dood ben. Ik praat nog eens met Graham. Zijn uitleg doet me iets van Rogers' motivatie, om de zaak kort te houden begrijpen. 'Wat zou jij doen, wanneer jij als technicus voorzitter werd van een commissie van advocaten, die een rechtskundig probleem moet oplossen?' Tja.

Generaal Kutyna hield commissie zoet

Richard Feynmann met zijn zoontje.

O-RINGEN

Die zaterdag ging ik naar Nasa. Ik werd weer volgestopt met kennis. Iemand vertelde over de motoren. Een simpel ding eigenlijk, maar het barstte van de controle-mechanismen, pijpen en verwarmen hier en daar, zuurstof onder hoge druk die een kleine propeller aandrijft ... ik raakte vol. Sorry, zei ik, er is gewoon een grens aan wat een mens in een dag kan verwerken. Later kwam de sluitringen-expert. De ringen worden O-ringen genoemd. Ze waren bedoeld om de stukken raket gasdicht met elkaar te verbinden. Een van de redenen waarom de raket uit stukjes is opgebouwd, is het feit dat de raket in Utah wordt gebouwd. Daar zijn geen waterwegen in de buurt en grote constructies als voor een raket worden het best over water getransporteerd. Dus: in stukjes bouwen en later in elkaar stoppen. Maar wat gebeurt er? Door de krachten bij de lancering wordt de body van zeg maar de raketbuis uit elkaar gedrukt. En dat gebeurt bij de lassen minder dan elders; daar is de raket het stevigst. Hierdoor werken de o-ringen niet zoals ze bedoeld zijn: ze worden VAN de body af getrokken, niet er tegen aangedrukt. Dit probleem werd door koude verergert, maar daarover straks. Hete uitlaatgassen kunnen langs de slecht sluitende ringen op de verkeerde plaats naar buiten komen waarbij de ringen worden aangevreten. Dat was al eerder gebeurd, elf keren eerder zelfs. Zo vaak, dat NASA er een merkwaardige theorie over ontwikkelde.

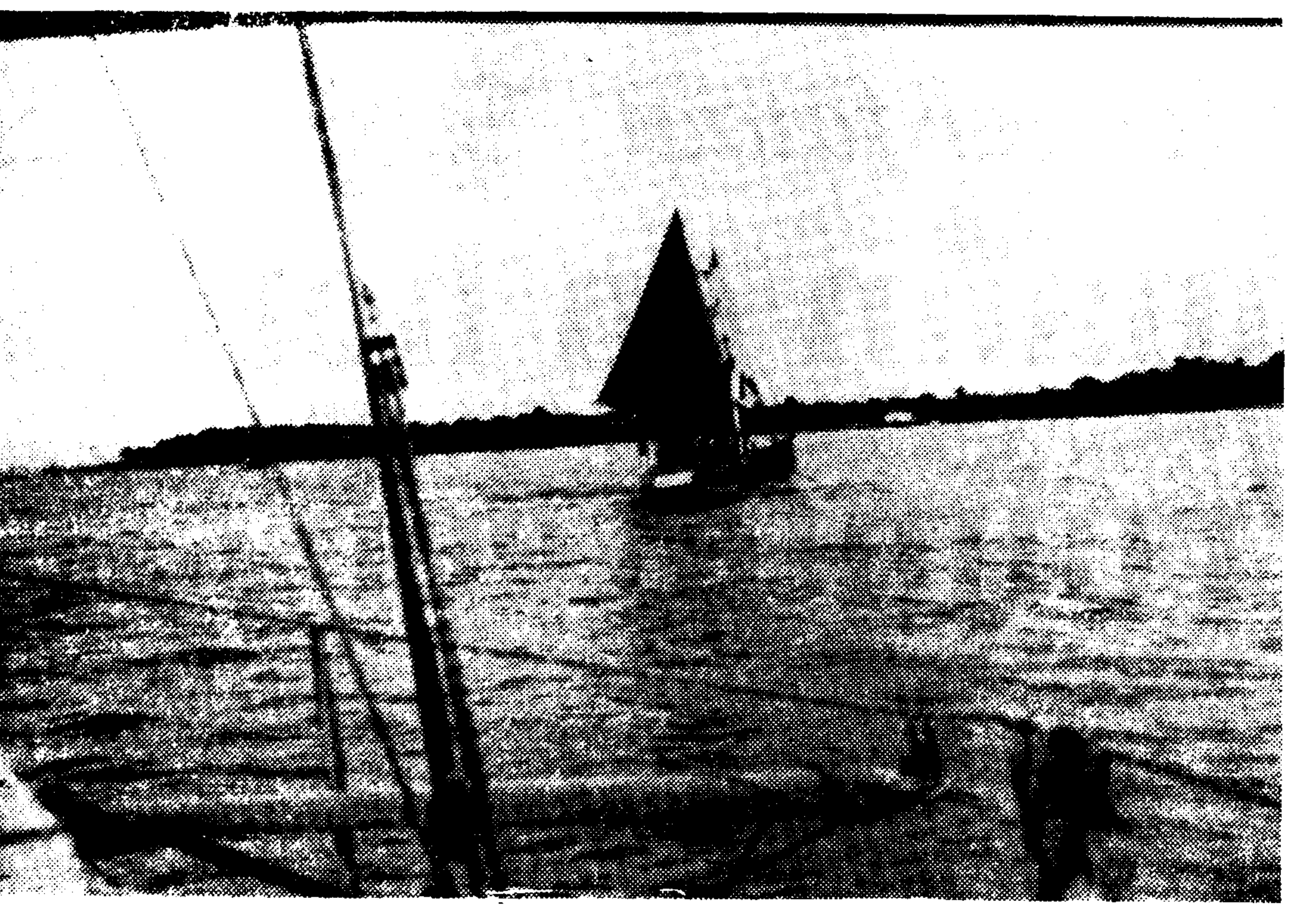
O-ringen begaven het door het koude weer

Die theorie kwam er op neer, dat aangezien de aantasting van de ringen over minder dan 1/3 deel van de ringen had plaatsgevonden er DUS een veiligheidsmarge van '3' was -wat dat ook te betekenen mocht hebben. Het gaf in ieder geval een onterecht gevoel van veiligheid.

ONTDEKKING

De volgende dag wordt Feynmann gebeld door Kutyna. Hij had een boodschap van Rogers (niet naar NASA gaan, maar daar kwam Feynmann net van terug), een mededeling over een extra meeting en een vraag: 'Wat gebeurt er met rubberen o-ringen als ze koud worden?' Kutyna had bedacht dat de Shuttle gelanceerd was bij een temperatuur onder het vriespunt en zich afgevraagd wat er met de afdichtingen, de o-ringen, gebeurde. Ze worden stijf natuurlijk, zegt Feynmann. Dat weet toch iedereen? Neem maar een slokje koud water met een stuk kauwgum in je mond. Wat gebeurt er met het kauwgum? Het wordt stijf. Maar Kutyna had niets meer te zeggen. Feynmann denkt later: deze Kutyna is een slimme vogel. Ik leg het ei bij de prof, dan broedt hij 't wel uit. Dat was inderdaad ook wat er gebeurde: Feynmann stortte zich op de o-ringen. De extra meeting gaat over iemand, die aan de New York Times heeft verteld over een probleem met afdichtingen! Men wilde onderzocht hebben wat het zou kosten om ze te vervangen, en toen het te duur bleek te zijn werd besloten niets te doen. Er gebeurden nog meer interessante dingen die dag. De commissie kreeg foto's te zien, waarop rookwolkjes zichtbaar waren tijdens de lancering vlak bij de koppelingen van de delen van de raket. Toen kwam er een ingenieur, die de commissie uit zichzelf wat te vertellen had. De lage temperatuur had iets te maken met de problemen met de afdichtingen, zei hij. De ingenieurs van Thiokol, het bedrijf dat de raket bouwde, had NASA van dat probleem op de hoogte gesteld. Een van de memo's daarover begint met 'HELP!' De avond vóór de fatale lancering was er een tele-conferentie waarin ingenieurs van Thiokol probeerden het management van Thiokol en NASA te overtuigen van de ernst van de zaak en niet te lanceren. Maar de lancering ging door.

Bronnen: 'Science and the Citizen', Scientific American, Augustus 1986. 'What do you care what other people think?' Richard P. Feynmann Bantam books ISBN 0-553-17334-0

Een inlands schip komt ons tegemoet op de rivier.

Met de Asfaloth op weg naar de Amazone

Belem: miljoenenstad aan de rand van het oerwoud

NA EEN AVONTUURLIJKE en spannende tocht zijn Nelly en Wim van Dijk op hun zeiljachtje Asfaloth aangekomen op de Rio Para en bereiken ze de stad Belem, waar ze zichzelf een adempauze beloven. Hierover dit vijfde deel van Avontuur Amazonia, verhaalt door Wim van Dijk die momenteel op Curacao verblijft.

- (door Wim van Dijk)-

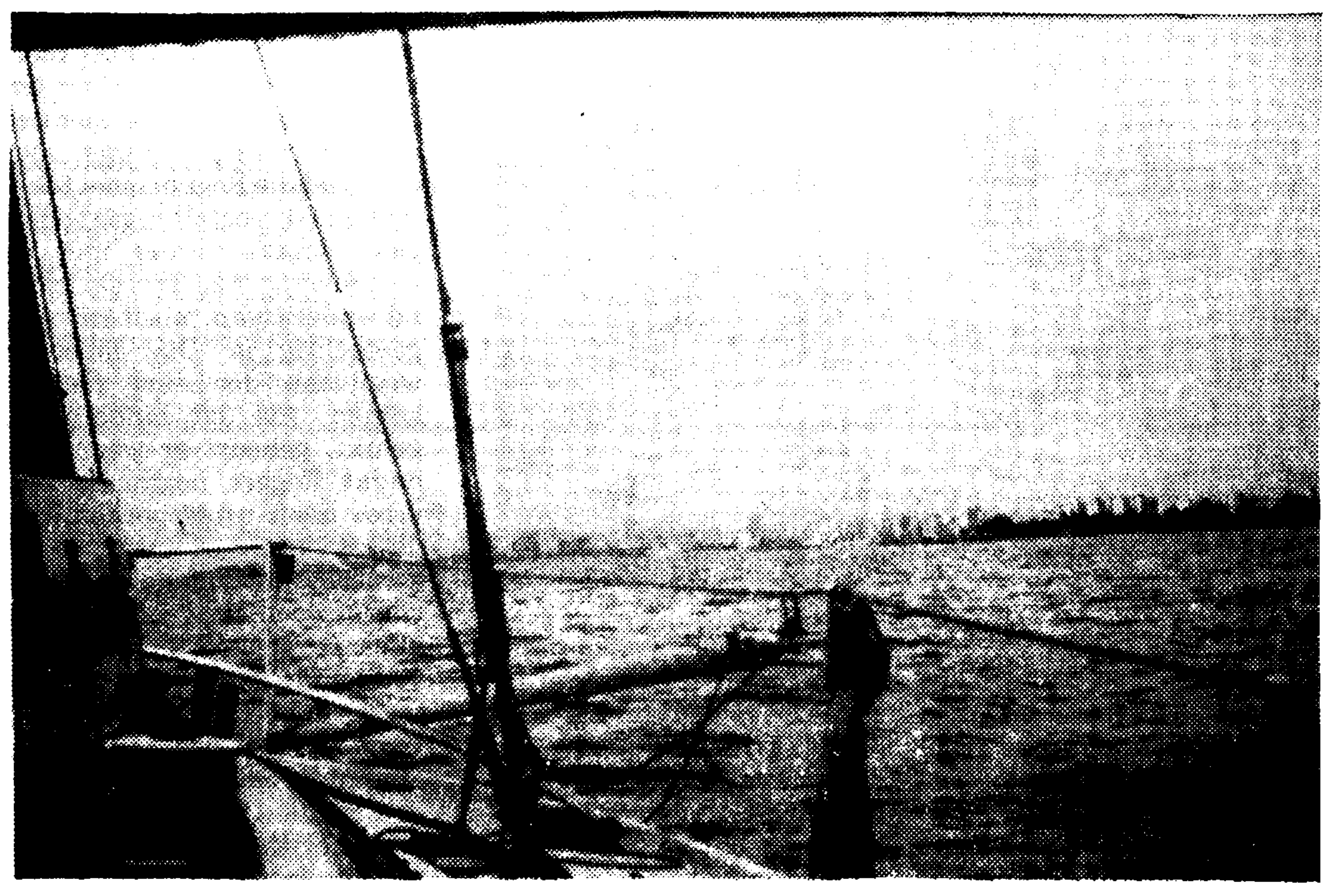
'Het valt ons op dat we voorbij Ilha Quati niet meer van die schitterende, op reigers gelijkende, felrode vogels zien. Dit komt, zo vertelt men ons later, omdat deze zich voeden met een uitsluitend in brak water voorkomende vissoort en ter hoogte van het eilandje ligt de grens van brak en zoet rivier water, vandaar. Een tijdje varen we door zonder dat we veel meer als het oerwoud aan bakboord hebben als de oever sterk naar het zuiden begint af te buigen. Dit moet de monding van de Rio Santo Antonio zijn. We steken wat verder het grote water op, om ditmaal de banken aan de buitenkant te passeren. Ten eerste omdat we van die smalle doorgangetjes nu wel onze buik vol hebben en ten tweede omdat het tij gekeerd is'.

'We hebben gisteren al ontdekt dat vlak langs de eerst banken vanaf de kust, aan de buitenkant een stroom loopt waar we wel tegenin kunnen komen. Zeker nu er uit het noorden wind is komen opzetten en de motor het niet meer alleen hoeft te doen. Deze wordt nu geholpen door de fok en samen maken ze door het water zowat 6 knopen. Niet zo snel meer als in de eerste uren, maar toch altijd nog redelijk vlot komt Mosqueiro dichterbij. Hier hopen we een beschutte ankerplaats te vinden om morgen door te gaan naar Belem. Mosqueiro is wel wat te vergelijken met b.v. het Spaanse water. Ook hier worden de meeste huizen alleen in de weekeinden bewoond. Het is dan ook bij uitstek het dorp waar de rijken uit Belem hun vrije zaterdagen en zondagen doorbrengen. Het fraaie strand is- het is tenslotte zaterdag als we langsvaren-dan ook goed gevuld met mensen, en elke 20 meter is er wel een strandpaviljoen waar je je honger kunt stillen en je dorst kunt lessen. Anders als op de kaart wordt aangegeven vinden we hier echter niet de beschutte ankerplaats tenzij we verderop de, voorbij Mosqueiro gelegen, Furo de Maguari opsteken. Dit zien we echter niet zitten. Niet alleen zou dit een behoorlijke omweg inhouden op onze weg naar Belem, waarnaar we allebei verwachtingsvol uitkijken. Onze post wordt daar verwacht maar ook aan de *Asfaloth* moet hevig gesleuteld worden en een grote stad biedt hiertoe nu eenmaal de beste mogelijkheden. Het schip is op dit moment zeker niet geschikt om er meer dan noodzakelijk mee over rivieren te dwalen. Het is nog vroeg, 1 uur in de middag en samen met onze meevallende voortgang, is het niet moeilijk tot het besluit te komen door te zetten.

TROPISCHE BUIEN

We laten Mosqueiro Links liggen en varen de Baia de Santo Antonio op richting Icoaraci. Schuin achter ons, boven Mosqueiro, verschijnen er asgrauwe wolken en de wind wakkert aan tot stormachtig. Een, nu nog, voor ons nieuw verschijnsel, maar naarmate we langer hier zijn de gewoonste zaak van de wereld. Tropische regen. We zitten tenslotte in het, hier acht maanden durende, natte seizoen en waar anders komt de naam 'tropisch regenwoud' vandaan die men hier aan het oerwoud heeft gegeven. Je leert er mee leven en op momenten dat de, hier op de evenaar, recht op je kop schijnende zon je het zweet met straaltjes uit je poriën doet stromen, zelfs naar uitkijken. De eerste druppels beginnen te vallen en al spoedig zijn we omgeven door een muur van water die ons het zicht totaal ontneemt. Maar Truida, onze stuurautomaat staat aan en doet ons midden op het gat tussen Pta. do Redentor, even voor Icoaraci en Ilha Jutuba aankoersen. We zijn naar binnen gevlucht en houden door de raampjes de omgeving, voor zover zichtbaar, in de gaten. Nabij Ilha Tatuoca komt er aan stuurboord een inlands scheepje in zicht. Verdorie, het ligt op een zuivere ramkoers en schijnt daar niets aan te veranderen. Als de bliksem geef ik een slinger aan het kompas van Truida en ga samen met Nelly buiten kijken wat er nu eigenlijk aan de hand is. Verblind door de neerstromende regen zit, verbeten aan de helmstok hangend, een man in een enorme tweestrijd met moeder natuur gewikkeld. In een oogopslag is te zien dat door de primitieve wijze waarop het scheepje getuigd is en het gevecht van de man aan het roer, er voor hem geen enkele mogelijkheid bestaat te wijken. Langzaam maar zeker scheurt zijn, uit gebruikte rijstbalen in elkaar genaaide zeil aan flarden, hetgeen de zelfde werking heeft als reven. De snelheid valt er uit en *Asfaloth*, die zelf onder deze omstandigheden, op alleen een werkfok ruim 6 knopen loopt, verwijdert zich van dit trieste tafreel. Het ellendigste is nog wel dat er geen mogelijkheid bestaat de man te hulp te snellen. In deze omstandigheden en met een roer waarvoor we zelf het ergste vrezen, nu het zo tekeer gaat, is hier geen denken aan. Er rest ons niet anders dan te hopen dat het snel zal overgaan. In elk geval ga ik binnen de koers bijstellen en droge kleren aandoen, maar Nelly besluit buiten te blijven. Nat als een verzopen kat staat ze in de kuip en het lijkt wel of ze niets wil missen van haar eerste tropische bui, hem wil voelen en beleven. Het duurt niet erg lang dat gratis stortbad. Achter ons breekt de zon al weer door en de bui trekt voor ons weg, de wind met zich mee nemend. Duidelijk zien we de grauwe muur van water zich verplaatsen.De scherp afgetekende grens tussen regen en zonneschijn snelt in de richting van Icoraci dat, als was het 't werk van een tovenaar, plotseling uit het niets opdoemt. We zijn er al vlak bij en zien de badgasten op het strand bij Pta. do Pinhero uit de strandpaviljoentjes te voorschijn komen, om hun zonnebad voort te zetten. Vriendelijk wuiven ze naar ons als we, tergend langzaam nu de wind is verdwenen en de stroom is gaan tegenlopen, de punt ronden. De uren van de verder erg zonnige en warme zaterdagmiddag verstrijken en gestadig tuffen we dicht onder de wal voort. We raken niet uitgekeken op al die inlandse bootjes die tussen Icoraci en Belem liggen afgemeerd en door de veelheid aan scheepswerfjes en houtzagerijtjes waaraan geen einde schijnt te komen. Een en al bedrijvigheid op en aan het water nabij Belem, dat met haar hoge flatgebouwen duidelijk zichtbaar voor ons ligt. We hebben Ilha da Bara aan stuurboord gehouden en zien dit al in de verte achter ons als we de gebouwen van het immense Belem, met haar ruim een miljoen inwoners. bereiken.

Je leert leven met tropische buien

Veel vroeger dan verwacht verschijnt Belem boven de horizon.

Belem, een grote stad met meer dan een miljoen inwoners en hoge flatgebouwen.

Al meer dan een uur ligt de stad aan bakboord en we zien nog steeds geen spoor van de jachtclub waarvan we gehoord hebben dat die hier moet zijn. Als we even voorbij de Ver o Pesu markt, hetgeen 'let op het gewicht' betekent, de kathedraal passeren, beginnen we ons af te vragen of we het wel voor donker zullen redden. Het is al bij zessen, als Belem begint af te buigen naar het oosten. We varen de Rio Guama op die de stad scheidt van het Ilha do Cumbu en het ziet er naar uit dat we nu langs de buitenwijken varen. Dan, het is al gaan schemeren, zien we wat jachten, afgemeerd voor een complex van modern ogende gebouwen en een watertoren. We varen tussen de jachten door, waarvan een de Deense en een de Nederlandse vlag voeren, vinden een vrije afmeerpaal en maken vast. Nu pas dringt echt tot ons door hoe vermoeid we zijn, we stellen alles uit tot morgen, beloven onszelf het er eerst eens een week goed van te gaan nemen, en kruipen vrijwel direct te kooi.Een nieuwe dag breekt aan. Terwijl we nog wat zitten na te genieten van onze eerste, sinds hoelang al wel niet, echt ongestoorde en buitengewoon lange nachtrust, verschijnt Peter langszij. Peter is onze Deense buurman en terwijl hij ons de eerste wetenswaardigheden vertelt over het hier verblijven, verschijnt de tweede dingy. Hierin zit een stevig uit de kluiten gewassen kerel met een vuurrood verbrande kop met enigszins roodachtig blond haar. 'Niets zeggen, laat me raden' roept hij ons al van verre in onvervalst Nederlands toe. 'Dit is de *Asfaloth*, dan ben jij Wim van Dijk, wat hartstikke leuk je hier te ontmoeten.' Ik moet wat schaapachtig hebben staan kijken want de nieuwe bezoeker zegt, 'Nee man, je kunt me niet herkennen, we hebben elkaar alleen een paar keer door de telefoon gesproken.' Nog steeds gaat me geen licht op. 'Ik ben Henk Hooiveld, die vent uit Huizen die je in Holland een paar keer gebeld heeft om te vragen hoe ik het moest aanpakken om er ook eens lang en ver op uit te kunnen trekken zonder eigen schip.' Dat het Henk gelukt is, blijkt wel uit het feit dat we hier in de Yate Clube do Para gezellig op *Asfaloth* aan de koffie zitten. En later, door Henk meegenomen naar het terras aan het zwembad van de super de luxe jachtclub van Belem. Onder een parasol, op van die heerlijke luie stoelen, wisselen we verhalen uit en worden we wegwijs gemaakt in het, voor ons nog vreemde, Braziliaanse leven. Is me dit even een plek om onze belofte, het er eerst eens heerlijk van te nemen, waar te maken.

FAMILIE FOLHA

Dat het er eens lekker een weekje van nemen en de boot de boot te laten, loopt uit tot een paar weken. Niet eens omdat we er nog geen fut voor hebben om *Asfaloth*'s roer onderhanden te gaan nemen, maar omdat ik dagen niet in staat ben mijn linker been te gebruiken. Een klein puistje, vermoedelijk veroorzaakt door een insectenbeet, groeit uit tot een grote etterende wond, precies op mijn knieschijf. Betadine zalf noch penicilline blijken een oplossing voor dit probleem, dat uiteindelijk met zelf opensnijden en na herhaald uitknijpen gevolgd door wassen met waterstofperoxide wordt opgelost. Lastig zeker en ook pijnlijk, dit oponthoud. Maar zolang we het leeuwendeel van onze tijd doorbrengen op het terras rondom het zwembad, kletsend met de gestadig groeiende vriendenkring en genietend van de veelheid aan koude drankjes die men hier serveert, is er van lijden nauwelijks sprake. Dit is ook de tijd waarin we het gezin Folha leren kennen. Luis en de drie Anna's. Moeder Anna en de dochtertjes Anna Claudia en Anna Christina. Luis spreekt, wat hier echt uitzonderlijk is, goed Engels en Anna is redelijk opweg tweetalig te worden. Er groeit een warme vriendschap tussen de Folha's en ons. Zij helpen ons waar ze kunnen en Luis gaat zelfs zover dat hij stelt, 'ons huis is jullie huis.' Dat betekent dat we plotseling kunnen beschikken over de luxe van een badkamer, een was- en naaimachine, een werkplaats en ga zo maar door. Om nog maar te zwijgen over het gemak van, op zoek naar materiaal en onderdelen voor *Asfaloth*, Luis auto en bekendheid met de stad en omgeving.

BELEM

Belem, een immense stad met een bewogen historie, maar nauwelijks bestaansrecht. Er wordt zo goed als geen latex meer getapt in Amazonia, de rijke dagen van de rubber zijn voor dit gebied voorbij. De mensen, die de stad in de goede jaren vulden, zijn er grotendeels blijven hangen. Maar waar bestaan ze van? Van die voorkamer-winkeltjes en die straathandeltjes, die cafeetjes en eethuisjes waar ze de hele buurt afmoeten als er eens tien crusado's gewisseld moeten worden. Het blijft voor mij onbegrijpelijk. Toch zijn het vriendelijke mannen en vrouwen die ondanks de ongelooflijke armoede hier, blijheid uitstralen en altijd in zijn voor een praatje met ons vreemdelingen. Ze zijn veruit in de meerderheid, deze vechters voor een schamel bestaan, dan is er nog een kleine middenklasse, waarvan onze vrienden de Folha's deel uitmaken en dan de rijken zoals we die in de jachtclub ontmoeten. Hier rijk zijn, betekent echt rijk. Het contrast is groter als enige van mijn vroegere ervaringen. Dit tekent de stad Belem, waar een busrit van een uur je voert langs krotten aan modderpoelen van straten en huizen als paleizen aan fraai geplaveide lanen en boulevards, moderne flatgebouwen en kantoren en rommelige werkplaatsjes waar van twee oude dingen geprobeerd wordt weer een werkend ding te maken. Het geheel laat een diepe indruk bij me achter. Toch is het juist Belem dat ons de mogelijkheden biedt *Asfaloth* weer in orde te brengen en, met onze beperkte middelen, in ons dagelijks onderhoud te voorzien. In dit schoolvoorbeeld van een derde wereldland waar voor een week arbeid slechts 25 gulden betaald hoeft te worden en eten, zelfs buiten de deur, maar zelden boven de 15 gulden voor ons beitjes komt. Hier kunnen Nelly en ik het wel een tijdje uitzingen. Dit is wel nodig ook, want het vergaren van materiaal en de tijd die het vergt dingen gedaan te krijgen, in dit land waar men niet op een paar dagen kijkt, wijzen al snel op een lang verblijf hier in Belem. En zelfs de hulp van Luis verandert hier maar ten dele wat aan. Hoe hij ook zijn best doet, de levensstijl van dit volk verander je niet zo maar. Het wordt al met al een wijze les in geduld, waarvan wij westerlingen maar zo bitter weinig bezitten. Er zit zelfs een ronduit positieve kant aan, we hebben alle tijd de stad en haar omgeving te verkennen, waarbij Luis en Anna een belangrijke rol vervullen. De zwerftochten over de kleurrijke Ver- o-Pesu markt, het museum Emilio Goeldi, de tochten door de jungle per dingy, het uitstapje naar het weekeindhuis van de ouders van Anna in Mosqueiro en de twee vluchten in 'ultralights' over het oerwoud. Tesamen met het ook nog weer helemaal in orde komen van de *Asfaloth* een prima verblijf in deze miljoenenstad, omgeven door tropisch regenwoud (Wordt vervolgd).

Ramses Seinpaal bouwt aan carriere in Europa

- Door Izaan Moenir-Alam-

De sfeer rond het Curaçaose carnaval werkt als honing op bijen. Overal vandaan komen voornamelijk landskinderen, hetzij voor enkele dagen hetzij voor enkele weken rond deze tijd terug naar hun geboorte-eiland, om vooral niets te missen van deze happening, die inmiddels is uitgegroeid tot hét volksfeest.
Een categorie apart vormen onze artiesten en musici die in het buitenland werkzaam zijn. Een groot aantal van hen komt actief een bijdrage leveren aan het carnaval. Meestal in de vorm van een optreden tijdens het grote tumba-festival of in muziekgroepen tijdens de diverse optochten.
Ramses Steven Seinpaal is zo'n artiest. Hij woont en werkt in Nederland maar komt rond de jaarwisseling altijd naar Curaçao terug om mee te doen aan de lokale Farandula, zoals de muziek en showbusiness in de Papiamentse taal heet.

RAMSES SEINPAAL (22) werd op Curaçao een beroemdheid toen hij in zijn jeugd ieder jaar weer in de prijzen viel tijdens de jeugd-tumba festivals. Sinds 1986 is hij als beroepsmuzikant/artiest werkzaam in Europa. Vorige week kwam hij weer naar Curaçao om deel te nemen aan carnaval, ons feest, zoals hij dat noemt. Zondagmiddag 21 januari was hij één van de 143 inschrijvers voor het tumbafestival dat volgende week van start gaat in het voormalige Drive Inn theater te Brievengat.

RAMSES SEINPAAL
...even terug voor carnaval...

Even met Ramses terug in de tijd leert dat hij op zeer jeugdige leeftijd al met de muziekwereld in aanraking kwam. "Mijn vader en mijn oom waren muzikanten. Ze staan in de lokale muziekwereld bekend als Arthur 'Toetoei' en Andries 'Ekko' Seinpaal. Andries is mijn vader en die speelt nog steeds in hotels en andere gelegenheden waar live-muziek wordt gevraagd."
Muziek kregen Ramses en zijn jongere broer, Ringo, bij wijze van spreken, met de paplepel ingegoten. Als jochies van vier jaar werden ze door vader Andries al op het podium gezet om liedjes te zingen voor zijn publiek. Dat zingen werd later zelf muziek maken. Ramses leerde spelenderwijs piano spelen en werd op zijn tiende al muzikale leider van een band. Zijn eigen band notabene. De groep heette Los Piratas del Sabor (letterlijk vertaald: De piraten van de smaak). Deze eerste band van Ramses bestond voornamelijk uit familieleden. De meesten zijn later verder gegaan in de muziek. Neef Jimmy Seinpaal is nu

Familie bestond uit jonge muzikanten

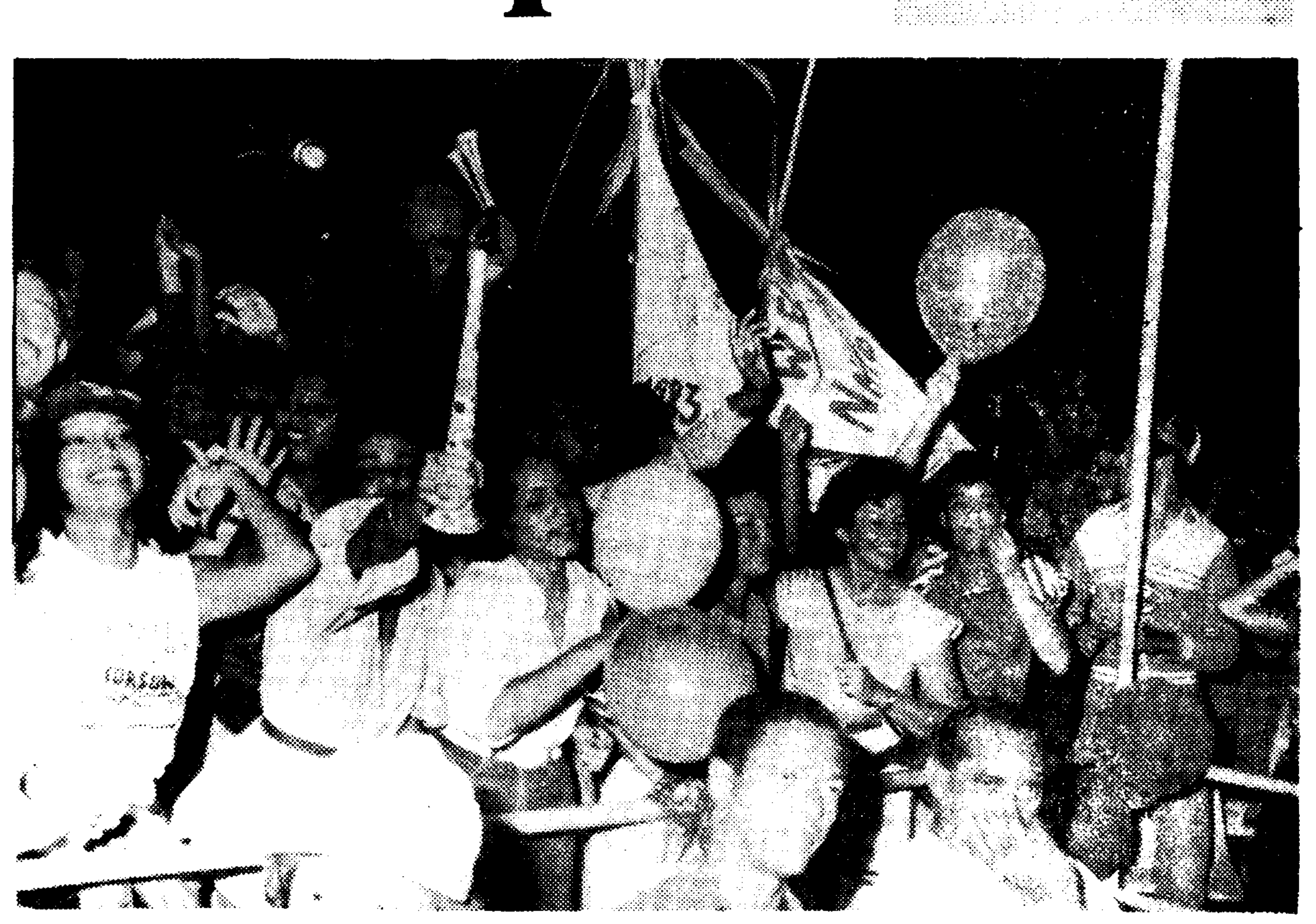
bijvoorbeeld slagwerker bij de bekende formatie OK. Francis Faries en Delio Mercera zijn freelance muzikanten en Ringo Seinpaal is het muzikale brein van de popgroep Ragazzy, die binnenkort met zijn eerste disco-single komt.
De groep van Ramses en zijn familie/vrienden bestond weliswaar uit vrij jonge muzikanten, maar de kwaliteiten en talenten van de leden waren van dien aard dat ze zonder blikken of blozen naast grotere, bekendere groepen konden spelen. Zeven jaar bleef de formatie bij elkaar met Ramses als spil.

RISA

De naam werd na enige tijd veranderd in: RISA (Ramses I Su Agrupashon). Was daar een bepaalde reden voor?
"Nee, eigenlijk niet. Het kwam er op neer dat men onze naam te lang vond en altijd zei: Die groep van Ramses, weet je wel. Daar hebben wij maar een handje bij geholpen dus werd het 'Ramses en zijn groep'.
RISA speelde op veel feesten, vooral bij de mensen thuis. Daardoor werd de band tussen Ramses en zijn publiek vrij nauw, want als je thuis bij mensen speelt word je als een van hun gasten behandeld. Vaak werden wij ook teruggevraagd. De wisselwerking was dat toen Ramses eenmaal bij bekendere groepen ging spelen (bijvoorbeeld Name), hij reeds zijn eigen 'fanclub' al had. Mensen kwamen naar de optredens van de band kijken of luisteren om Ramses.
'Ram' heeft het grote voordeel dat hij met zijn linkerhand onafhankelijk kan spelen van zijn rechter. Meestal is het zo dat de linkerhand van pianisten beïnvloed wordt door hetgeen met rechts gespeeld wordt. Ramses kan twee verschillende melodieën met links en rechts spelen. Door deze gave kon hij ook als solo-muzikant worden ingezet bij verschillende gelegenheden. Nog belangrijker voor zijn carrière was evenwel zijn zangtalent. Een jongensachtige (waarschijnlijk omdat hij als kind reeds zong) stemkleur, die in vrijwel accentloos Spaans, Engels en Papiamentoe aangenaam klinkt en dat in zowel pop als folkloristische liederen.
Seinpaal: "In mijn jeugdjaren heb ik verschillende keren meegedaan aan het Tumba-festival voor kinderen."Seinpaal was steeds bij de prijswinnaars te vinden. In 1983 werd hij als vijftienjarige zelfs nummer één. Zijn optreden in het festival voor volwassenen, werd eveneens een succes. Als 17-jarige haalde hij met zijn compositie 'Papa ku Petchi' de finale en werd zelfs als kanshebber getipt voor de uiteindelijke Rey-di-Tumba titel. Zover kwam het echter niet. "Ik vind het meedoen aan dit festival iets geweldigs. Het klinkt misschien raar, maar ik hoef echt niet persé te winnen. Het is gewoon een fijn gevoel om mee te kunnen doen aan deze happening."

SCHOUTEN

De talenten van Ramses bleven gelukkig niet verborgen. De bekende tv-producer Robby Schouten, merkte Ramses op tijdens een van de vele optredens van de jonge artiest, en vroeg hem om serieus over een carrière als musicus/zanger in Europa na te denken. Lange tijd had Ramses daar niet voor nodig. In 1986, hij was toen amper 19, maakte hij de overstap naar het grote avontuur. Over zijn ervaringen in de beginperiode zegt hij: "Het was even wennen. Hier op Curaçao was ik een bekendheid. Ik werd overal herkend of aangesproken. Dat was in Nederland zeker niet het geval. Niemand wist wie ik was en ik moest bepaalde zaken wel zelf zien te regelen. Deze drastische verandering heeft mij, achteraf bekeken, wel goed gedaan. Omdat ik wat meer aan mijn persoonlijkheid ben gaan werken. Ik denk dat ik er een ander mens van ben geworden, in positieve zin dan.
De carrière var Ramses in Europa verloopt rustig. Geen stormachtige verovering, maar dat lag ook niet in de planning. Samen met Tony Sherman van de Sherman Brothers en Robby Schouten, worden de contacten gelegd in landen als Duitsland, België en Spanje. Spanje is het favoriete land van Ramses. Daar zou ik graag een tijd willen werken. Tot nu toe heb ik er slechts enkele optredens gehad, maar de sfeer en de muziek maken dat ik mij er meer thuis voel dan in Nederland. Met die gedachte in het achterhoofd heeft Ramses dan ook de plannen om dit jaar nog enkele nummers op te nemen die bestemd zijn voor de Spaanse markt.
Ramses: "Ik woon momenteel in Den Bosch. Zelf vind ik dat een vrij rustige stad."
Als muzikant heeft hij niet te klagen over te weinig werk. Hij heeft een agenda waar menig Nederlandse beroepsmusicus jaloers op zou zijn. Om te beginnen vormt hij samen met bassist Atti de Windt (ex-Double W & T) een duo: Double Vision. "Met Atti werk ik vooral in hotels (Amsterdam, Schiphol, Den Bosch)." Daarnaast maakt Ramses deel uit van de Antilliaanse formatie Pegasaya, die de stad Tilburg als thuisbasis heeft. En alsof dat nog niet genoeg is, wordt hij vaak als freelance muzikant gevraagd voor sessions of als invaller.
Als solo-artiest heeft hij nog niet echt veel gedaan. Enkele promotie-opnamen en wat televisiewerk voor programma's van Robby Schouten. Seinpaal: "Ik denk dat ik dit jaar meer aandacht daaraan ga besteden."

Het tumbafestival: een dol muziekfestijn waarbij menig jonge Curacaose musicus naam maakte.

Komst naar Curaçao heeft te maken met carnaval

PEGASAYA

Met Pegasaya oogst Ramses veel succes. Vooral op evenementen en feesten waar Latijns-Amerikaanse bands worden gevraagd begint deze formatie uit Tilburg en omgeving 'in' te raken. In augustus vorig jaar waren twee leden van deze groep op Curaçao om de eerste single van Pegasaya, genaamd 'Pronto verano sera' (spoedig zal het zomer zijn), aan het Antilliaanse publiek te presenteren. Ramses kwam bij de groep na de opnames van deze single. Hij werd door de huidige ERA-pianist, Gibi Emelina, gevraagd om Pegasaya te versterken. Met Ramses in de gelederen heeft Pegasaya rond december 1989 twee kerstliederen opgenomen. Ook andere Antilliaanse groepen die in Nederland optreden, hebben gebruik gemaakt van Seinpaals aanwezigheid aldaar. Zo wist de groep Bachanal (waarin Ike Jesurun als pianist optreedt) uit Nijmegen hem in te schakelen voor studio-opnames.
"Ik werk graag met de jongens van Pegasaya. Het is een relatief nieuwe groep maar de leden zijn serieus en ze zijn allen bereid te werken. Het niveau gaat ook per optreden vooruit. Momenteel bestaat de groep uit 7 leden en we spelen zowat elk weekend ergens. Pegasaya heeft momenteel een vrij 'Latino'-repertoire omdat hun publiek Antilliaans is. Nu de Zuidamerikaanse muziek steeds meer 'in' komt in Nederland, spelen we ook vaker voor Hollandse feesten en evenementen. Wij hebben met de band ook een keer mee gedaan aan een talentenjacht voor nieuwe groepen. Wij waren de enige Latijnse groep. Jammer voor ons, want daardoor had de jury weinig vergelijkingsmateriaal, zodat we niet in de prijzen vielen. We hebben er wel goede contacten aan overgehouden.
Tijdens mijn afwezigheid draait Pegasaya gewoon verder hoor. Ik heb een keyboard-speler uit Breda bereid gevonden zolang in te vallen, zodat de groep niet stil ligt door mijn afwezigheid."

CARNAVAL

"Mijn komst naar Curaçao heeft voornamelijk te maken met carnaval. Ik heb de jaarwisseling moeten missen, vanwege werk in Nederland, maar dit zou ik niet graag willen overslaan."
Ramses heeft twee tumbas gecomponeerd voor het komende festival. Eén van deze tumbas, Lanté Kargé, zingt hij zelf. Dat gebeurt met de formatie Clark & Surprise (van bassist Clark Elisabeth). Zijn tweede tumba zal door de formatie 4-word worden voorgedragen en heet 'Karnaval Pinta'. Ramses zal in laatsgenoemde groep zelf de synthesizer-partijen voor zijn rekening nemen.
Voor Ramses was het niet moeilijk om een groep te vinden die hem wilde begeleiden op het festival. "Eerst wilde ik met de groep ERA aantreden. Die had echter al het maximum van drie tumba's ingeschreven. De groep van mijn broer (4-word) heeft geen blazers, die zou ik er toch bij willen om het geheel meer 'body' tegeven. Clark Elisabeth had nog ruimte voor een tumba dus kon Ramses zich bij hem inschrijven." Lantè Kargè zal worden gearrangeerd door Jesús Martinez. Martinez, van Dominicaanse afkomst, is eerste trompettist bij Doble R. Het geeft wel een indicatie over het nauwe samenwerkingsverband tussen de lokale artiesten en musici. "Dat is toch mooi, vindt Ramses. Wij moeten een grote familie zijn."
"Nee, ik hoef niet te winnen hoor. Het is natuurlijk leuk als dat wel het geval is en ik denk dat een ieder die meedoet ergens in zijn of haar voor- of achterhoofd wel aan de titel van Rey di tumba denkt. Ik ook, maar het is niet mijn eerste doel om straks mee te doen aan het festival."
"Ik denk dat ik tot en met maart hier blijf. Na carnaval zijn er nog enkele zaken die ik moet regelen, zoals opnames en arrangementen. Daarna moet ik weer terug naar Europa.
Mijn doel is om dit jaar in ieder geval enkele nummers op te nemen voor de Spaanse en Venezolaanse markt. Over de promotie aan deze kant van de wereld kan ik niet zoveel vertellen, dat laat over aan degenen die daarvoor verantwoordelijk zijn. In Spanje zal ik proberen zoveel mogelijk zelf de promotie te kunnen doen door optredens. Ik weet op dit moment niet of dat met de band (Pegasaya of een andere) zal zijn of solo. Dat is ook een beetje afhankelijk van de vorderingen en de vraag."
Met zijn 22 jaar (hij wordt op 8 augustus 23) heeft Ramses nog een lange toekomst voor de boeg. Met zijn talent en wilskracht kan hij het nog ver schoppen. Natuurlijl is een beetje geluk nooit weg, ..."en ik hoop dat dat mij niet in de steek laat als het zover is. Ik ben vrij optimistich over de kansen in Europa."
Als bijvoorbeeld een playback groep als Boney M (gedeeltelijk van Antilliaanse afkomst) het heeft gemaakt in Zuid-Europa (na de succesen in West Duitsland, Nederland en België) moeten de kansen van Ramses toch wel hoog worden ingeschat.
"Als het goed is komt mijn broer Ringo dit jaar ook nog naar Nederland. Misschien zou ik met hem weer in een formatie willen spelen. Maar dat zie ik dan wel. Voorlopig geniet ik deze dagen van Curaçao, want geloof me, als je hier een tijdje weg bent geweest dan weet je wat je mist. Ik geniet echt van elk moment dat ik hier ben. Niet alleen om het klimaat maar om de hele sfeer. Lanté Kargé.

Op het ritme van de tumba's wordt volgende week weer volop gedanst en gesprongen

ONDER DE LOUPE

= door Victor Hafkamp =

DE ONTWIKKELINGEN in Oost-Europa hebben ook hun invloed op de postzegeluitgifte-politiek van de landen van het voormalige oostblok. De eenpartij staten zijn verdwenen en dat betekent minder propaganda-uitgiften die de zegeningen van het communisme en van de partij uitbeelden. De op handen zijnde veranderingen in de politieke structuur van de landen zullen ook leiden tot wijzigingen in de uitgifteprogramma's die vorig jaar al waren vastgesteld.

De DDR is altijd sterk geweest in het uitgeven van propagandaplaatjes. Zo verscheen in 1986 een zegel van 20 pfennig voor de 25ste verjaardag van wat toen nog de 'anti-fascistische beschermingsmuur' heette. Op het zegelbeeld zien we meisjes die bloemen uitreiken aan Vopo's, leden van de Volkspolizei die er niet voor terugdeinsden vluchtelingen bij de Muur neer te schieten. Op de achtergrond de Brandenburger Tor die onlangs tot grote vreugde van heel Duitsland werd heropend.

In mei heeft de post van de DDR een uitgifte gepland voor de twaalfde partijdag van de communistische partij en een bijeenkomst van de communistische jeugdbeweging. Het is onwaarschijnlijk dat die uitgiften er zullen komen.

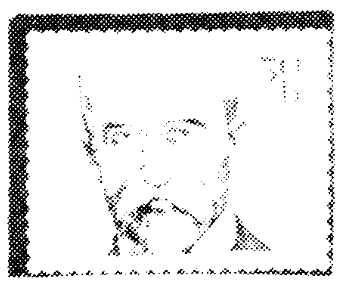

LOUIS BRIAT

INGRIJPEN

Dat de posterijen in enkele Oosteuropese landen nu al ingrijpen blijkt uit een recente uitgifte van Tsjechoslowakije. Op 9 januari verscheen een zegel van 50 heller met het portret van de nieuwe president Vaclav Havel. Wie had een half jaar geleden kunnen denken dat deze voormalige dissident en politieke gevangene zo spoedig een zegel van zijn land zou sieren? Bovendien besloten de Tsjechoslowaakse posterijen veranderingen aan te brengen in een serie 'beroemdheden'.

Op vijf zegels die op het programma stonden voor 9 januari zien we o.a. Wladimir Iljitsj Oeljanow alias Lenin, de Franse schrijver Emile Zola, de Nobelprijswinnaar chemie Jaroslav Heyrovsky en de schrijver-journalist Karel Capek. Maar aan de serie is een zegel van 50 heller toegevoegd met het portret van de voormalige

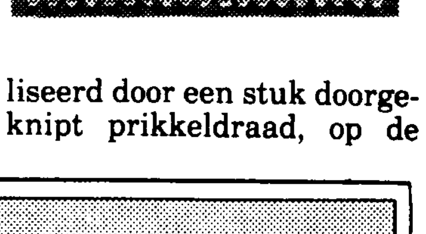

Tsjechoslowaakse president Thomas Masaryk (1850-1937), de eerste president van het onafhankelijke Tsjechoslowakije van 1918 tot 1935.

Op de vroegste uitgiften van Tsjechoslowakije zien we portretten van deze president, wiens zoon Jan als minister van buitenlandse zaken voor zijn land actief was en — naar alle waarschijnlijkheid — in 1948 door de communisten werd vermoord.

PRIKKELDRAAD

De veranderingen in Oost-Europa werden op postzegels vorig jaar al gesymboliseerd door een zegel van Hongarije van vijf forint, uitgegeven ter gelegenheid van de afbraak van de prikkeldraadbarrière aan de grenznen van het land. De verdwijning van dit stukje 'ijzeren gordijn' wordt gesymbo-

liseerd door een stuk doorgeknipt prikkeldraad, op de plaats waarvan een klaproos en een korenbloem opbloeien.

NIEUWE 'MARIANNE'

Frankrijk begroette op 2 januari een nieuwe permanente postzegel met een portretje van een nieuwe 'Marianne', dit maal van de hand van Louis Briat. Zijn ontwerp, waarvoor de filmster Catherine Deneuve model zou hebben gestaan, werd gekozen uit zeven ontwerpen, geselecteerd uit 800 inzendingen van een prijsvraag van de Franse post.

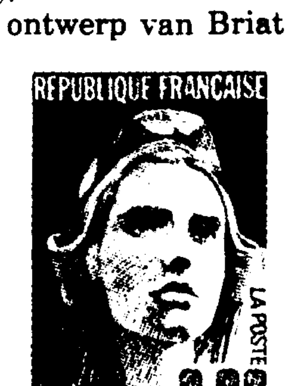
Zeven maquettes werden in juli j.l. tentoongesteld op de tentoonstelling 'philexfrance' in Parijs. Het publiek mocht een stem uitbrengen op het ontwerp van zijn voorkeur. Ruim 18.000 bezoekers namen aan de wedstrijd deel. Ze stemden in meerderheid voor de 'Marianne' van Claude Jumelet.

Maar de minister van poste-

rijen en in feite de president van Frankrijk hebben het laatste woord en gaven de voorkeur aan de Marianne van Briat. Jumelet deelt overigens in dat succes, want hij graveerde de uitverkoren zegel van de hand van zijn collega Briat. De nieuwe 'Marianne' komt uit met als frankeerwaarden 2.10 francs (niet urgent drukwerk) en 2.30 francs (gewone briefport).

Het ontwerp van Briat ver-

vangt de zegels van het type 'Liberté' dat sinds 1982 in gebruik is. Het vrouwenprofiel op die zegel is ontleend aan een schilderij van Eugène Delacroix 'De vrijheid leidt het volk'. Daarvoor kende Frankrijk de 'Sabine', een kopje naar een schilderij over de Sabijnse maagden van Jacques-Louis David. Die zegels — de keuze van president Valéry Giscard d'Estaing — kwamen in 1977 in de verkoop.

Van de zegel van het type 'Liberté' kwamen overigens 2 januari nog wel twee aanvullingen van tijdelijke aard. Ze hebben geen waardeaanduiding, maar zijn bedrukt met de letter 'C'; een rood exemplaar dat voor 2.30 francs wordt verkocht en een groene zegel die 2.10 francs kost.

KIESKEURIG

Elektrotechniek

-door P.Casimiri-

Vorige keer werd in deze rubriek de opleiding Grafische Technieken op KMBO-niveau behandeld. Ditmaal een andere opleiding op hetzelfde niveau. Elektrotechniek.

De opleiding elektrotechniek duurt, afhankelijk van de vooropleiding twee jaar. Het studietempo wordt voor een groot deel bepaald door de vooropleiding die je hebt genoten. Het eerste jaar begint met een introduktie-programma. Dit programma is bedoeld om je inzicht bij te brengen over wat de studie nu precies inhoudt. Een belangrijk onderdeel van de introduktie is ook de voorbereiding op het stagelopen en het leren zelfstandig te studeren. Na een introduktie van enkele weken begin je aan het basisprogramma. In dit programma wordt zeer veel aandacht besteed aan vakleer (theorie), binnenschoolse praktijk en buitenschoolse praktijk. Als je dit basisprogramma hebt doorgewerkt, kun je de opleiding afronden met een keuzeprogramma. Tijdens de opleiding wordt er niet met losse vakken gewerkt maar met programmablokken.

Het opleidingsprogramma bestaat uit vakgerichte theorie van 6 tot 8 lesuren en uit praktijk op school en in verschillende bedrijven. Dit onderdeel duurt 12 tot 14 lesuren. Bij de theorie en praktijk gaat het om onderdelen als lichtinstallatie woningbouw, lichtinstallatie bedrijven, elektronica-montage, signalerings- en beveiligingsinstallaties, paneelbouw- en bankwerken, en krachtinstallaties. Naast bovengenoemde vakken wordt er ook nog les gegeven in maatschappijorientatie, Nederlandse taal en sport. Na afloop van een blok doe je tentamen. Als je alle tentamens met succes afgerond hebt, ben je klaar met de studie en krijg je een diploma. Je hoeft dus geen centraal eindexamen te doen. Heb je niet alle tentamens gehaald dan bestaat de mogelijkheid een getuigschrift te krijgen. Op dit getuigschrift staan alle onderdelen die je behaald hebt. Wil je na de opleiding KMBO verder gaan studeren dan kan dat ook. Er zijn diverse doorstudeermogelijkheden. Voor deze opleiding kun je ook studiefinanciering aanvragen. Toelating tot het KMBO is mogelijk voor jongens en meisjes die minimaal 10 jaar dagonderwijs hebben gevolgd, een diploma LTS, LHNO of MAVO hebben, en tenminste 16 jaar oud zijn. Voor vroegtijdige schoolverlaters geldt dat de meeste KMBO-opleidingen tussentijds leerlingen aannemen als er voldoende leerlingplaatsen zijn. Als je meer wilt weten kun je het beste bij de dekaan informeren naar adressen en dan zelf schrijven.

"Bapor Kibra"

Vervolg van pag. 1

afnemen. Aanvankelijk leek het daar ook op, maar tegen elf uur 's morgens kwam er een bui opzetten vergezeld van een ongelooflijk harde wind. In deze bui werd het schip door de woest aanrollende zee opgepakt en met grote kracht op de rotsen geworpen, terwijl de schroefbladen tegen de stenen sloegen. Dat betekende meteen de ondergang van de 'Oranje Nassau'. Het schip begon nu zwaar te stoten en te werken en het water stroomde in alle compartimenten naar binnen, terwijl er zwaar slagzij werd gemaakt. Binnen een kwartier stond het water binnen- en buitenboord gelijk, waaruit we konden opmaken dat de hele stuurboordzijde was opengereten. Ik vreesde dat ons oude schip van de rotsen zou afglijden en in de diepte zou verdwijnen, waarbij ongetwijfeld verscheidene opvarenden de dood in de golven zouden vinden.

NAAR STRAND

Onze enige kans op redding was trachten het strand te bereiken, en dit zou dan moeten gebeuren langs een tros. Van een of meer reddingsboten vieren was geen sprake vanwege de woeste zee. Daar het voorsteven op betrekkelijk korte afstand van het strand lag, slaagden wij erin een dunne lijn vanaf de boeg op het strand te gooien, waarna men een zwaarder eind aan land kon halen en voorts een tros die aan de slependavits werd bevestigd en op een struik aan de kant. Zo improviseerde wij een 'wippertoestel', waarbij een reddingsboei als stoel dienst deed en alle opvarenden één voor één aan land konden worden gezet.

Zoals dat hoort bleef ik zelf op de brug totdat iedereen van het schip was en begaf ik mij naar mijn hut. Ik betrapte mijzelf op de gedachte dat nu mijn schip verloren was en alle 20opvarenden gered, ik 20het liefste met het schip in de diepte zou willen verdwijnen. Alleen de gedachte dat ik alles had gedaan om schip en opvarenden te behouden, doch niet tegen de elementen opgewassen bleek te zijn, weerhield mij ervan een domme streek uit te halen. Ik pakte snel de scheepspapieren bij elkaar. Stak de geladen revolver die in ik uit een la had genomen in mijn zak, en begaf mij aan dek waarna ik mij ook langs de tros op het strand liet glijden.

De eerste die naar mij toekwam was de gouverneur die mij begroette met de woorden: 'kapitein, welkom op Curacao. Ik wens U geluk met de redding van U en uw bemanning. Met bewondering heb ik 20uw reddingspogingen en uw kalmte gadegeslagen.'

TOTAL LOSS

De volgende dag was het prachtig weer, zodat er een verbinding tussen het schip en de wal kon worden gemaakt en zoveel mogelijk inventaris en proviand kon worden geborgen en naar de stad getransporteerd, waar het werd opgeslagen in de loodsen van de Curacaose Handelmaatschappij.

Het schaderapport door Lloyds-Agent opgemaakt, luidde dat de 'Oranje Nassau' zodanig beschadigd was dat vlottrekken en wegslepen onmogelijk werd geacht. Aangezien er op het eiland geen droogdok en geen reparatie-gelegenheid waren, werd het wrak afgekeurd en werd geadviseerd het publiek te verkopen. De Curacaose bemanning werd afgemonsterd, terwijl de Europese bemanning samen met kapitein De Roever later met een ander K.W.I.M.-schip naar Paramibo vertrok.

Ruim een jaar later, in de zomer van 1907, ontving De Roever een dagvaarding om voor de Raad van Tucht van de Scheepvaart te verschijnen, teneinde zich te verantwoorden voor het verlies van de 'Oranje Nassau'. Toen deze dagvaarding hem bereikte in Paramaribo, was de datum van het onderzoek echter al ruim verstreken. Hij diende een verzoek in bij de voorzitter van de Raad om 20alsnog de gelegenheid te krijgen zijn versie te geven en daar werd mee akkoord gegaan. Op 9 december 1907 vond in Nederland het aanvullend onderzoek plaats, waarbij tot verdriet van kapitein De Roever werd vastgesteld dat hij niet geheel vrijuit ging voor wat betreft het verloren gaan van de 'Oranje Nassau'. Weliswaar bood de direktie van de K.W.I.M. hem aan als eerste officier te blijven varen met behoud van het gezagvoerderssalaris, doch dit weigerde hij.

BEDROG

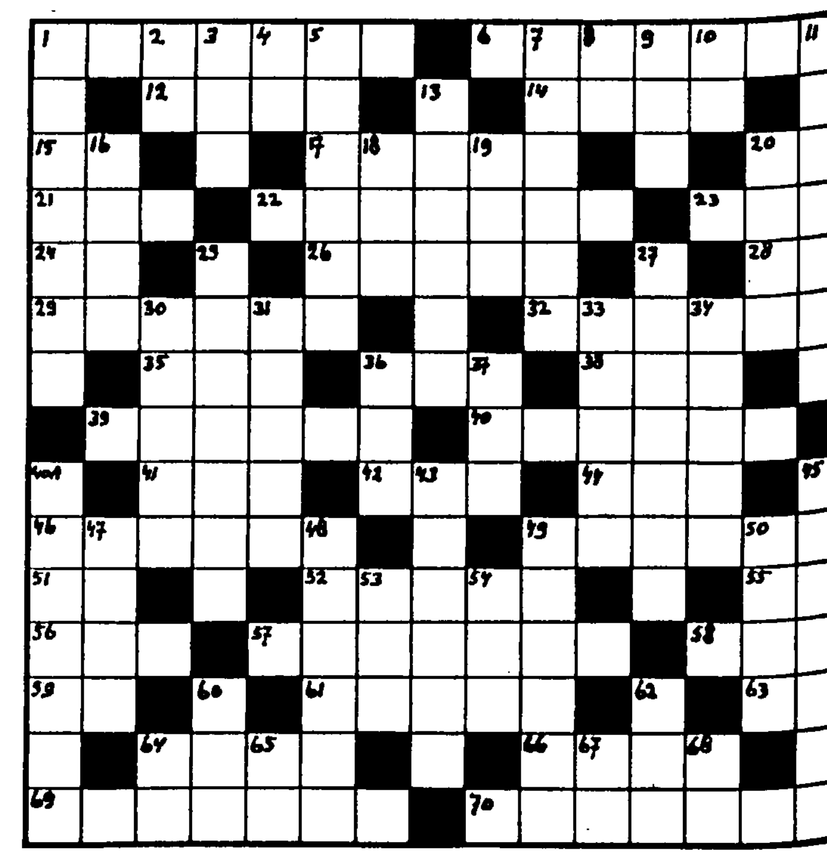
'Tracht U zich voor te stellen wat er in mijn vader moet zijn omgegaan', schrijft ing.J.G.de Roever in zijn brief aan een Curacaose relatie. 'Zeker toen de direktie van de rederij hem tijdens de behandeling van het proces influisterde dat hij als gezagvoerder inderdaad onwetend was dat de 'Oranje Nassau' te hoog was verzekerd, hoewel de direktie dat voor de Raad officieel fel bleef bestrijden. Omdat hij niet mee wilde werken aan deze leugen, mocht mijn oude heer als 'straf' een reis als stuurman meemaken met de gage van gezagvoerder als 'extra centje'. Hij weigerde daaraan mee te werken, vertikte het bedrog te plegen en procedeerde tegen de K.W.I.M. 20Een paar jaar later was hij als zijn spaarcenten kwijt en stond hij verbitterd aan de wal....'

Dit is het trieste verhaal van 'Bapor Kibra', het einde van een zeemansdroom op de rotsen van Curacao. Nu is 'Bapor Kibra' een attractie geworden voor duikliefhebbers en onderdeel van het toeristische project Seaquarium en zullen er maar weinigen zijn die bij het kijken naar de roestige overblijfselen die boven de golven uitsteken beseffen welk drama zich daar ruim 83 jaar geleden heeft afgespeeld.

Staatspartij van DDR heet voortaan PDS

OOST-BERLIJN - De voormalige Oostduitse staatspartij, de SED, zal vanaf zondag door het leven gaan onder de naam Partei des Demokratischen Sozialismus (PDS). Enkele weken geleden had de SED zich al omgedoopt tot SED PDS, maar zondag wordt het SED geschrapt.

Met de naamswijziging hoopt de partij haar imago wat op te vijzelen. De socialistische eenheidspartij, die de DDR veertig jaar lang heeft geregeerd, verkeert in een diepe crisis.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Bepaalde tijd; 6. Gerecht; 12. Sierlijk; 14. Griekse god; 15. Meterton; 17. Stijf; 20. Uitroep; 21. Halfvloeibare stof; 22. Zich inspannen; 23. Hond; 24. Onder anderen; 26. Van een bepaald soort hout; 28. Radon; 29. Wending; 32. Holle frase; 35. IJzererts; 36. Papegaai; 38. Jongensnaam; 39. Plant; 40. Verschillend; 41. Bedekking; 42. Gegroet; 44. Meisjesnaam; 46. Bullebak; 49. Klein vaatwerk; 51. Stibium; 52. Schande; 55. Voegwoord; 56. Grondbestanddeel; 57. Voegwoord; 58. Hoofddeksel; 59. Oude bijbelse stad; 61. Aanleiding; 63. Griekse letter; 64. Sociëteit; 66. Besloten gezelschap; 69. Altaarstuk; 70. Haarzalf.

VERTIKAAL: 1. Zinnebeeld; 2. Ingenieur; 3. Verpakkingsmateriaal; 4. Slecht; 5. Vogel; 7. Bouwmateriaal; 8. Heer; 9. Bijwoord; 10. Technische School; 11. Soort bril; 13. Brandingsgolf; 16. Vervoersmiddel; 18. Trichloorethyleen; 19. Wees gegroet; 20. Servies; 25. Groot scheepsongeluk; 27. Religieuze; 30. Lage temperatuur; 31. Meisjesnaam; 33. Opkomend denkbeeld; 34. Weldra; 36. Oosterse titel; 37. Groet; 40A. Duister; 43. Rangtelwoord; 45. Brandstof; 47. Kelner; 48. Europese; 49. Europees staatshoofd; 50. Vervoersmiddel; 53. Bijbelse figuur; 54. Plaats in Gelderland; 60. Plaats in India; 62. Drank; 64. Sint; 65. Russische rivier; 67. Lumen; 68. Uitroep.

WINNAAR VORIG WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van deze Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

H.v. Bommel
Noord 2
Aruba

De winnaar kan zijn prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Nassaustraat 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE KEER

OPLOSSING VORIGE KEER

HORIZONTAAL: 1. Hartversterking; 12. Aalt; 13. Gaar; 14. Mens; 16. Idaho; 19. Pisa; 21. Bis; 22. Oka; 23. Eik; 24. Sar; 25. Ur; 27. Emmes; 30. Lb.; 31. Respijt; 34. Troska; 37. Pas; 38. Kra; 40. Oma; 41. Pi; 42. Hermans; 43. Fa; 45. Ecu; 47. Ook; 48. Suf; 51. Peseta; 54. Rolaap; 56. Ir.; 57. Lente; 60. De; 61. Ene; 63. Abt; 64. Out; 65. Rel; 66. Gala; 68. Assen; 70. Nero; 71. Kaas; 73. Ibis; 75. Tienstuiverstuk.

VERTIKAAL: 1. Hamburg; 2. Rans; 3. Tas; 4. Vl.; 5. Etiket; 6. Spa; 7. Egoist; 8. Ra; 9. Kap; 10. Iris; 11. Gaarbak; 15. Eire; 17. Dam; 18. Hee; 20. Salk; 26. Opa; 28. Mormoon; 29. Gom; 32. Spies; 33. IJshut; 35. Rosso; 36. Saffa; 38. Kro; 39. Aak; 44. Spiegat; 46. Cel; 49. Ulm; 50. Spelonk; 52. Erna; 53. Albast; 54. Reunie; 55. Ader; 58. Ets; 59. Toe; 62. Elke; 65. Rest; 67. Aan; 69. Ski; 70. Nis; 7[illegible] As; 74. Br.